

**CORPORATE
SOCIAL
RESPONSIBILITY
GJENNOM HUNDRE ÅR.
*EN CASE STUDIE AV
LYSE ENERGI AS***

Ruth Vihovde Vestvik

**Masteroppgave i økonomi og administrasjon
Studieretning økonomisk analyse**

Samfunnsvitenskaplig fakultet, Institutt for økonomi og ledelsesfag
Universitetet i Stavanger
Juni 2010

Forord

Denne oppgaven er en masteroppgave i økonomi og administrasjon ved Universitetet i Stavanger, og inngår som en avslutning på min femårige utdanning. Arbeidet med oppgaven har vært utrolig lærerikt, særlig i forhold til forskningsprosesser og temaet CSR. Det har vært særlig inspirerende å få arbeide med problemstillinger knyttet til økonomi og samfunnsansvar samtidig. Det er også litt vemodig å se at arbeidet med oppgaven og studietiden ved Universitetet i Stavanger nå går mot en slutt.

Ideen til oppgaven fikk jeg av min mann som foreslo at jeg burde trekke min interesse for samfunnsansvar inn i masteroppgaven. Han har dessuten vært en god og tålmodig støttespiller gjennom hele prosessen, og tatt seg av våre barn i perioder hvor oppgaven har krevd mye.

En stor takk rettes til min veileder Terje Våland for inspirasjon, verdifulle råd og kommentarer underveis i arbeidet med denne oppgaven. Jeg vil også rette en stor takk til Lyse Energi AS sin direktør i miljø og samfunnsansvar, Gunnar Kvasheim, for all hjelp i forbindelse med innhenting av informasjon og rapporter, og besvarelser på spørreundersøkelsen. Også takk til respondentene fra Lyse Energi AS for at de har tatt seg tid til å besvare spørreundersøkelsen.

Stavanger, juni 2010

Ruth Vihovde Vestvik

Innhold

Figurliste	5
Sammendrag..	6
1. Innledning.....	7
1.1 Bakgrunn.....	7
1.2 Problemstilling.....	7
1.3 Organisering av oppgaven.....	9
2. Empiri.....	10
2.1 Hvem er Lyse Energi AS.....	10
2.2 Informantene.....	11
3. Metode	12
3.1 Metodisk tilnærming.....	12
3.2 Undersøkellesdesign.....	12
3.3 Arbeidsmetode.....	15
4. Avveininger mellom økonomi og samfunnsansvar.....	17
4.1 Teori.....	17
4.1.1 Bedrifters målsetning.....	17
4.1.2 Verdier.....	19
4.1.3 Eksterne og interne dimensjoner ved CSR.....	20
4.2 Resultater og analyse.....	20
4.3 Diskusjon.....	28
4.4 Konklusjon.....	30
5. Kostnadskomponenter forbundet med CSR.....	31
5.1 Teoretisk grunnlag.....	31
5.1.1 Bedrifters kostnader.....	31
5.2 Resultater og analyse.....	33
5.2.1 lovpålagt CSR.....	34
5.2.2 Frivillig CSR.....	36
5.2.3 Gruppering av kostnadskomponenter.....	39
5.2.4 Alternativkostnad forbundet med CSR.....	42
5.2.5 Risikokostnad forbundet med CSR.....	42
5.2.6 Faste og variable kostnader forbundet med CSR.....	42
5.3 Konklusjon.....	43

6. Begrensninger ved undersøkelsene.....	44
6.1 Reliabilitet.....	44
6,2 Validitet.....	45
7. Avsluttende kommentar.....	46
Referanseliste.....	49
Appendiks 1.....	I
Appendiks 2.....	II
Appendiks 3.....	III
Appendiks 4.....	IV

Figurliste

Figur 1 Eierkommunene i Lyse Energi AS.....	11
Figur 2 Operasjonell definisjon av score ytterpunkter.....	14
Figur 3 Steg-for steg modell.....	15
Figur 4 Arbeidsmodell.....	16
Figur 5 Interessentmodell.....	18
Figur 6 Verdisystem.....	19
Figur 7 Lyse Energi AS sitt verdisystem.....	21
Figur 8 Vurderingskriterier.....	22
Figur 9 Antall respondenter fordelt på kjønn og aldersgrupper.....	22
Figur 10 Respondentenes gjennomsnittsscore.....	23
Figur 11 Antall scorepoeng fra respondentene.....	23
Figur 12 Korrelasjon mellom kjønn og gjennomsnittsscore.....	24
Figur 13 Korrelasjon mellom aldersgruppe og gjennomsnittsscore.....	25
Figur 14 Observasjonsplott av aldersgruppe og gjennomsnittsscore.....	26
Figur 15 Deskriptiv statistikk av min vs. Informantenes gjennomsnittsscore.....	26
Figur 16 Deskriptiv statistikk av min vurdering av alle 387 hendelser.....	26
Figur 17 Arbeidsmodell med deskriptiv statistikk.....	27
Figur 18 Antall hendelser fordelt i tiårsperioder.....	27
Figur 19 Gjennomsnittsscore fordelt på tiårsperioder.....	28
Figur 20 Typisk kostnadsoppsett.....	32
Figur 21 Kostnadsoppsett for kostnadskomponenter relatert til lovpålagt CSR.....	40
Figur 22 Kostnadsoppsett for kostnadskomponenter relatert til frivillig CSR.....	41

Sammendrag

Virksomheter i dag måles ikke bare etter deres økonomiske bunnlinje, men også etter deres opptreden i forhold til samfunnet. Virksomheters samfunnsansvar (Corporate Social Responsibility) er dermed et fenomen som har fått økt oppmerksomhet de senere årene. Det er ikke lenger kun eiernes og kreditorenes interesser som står i fokus, men også selskapenes generelle opptreden målt ut fra samfunnets interesser.

Formålet med denne oppgaven er å se på den historiske utviklingen av CSR hos Lyse Energi AS siden forgjengerne til selskapet startet for 100 år siden og frem til i dag. Hvordan har utviklingen vært i forhold til avveininger mellom økonomi og samfunnsansvar i løpet av denne tiden? Det finnes mye litteratur rundt hvilke økonomiske fordeler CSR kan bidra med hos virksomheter. Men CSR medbringer også kostnader for virksomheter, og dette er et av elementene jeg vil se på i denne oppgaven.

Min metode for å belyse problemstillingen har tatt utgangspunkt i en kvalitativ arkivstudie og en kvantitativ spørreundersøkelse. Den kvalitative arkivstudien gav grunnlaget for den kvantitative undersøkelsen. Undersøkelsene viser hvilke avveininger Lyse Energi AS har gjort med tanke på samfunnsansvar og økonomi når de har foretatt beslutninger eller iverksatt tiltak. Undersøkelsen viser at disse avveiningene kan avhenge av hvilken samfunnsøkonomisk situasjon man står overfor, og hvilke holdninger som dominerer i samfunnet. Det kan se ut til at Lyse Energi AS domineres av en samfunnsansvarlig holdning når de foretar sine valg og beslutninger, og at de har et langsiktig perspektiv i forhold til økonomisk satsing, noe som fremmer samfunnsansvar. Undersøkelsen ser også på hvilke typiske kostnadskomponenter Lyse Energi AS har hatt forbundet med CSR, og hvordan disse kan grupperes i et typisk kostnadsoppsett.

1. Innledning

Jeg skal her gjøre rede for bakgrunnen for oppgaven, samt problemstilling og organisering av oppgaven.

1.1 Bakgrunn

Et sentralt samfunnsøkonomisk spørsmål i dag er hvordan nasjoner og virksomheter best kan løse de miljømessige utfordringene verden står overfor. Fokus på konsekvenser for samfunnsinteressenter er trolig mer relevant i vår tid, nå som vi har bedre råd til å vektlegge samfunnsansvar, samtidig som vi er bedre opplyst om hvilken innvirkning næringsvirksomhet har på naturen. Virksomheters sosiale ansvar er altså kommet i fokus, og har de senere årene blitt mer og mer synlig gjennom media og gjennom egne rapporter produsert av den enkelte virksomhet. I dag finnes det flere internasjonale standarder for rapportering av bedrifters samfunnsansvar, for eksempel ISO 14100 og Global Reporting Initiative (GRI). Etter norsk lov plikter alle regnskapspliktige selskaper til en viss grad å rapportere sitt samfunnsansvar, men plikten er begrenset til å gjelde arbeidsmiljø, likestilling og miljøpåvirkning (Utenriksdepartementet, 2009). Danmark har innført lovpålagt rapporteringsplikt for de 1100 største bedriftene og institusjonelle investorene. Disse må redegjøre for samfunnsansvar policy og hvordan denne gjennomføres i praksis gjennom standarder retningslinjer, prinsipper og prosedyrer, og i tillegg for hva som er oppnådd gjennom samfunnsansvarsarbeidet (ibid). Samfunnsansvar er altså i ferd med å bli en svært viktig del av den daglige driften hos en virksomhet.

Men hvordan har så utviklingen når det gjelder samfunnsansvarlige avveininger vært de siste 100 årene? Er det slik at vi tydelig kan se et skille når det gjelder beslutninger og tiltak bedrifter har tatt med tanke på det økte fokuset media har hatt på miljøspørsmål og etikk, de siste 20 årene? Hvilke kostnader har det for en bedrift å utøve samfunnsansvar? Eller er det kanskje bedriftsøkonomisk lønnsomt?

1.2 Problemstilling

Temaet for denne oppgaven handler om samfunnsansvar. Samfunnsansvar dreier seg om at en enhet, det kan være et individ, en organisasjon eller et land, har et ansvar overfor samfunnet for øvrig. Samfunnsansvarlige hensyn som organisasjonen tar, betegnes ofte i litteraturen som Corporate Social Responsibility, eller CSR. CSR handler i grove trekk om

hvordan organisasjoner styrer forretningsprosessene for i størst mulig grad å unngå negativ innvirkning, eller fremme positiv innvirkning på samfunnet. Det finnes mange definisjoner av begrepet CSR. Hvordan hver enkelt bedrift forholder seg til CSR vil derfor i stor grad avhenge av hvordan den fortolker begrepet. Dahlsrud (2006) fant 37 ulike definisjoner av CSR. Disse ble analysert ut ifra hvilke dimensjoner de inneholdt, og hvor hyppig disse dimensjonene ble påkalt i søketreff på Google (Dahlsrud, 2006). Det var 5 dimensjoner som ofte ble brukt i forklaringen av CSR. Disse var miljø, samfunn, økonomi, interessenter og frivillighet (ibid). Alle dimensjonene var nødvendige for å forstå hvordan CSR er definert (ibid). Ut fra de definisjonene Dahlsrud (2006) har analysert, var det spesielt en jeg mener er særlig passende for denne oppgaven: Khoury et al (1999) referert i Dahlsrud (2006) definerer CSR slik:

”Corporate social responsibility is the overall relationship of the corporation with all of its stakeholders. These include customers, employees, communities, owners/investors, government, suppliers and competitors. Elements of social responsibility include investment in community outreach, employee relation, creation and maintenance of employment, environmental stewardship and financial performance”.

Caroll (1991) referert i Metaxar & Tsavdaridou (2010) mener de at viktigste komponentene forbundet med CSR er lovlig-, økonomisk-, og etisk opptreden fordi dette representerer karaktertrekk som samfunnet krever av virksomheter. Noe av det som i dag anses som bedrifters samfunnsansvar er lovpålagt (Utenriksdepartementet, 2008). Eksempel på dette kan være å ta avstand fra korrupsjon eller sørge for at bedriften ikke bryter med menneskerettighetene. Men det finnes også mye samfunnsansvar bedrifter yter på frivilling basis. Mange hevder at det kun er den frivillige delen av samfunnsansvaret som bedrifter yter, som virkelig bør inngå under begrepet CSR (Alttinn, 2009). Jeg skal likevel i denne oppgaven se på både den såkalt lovpålagte og den frivillige formen for CSR.

CSR er også et viktig element når det gjelder bedrifters økonomi. Hvilke økonomiske hensyn kontra samfunnsansvarlige hensyn tas når en bedrift velger satsingsområder, forholder seg til uforutsette hendelser eller foretar valg som vil være med på å avgjøre bedriftens videre utvikling? Både inntektsaspekter og kostnadsaspekter vil være viktige hensyn for virksomheter når de foretar sine valg. Flere tidligere studier legger vekt på økonomisk fordeler ved å implementere CSR inn i driften av virksomheter (Heal, 2005). Ser man på

rapporteringsstandarder for samfunnsansvar legges det også vekt på hvilken positiv effekt CSR kan ha på en virksomhets driftsresultat (GRI, 2009). Men hvilke kostnadskomponenter fører CSR med seg?

Problemstillingen for oppgaven er:

Hvordan har avveiningen mellom økonomiske - og samfunnsansvarlige hensyn hos Lyse Energi AS utviklet seg over tid, og hvilke kostnadskomponenter har vært forbundet med CSR?

Formålet med problemstillingen er at den skal være beskrivende og forklarende, og karakterisere en foreliggende situasjon, dermed er problemstillingen i denne oppgaven deskriptiv. Jeg tar sikte på å forklare og beskrive hvilke avveininger Lyse Energi AS *faktisk* har tatt med tanke på økonomi og samfunnsansvar når virksomheten gjennom tiden har stått overfor problemstillinger som inkluderer begge disse elementene. Jeg vil også se på om avveiningene har endret seg over tid. Jeg skal i tillegg karakterisere kostnadskomponenter som har vært forbundet med CSR.

Ettersom problemstillingen min består av to spørsmål, velger jeg å dele oppgaven opp i to hoveddeler som hver tar for seg et av spørsmålene.

De to delene har følgende navn:

”Avveininger mellom økonomi og samfunnsansvar”, oppgavens kap. 4

Og

”Hvilke kostnadskomponenter er forbundet med CSR?”, oppgavens kap. 5

1.3 Organisering av oppgaven

Jeg skal her si nærmere om hvordan jeg videre velger å organisere oppgaven.

I kapittel 2 vil jeg gå gjennom det empiriske grunnlaget for oppgaven. Jeg vil kort presentere Lyse Energi AS og informantene fra bedriften.

I kapittel 3 vil jeg gjennomgå hvilken metode jeg har benyttet for å utforske problemstillingen. I kapittel 4 vil jeg som nevnt utforske den første delen av problemstillingen; hvordan har avveiningen mellom økonomiske - og samfunnsansvarlige hensyn hos Lyse Energi AS utviklet seg over tid. Jeg vil først presentere det teoretiske

grunnlaget for å belyse denne delen av problemstillingen, for dermed å presentere analysen og resultatene fra undersøkelsen. Jeg har også valgt å presentere konklusjonen fra del 1 i dette kapitlet for å få en tydeligere sammenheng i forhold til de to forskningsspørsmålene.

I kapittel 5 vil jeg utforske den andre delen av problemstillingen; hvilke kostnadskomponenter som har vært forbundet med CSR. Jeg vil første belyse hvilket teoretisk grunnlag jeg har benyttet for å utforske dette forskningsspørsmålet, for dermed å presentere analysen og resultatet av de data jeg har funnet. Til slutt skal jeg presentere konklusjonen jeg har kommet frem til ved analysen av del 2.

I kapittel 6 vil jeg gjennomgå oppgavens begrensninger, og i kapittel 7 vil jeg avslutte med en kort oppsummering og kommentar til konklusjonene jeg har kommet frem til av

2. Empiri

Jeg skal her si noe om empirien som ligger til grunn for oppgaven.

2.1 Hvem er Lyse Energi AS

Jeg ønsker å undersøke CSR innenfor et område hvor CSR spiller en viktig rolle.

Jeg har valgt å bruke Lyse Energi AS som case bedrift fordi bedriften tilhører en bransje hvor hensynet til samfunnet er viktig og fordi dette er et selskap som de siste årene har satset på flere samfunnsansvarlige prosjekt.

Lyse Energi er et såkalt ”multi-utility” selskap. ”Multi-utility” er en internasjonal betegnelse for infrastrukturetselskaper. Selskapets virksomhet omfatter i dag hovedsakelig produksjon og salg av energi- og telekommunikasjonsprodukter, samt bygging og drift av infrastruktur.

Hovedvirksomhet og hovedmarked er i Sør-Rogaland, men de leverer også bredbåndstjenester til samarbeidspartnere i et nasjonalt og internasjonalt marked.

Lyse Energi AS baseres sin drift i stor grad på utnyttelse av naturressurser. Lyse Energi AS har røtter tilbake til 1899, og har siden da tatt utgangspunkt i vann og fossefall som sin inntektskilde. De senere årene har virksomheten også satset på alternative energiformer som naturgass og vindkraft.

Lyse-konsernet ble til som følge av en fusjon mellom Stavanger Energi, Lyse Kraft, Ryfylke Energi, Sola Energi, Sandnes Energi, Time Energi og Maudal Kraftlag DA.

Det var først i 1999 at Lyse Energi AS som det selskapet det er i dag, ble operativt. I dag eies selskapet av 16 kommuner i Sør-Rogaland. Disse kommunene og deres eierandel er vist i figur 1. Stavanger og Sandnes kommune er de største eierkommunene, mens de resterende kommunene eier en mindre andel av konsernet.

Figur 1 Eierkommunene i Lyse Energi AS

Stavanger	43,7 %	Strand	2,5 %
Sandnes	19,5 %	Rennesøy	1,2 %
Sola	8,7 %	Hjelmeland	1,0 %
Time	5,8 %	Gjesdal	0,9 %
Klepp	4,2 %	Finnøy	0,9 %
Hå	3,8 %	Lund	0,7 %
Randaberg	3,3 %	Bjerkreim	0,5 %
Eigersund	3,0 %	Kvitsøy	0,2 %

I 2009 tok Lyse konsernet for alvor tak i konsernets samfunnsansvar og opprettet en stilling som direktør for miljø- og samfunnsansvar. Direktøren har et særlig ansvar for å lede og systematisere konsernets arbeid med samfunnsansvar, blant annet ved å utvikle og implementere rapporteringsverktøy. Han skal også være en sentral motivator og rådgiver i forhold til miljø- og omdømmespørsmål, etikk, og samfunnsansvar i bred forstand (Lyse, 2009a).

2.2 Informantene

Jeg skal her greie ut om hvordan jeg har fått dataene som er benyttet i denne oppgaven.

Grunnlaget for oppgaven baserer seg i stor grad på analyse av sekundærdata. Disse dataene har jeg fått tak i gjennom Lyse konsernets direktør for miljø og samfunnsansvar, og består av to bøker om historien bak Lyse Energi AS og forgjengerne, samt alle årsrapportene fra starten på Lyse Energi AS som konsern og frem til i dag.

Primærdataene som undersøkelsen baserer seg på, har jeg fått fra 23 informanter fra Lyse Energi AS. Disse har jeg også fått kontakt med via Lyse Energi AS sin direktør for samfunnsansvar. Han sendte ut en forespørsel til ulike avdelinger i konsernet om de kunne tenke seg å samle noen respondenter til å besvare en undersøkelse i forbindelse med beslutninger Lyse Energi AS og forgjengere har tatt. Besvarelsene fikk jeg tilsendt via email eller som post, og har dermed ikke selv hatt direkte kontakt med respondentene.

3. Metode

I dette kapittelet skal jeg gjøre rede for metoden jeg har benyttet for å besvare begge forskningsspørsmålene som inngår i problemstillingen.

3.1 Metodisk tilnærming

Jeg har nå utdypet problemstillingen og den empiriske bakgrunnen for oppgaven, og vil dermed si noe om hvilken tilnærming og hvilke redskaper jeg har benyttet for å belyse de to forskningsspørsmålene.

Forskningsmetode dreier seg om strategier og fremgangsmåter for hvordan man skal belyse problemstillingen og analysere den informasjon vi har funnet (Befring, 1998). Men andre ord dreier det seg om å samle inn, analysere og tolke data (Johannesen, Tufte et al., 2004).

Det finnes mange fremgangsmåter å velge mellom med tanke på å samle inn data og hvordan man analyserer og tolker de data man har fått inn. Hvilken metodisk tilnærming man velger, vil derfor avhenge av hva man ønsker å finne ut med undersøkelsen og hvilken vei man velger å ta for å oppnå den kunnskapen som trengs for å belyse temaet og besvare problemstillingen. Altså vil valg av metodisk tilnærming kunne være med å avgjøre hvilken konklusjon man til slutt ender opp med.

Jeg vil i dette kapittelet redegjøre for hvordan jeg har gått frem i forbindelse med innsamling og bearbeiding av datamaterialet som er grunnlaget for denne oppgaven.

Det finnes hovedsakelig to metodetilnærminger, kvalitativ og kvantitativ metode (Johannesen, Tufte et al., 2004). Det som kjennetegner kvalitativ forskningsmetode er at den i stor grad er induktiv, altså at man ut ifra mønstre i datamaterialet som analyseres, utleder og utvikler begreper, mening og forståelse (Askheim & Grennes, 2008). Kvantitativ forskning derimot, kjennetegnes ved at man samler inn data for å prøve ut eller teste foreliggende teori, modeller eller hypoteser (ibid). Denne oppgaven vil ta utgangspunkt i både kvalitativ og kvantitativ metode.

3.2 Undersøkellesdesign

Jeg skal her utrede hvilket undersøkelsesopplegg jeg har valgt, dvs. hvilke prosedyrer jeg har valgt for å samle inn informasjon, og kaste lys over problemstillingen.

Jeg har benyttet et casedesign, eller casestudie, som kjennetegnes ved å være et studieopplegg som er rettet mot å hente inn mye informasjon fra få enheter (Askheim & Grennes, 2008). Litteraturen er ikke klar når det gjelder å definere begrepet, men det synes å være enighet om at en casestudie er en studie av en empirisk avgrenset enhet (ibid). Eksempler på en empirisk avgrenset enhet kan være en organisasjon, eller en gruppe individer. Jeg har kun innhentet informasjon fra én enhet, nemlig Lyse Energi AS. Stake (2000) referert i Askheim & Grennes (2008) skiller mellom ”instrumental case studies” og ”intrinsic case studies” (ibid). I følge Stake (2000) har man ”instrumental case studies” når et case velges fordi det er typisk for sitt felt, og dermed vil legitimere overførbarheten av den kunnskapen som oppnås. ”Intrinsic case studies” er når et case velges fordi det er spesielt for feltet, og kan bidra til utvikling av ny teori på sitt område. Poenget er her å forstå mer av denne spesielle casen, og casen selv blir det sentrale (ibid). Denne casestudien vil være en ”intrinsic case studie” ettersom Lyse Energi AS opererer innenfor flere ulike virksomhetsområder og dermed er et særegent infrastrukturselskap.

Problemstillingen belyses hovedsakelig ved å gjennomgå sekundærdata, altså data som allerede er funnet. Men jeg har også brukt primærdata for å utdype funnene og tilføye informasjon.

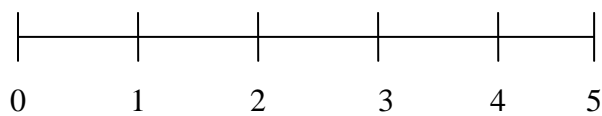
Som metode for innsamling av sekundærdata har jeg foretatt en arkivstudie, som går ut på å granske allerede innsamlet informasjon. Jeg har gjennomgått litteratur om virksomhetens historie og utvikling og årsrapporter. Det er utgitt en rekke bøker som tar for seg forgjengerne til Lyse Energi AS sin historie frem til 1999. Men jeg valgte kun å analysere to av disse som i stor grad dekker utviklingen og historien til Lyse Energi AS. Den ene er ”Ingen skal fryse med kraft fra Lyse” skrevet av Gunnar Nerheim, Liv Ramskjær og Kristin Øye Gjerde i 1997. Den andre er ”Energiske Linjer. Stavanger Energi gjennom 100 år” skrevet i 1998 av Gunnar Nerheim og Kristin Øye Gjerde.

For informasjon om perioden etter 1998 og frem til i dag, har jeg studert årsrapporter for å finne de ulike beslutningene som virksomheten har tatt i dette tidsrommet.

Primærdata har jeg innhentet ved bruk av spørreskjema. Jeg har analysert beslutninger Lyse Energi AS og forgjengerne har tatt etter hvor økonomiskorienterte eller samfunnsansvarsorienterte disse er. Som man ser ut ifra definisjonen av CSR er økonomiske hensyn også et viktig element. En bedrift som fungerer godt økonomisk, vil selvsagt tjene samfunnet bedre enn en bedrift som fungerer dårlig økonomisk. Likevel er det et skille

mellom hva som er samfunnsmessig optimalt, og hva som er bedriftsmessig optimalt. Dersom bedriften legger vekt på egne økonomiske hensyn når beslutninger tas, vil ikke dette i denne oppgaven fremgå som samfunnsansvarlig. Jeg skiller altså mellom bedriftens egne økonomiske hensyn og samfunnsansvarlige hensyn i denne oppgaven. Dette skal jeg gjøre ved å kode beslutningene/tiltakene som Lyse Energi AS og forgjengere har foretatt gjennom tiden, inn på en skala med poeng fra 0 til 5. Dette vil bidra til å kategorisere og gruppere beslutningene.

Vi kan tenke oss en skala som ser slik ut:

Null: Økonomi teller 100 %, samfunnsansvar teller ikke.

Fem: Samfunnsansvar teller 100 %, økonomi teller ikke.

Figur 2 viser hvilke elementer som karakteriserer beslutninger som representerer ytterpunktene på skalaen.

Figur 2 Operasjonell definisjon av score ytterpunkt

Rent økonomisk beslutning Laveste score (0)	Rent samfunnsansvarlig beslutning Høyeste score (5)
Beslutningen/ tiltaket er primært assosiert med: <ul style="list-style-type: none"> • Ren økonomisk avveining fra selskapets side • Formålet er å maksimere bedriftens fortjeneste • Ivaretar kun virksomhetens interesser, ofte på bekostning av samfunnsansvar • Medbringer økonomisk gevinst for virksomheten. 	Beslutningen/ tiltaket er primært assosiert med: <ul style="list-style-type: none"> • Ren samfunnsansvarlig avveining • Formålet er å maksimere gunstig innvirkning for samfunn og miljø. • Ivaretar kun samfunnets interesser, ofte på bekostning av virksomhetens egne interesser • Innebærer en ekstrakostnad for virksomheten.

Et eksempel på en beslutning som vil få score 0, vil være da en av Lyse Energi AS sine forgjengere i 1900 skulle ta stilling til om det skulle legges elektrisitet i Stavanger. Bedriften hadde allerede investert i gassverk, og valgte dermed å utsette satsing på elektrisitet da dette ville gjøre investeringen verdiløs. Dette er en beslutning som kun ser på hva som er økonomisk for bedriften, beslutningen har en negativ effekt med tanke på samfunnsansvar.

Et eksempel på en beslutning som får score 5, er en beslutning i 2000 da Lyses Energi AS gav 100 millioner kroner til etablering av Universitetet i Stavanger.

Beslutninger som jeg mener ikke bærer preg av å være verken økonomisk eller samfunnsansvarlig relevante, vil jeg ikke ta med i studien. Et typisk eksempel vil være beslutninger/tiltak som jeg har ansett som administrative, f eks endring av navn på ulike driftsområder.

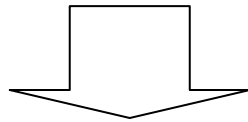
3.3 Arbeidsmetode

Jeg skal her utdype hvordan undersøkelsene ble utført.

Figur 3 viser et kort sammendrag av hvordan jeg har utført undersøkelsene i forbindelse med oppgaven.

Figur 3 Steg-for-steg modell

Steg 1: Gjennomgang av bøker og årsrapporter for å finne beslutninger/tiltak som Lyse Energi AS og forgjengerne har tatt stilling til.

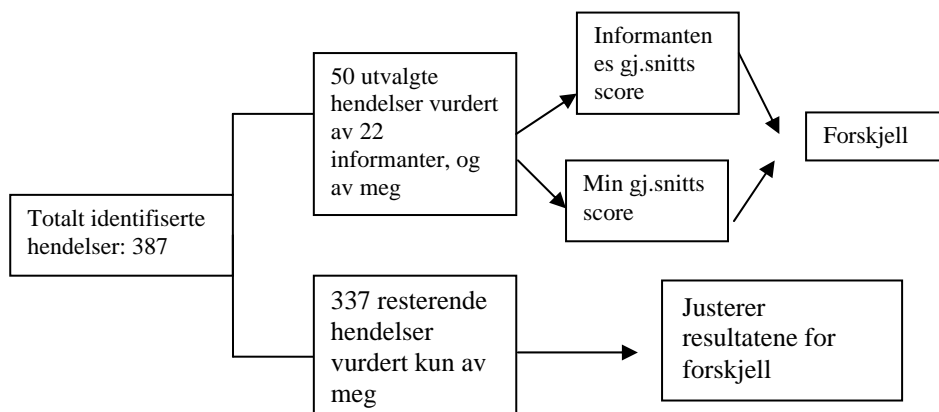

Del 1:	Del 2:
<p>Steg 2: Listet hendelsene opp i et registreringsskjema som inkluderer årstall for hendelsen, samt kost hva den omhandler. Gitt hendelsen en score.</p> <p>Steg 3: Valgte ut 50 hendelser som informanter fra Lyse Energi AS vurderte og gav en score.</p> <p>Steg 4: Sammenlignet informantenes og min vurdering av de 50 utvalgte hendelsene.</p> <p>Steg 5: Sjekket informantenes vurdering i forhold til om det fantes en sammenheng mellom kjønn eller alder, og hvilken score de vurderte hendelsene å ha.</p> <p>Steg 6: Korrigerer min vurdering av alle identifiserte hendelser med forskjellen jeg fant under steg 4.</p> <p>Steg 7: sjekket om det fantes et mønster mellom tidsperiode og gjennomsnittsscore</p>	<p>Steg 2: Identifisert samfunnsansvarlige beslutninger/ tiltak utført av Lyse Energi AS som har medført kostnader.</p> <p>Steg 3: Ordnet kostnadene forbundet med samfunnsansvarlige beslutninger/tiltak inn i et kostnadsoppsett.</p>

Jeg har laget et registreringsskjema hvor beslutninger/tiltak registreres etter årstall, hva de inneholder og hvilken score de får på skalaen. Dersom beslutningen/tiltaket er foretatt av ett av forgjengerselskapene, har jeg også registrert hvilket. Totalt har jeg identifisert 387 beslutninger/tiltak som inneholder økonomiske eller samfunnsansvarlige avveininger.

Hensikten med denne skalaen og dette registreringsskjemaet er å forsøke å se om det finnes ett mønster når det gjelder hvilke hensyn som veier mest, og om dette endres over tid. Jeg har også fått 22 informanter fra Lyse Energi AS for å se på 50 av de 387 hendelsene, for å gi en score ut ifra samme skala. Dermed har jeg foretatt en kvantitativ analyse av informasjonen jeg får fra denne studiegruppen. Formålet med dette var å se om de oppfatter beslutningene annerledes enn det jeg gjør. Figur 4 viser en modell over hvordan jeg har gått frem i forhold til undersøkelsene ved del 1 av problemstillingen.

Figur 4 Arbeidsmetode

I vurderingen av de resterende 337 hendelsene har jeg justert resultatet av min vurdering for forskjellen jeg fant mellom min vurdering og respondentenes vurdering av de 50 hendelsene.

Jeg har også sett på om det er noen sammenheng mellom hvordan beslutningene oppfattes av respondentene og kjønn eller hvilken aldersgruppe informanten tilhører. Dette kan man blant annet benytte en korrelasjonsanalyse for å identifisere. En korrelasjonsanalyse går ut på å vise grad av sammenheng mellom to eller flere variabler (Nørgaard, 2008).

I arbeidet med å identifisere kostnadskomponenter har jeg benyttet beslutningene/tiltakene og informasjonen jeg har funnet om disse. I tillegg har jeg sett på annen informasjon fra

litteraturen og årsrapportene som kan være med på å belyse kostnadskomponenter forbundet med CSR. Deretter har jeg brukt relevant teori for å gruppere kostnadskomponentene.

Del 1

4. Avveininger mellom økonomi og samfunnsansvar hos Lyse Energi AS

4.1 Teori

Jeg skal her gjennomgå relevant teori for å belyse den delen av problemstillingen som tar for seg hvilke avveininger mellom økonomi og samfunnsansvar Lyse Energi AS har tatt opp gjennom historien til selskapet og dets forgjengere.

4.1.1 Bedrifiers målsetning

Bedrifter er en form for organisasjon. Vi kan definere en organisasjon som en gruppe som arbeider sammen om en felles oppgave eller mot et felles mål (Hoff, 2005). Hver enkelt bedrift vil altså arbeide ut ifra en målsetning. For at en bedrift skal overleve på sikt er den helt avhengig av å tjene penger. Dermed er det vanlig i økonomisk teori å ta utgangspunkt i at bedrifiers målsetning er å maksimere fortjenesten (Hoff, 2005). Den berømte engelske økonomen Adam Smith brukte begrepet ”usynlig hånd” om økonomiske markedsmekanismer som sørger for at alt blir til det beste for alle (Ringstad, 1989):

”Every individual...intends only his own gain, and he is in this...led by an invisible hand to promote an end which was no part of his intention. By pursuing his own interest he frequently promotes that of the society more effectually than when he really intends to promote it”

Smith (1976) referert i Wenstøp og Seip (2009)

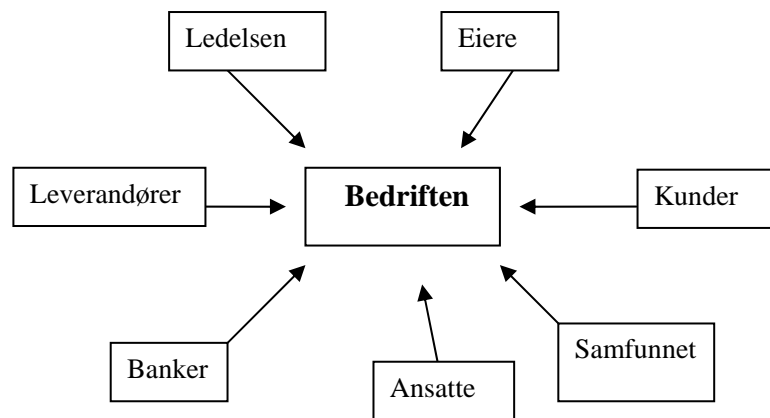
Milton Friedmann (1912–2007), en amerikansk økonom som fikk nobelprisen i økonomi i 1976 for sine teorier om monetær kontroll (Wenstøp & Seip, 2009), støttet Adam Smiths ”usynlige hånd” og mente at myndighetene ikke burde blande seg inn i økonomien fordi hele samfunnet ville nyte godt av at private bedrifter konsentrerte seg om å maksimere sin profitt ved å bruke alle lovlige midler (ibid). Edward Freeman, en økonom som er svært opptatt av interessentteori, mener imidlertid at profittmaksimering uten å ta særlig hensyn til

interessentene er umoralsk (ibid). Freeman mener at profittmaksimering best kan oppnås ved å fokusere på interessentene (ibid). Interessentteori vektlegger at bedrifter også har et ansvar overfor sine interessenter (Rodriguez, 2007).

En bedrifts interessenter er de ulike aktørene som har interesser i bedriften, og som krever noe av den (Hoff, 2005). Interessenter er altså de aktørene bedriften må ta hensyn til når den bestemmer sine målsetninger.

Figur 5 viser *Interessentmodellen* hentet fra Hoff, 2005. Denne modellen gir et overblikk over hvilke typer interessenter det er vanlig at en bedrift må forholde seg til og inkludere i sin målsetning.

Figur 5 Interessentmodellen

Eierne er interessert i å få en avkastning på den kapitalen de har investert i bedriften, som overgår alternativ avkastning de hadde fått dersom de f. eks hadde investert i en annen virksomhet eller satt pengene i banken (Hoff, 1996). De har altså resultatorienterte interesser. Ledelsen i en virksomhet er ofte også interessert i resultater. Dersom de har en resultatavhengig lønn, vil deres personlige økonomi avhenge av bedriftens resultater, i tillegg til at gode resultater vil gi økt prestisje og bedre karrieremuligheter. Bankene på sin side er også interessert i at bedriften gjør det bra økonomisk for å betjene gjeld. Det samme gjelder leverandørene som er avhengig av langsiktige og betalingsdyktige kunder. Kundene på sin side er interessert i at bedriften er en stabil leverandør med god service og gode og sikre varer til konkurransedyktige priser (Hoff, 2005). Ved å ivareta kundenes interesser oppnår virksomheten lojale kunder og økte markedsandeler (Wenstøp & Seip, 2009).

Hensynet til økonomi veier altså tungt når bedriften skal definere sine målsetninger og foreta ulike valg.

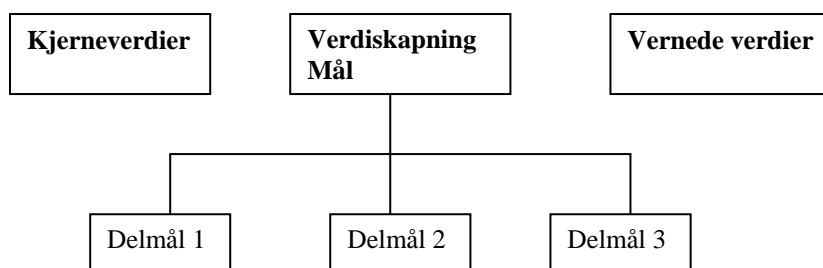
Som vi ser ut fra figuren, stiller også samfunnet krav og forventninger til bedriften. Samfunnet ønsker blant annet at bedriftens overskudd skal bidra til å skape flere arbeidsplasser, og trenger stabile og forutsigbare skatteinntekter fra bedriften. Samfunnet krever at miljøet ikke skal forurennes av bedriften, og at det naturlige mangfoldet opprettholdes. Samfunnet stiller også krav til at bedriften innretter seg etter de normer og verdier som samfunnet streber etter. Bedriften har altså et ansvar overfor samfunnet som må inkluderes i de målsetninger og valg som skal foretas.

Offentlige virksomheter har ofte andre mål enn de private. De skal ofte utføre oppgaver, gjerne lovpålagte, for kommunens eller landets innbyggere og virksomheter. Dette vil ofte være mål som er fremmet i politisk debatt (Hoff, 2005).

4.1.2 Verdier

Enhver virksomhet har som oppgave å skape verdier, og verdiskapning må dermed stå sentralt når beslutninger skal tas (Wenstøp & Seip, 2009). Men hva som oppfattes som verdier varierer fra organisasjon til organisasjon. Wenstøp og Seip (2009) strukturerer en organisasjons verdier inn i et verdisystem som består av tre grunnleggende verdityper som vist i figur 6. *Kjerneverdier* i verdisystemet beskriver ønskede holdninger. Disse sier noe om hvilket bilde virksomheten skal gi av seg selv – altså virksomhetens karakter (ibid). Verdier som bedriften verner ved å benytte standarder og prosedyrer går under *vernede verdier* (ibid).

Figur 6 Verdisystem

Organisasjonsmålene som en bedrift fastsetter skal, gi en begrunnelse for bedriftens eksistens ved å si hvilke verdier bedriften ønsker å skape (ibid). Disse verdiene går inn under

verdiskapning, mål. Tradisjonell økonomisk teori tar utgangspunkt i at mennesket er nyttemaksimerende når det tar beslutninger. Jeg vil også inkludere rasjonalitetsbegrepet. I følge Wenstøp og Seip (2009) er rasjonalitet sentralt når det gjelder beslutninger. Å handle rasjonelt når man tar beslutninger har sammenheng med å handle ut ifra å kunne nå mål (ibid). Altså, hvilke avveininger en virksomhet gjør når den tar beslutninger, vil avhenge av hvilke verdier og mål den har, som igjen vil avhenge av virksomhetens interesser.

4.1.3 Eksterne og interne dimensjoner ved CSR

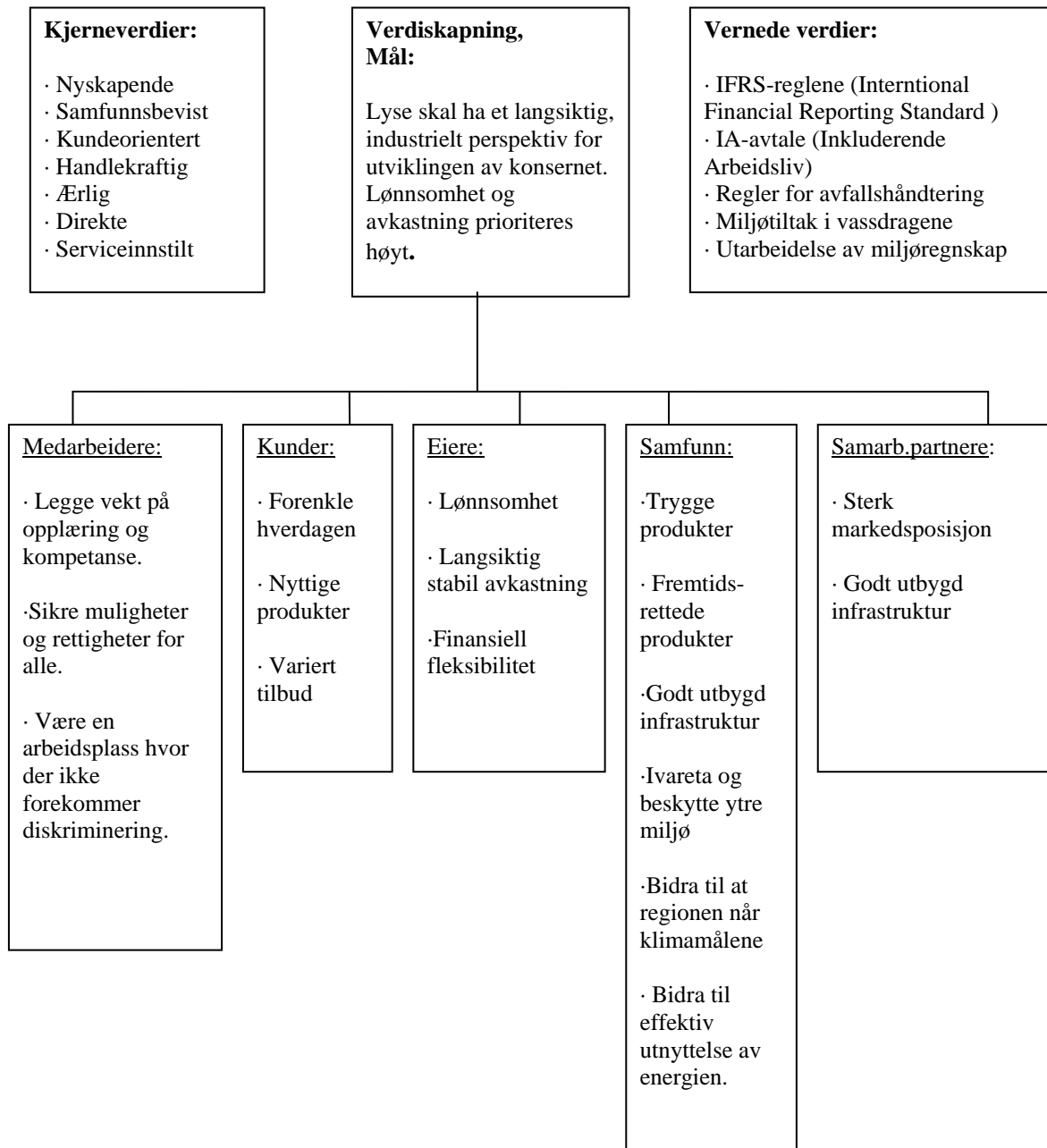
CSR kan deles inn i interne og eksterne dimensjoner, hvor de interne dimensjonene er relatert til selve virksomheten, og de eksterne er relatert til det samfunnet virksomheten befinner seg i (Metaxar & Tsavdaridou, 2010). De interne dimensjonene forbundet med CSR omhandler sosiale og miljømessige aktiviteter som fokuserer på helse og sikkerhet på arbeidsplassen, mestring av endring, menneskelige ressurser og håndtering av miljømessige innvirkninger virksomheten kan være ansvarlig for (ibid). Med fokus på mestring av endringer menes at virksomheten må være forberedt på at strukturelle endringer i organisasjonen kan oppstå, og være i stand til å minimere eventuelle negative effekter av dette (ibid). Med et internt fokus på menneskelige ressurser menes en dyktig og faglært arbeidsstokk, inkorporering av prinsipper som antidiskriminering, livslang læring og respekt for menneskerettigheter (ibid). Eksterne dimensjoner forbundet med CSR omhandler lokalsamfunnet, som f eks nye arbeidsplasser, pengegaver, rent miljø og lignende, opprettholdelse av menneskerettigheter og ivaretagelse av globale miljømessige hensyn, f eks i form av ”grønn ledelse” (ibid). Samfunnsansvarlig beslutninger eller tiltak vil altså inneholde elementer fra disse dimensjonene.

4. 2 Resultater og analyse

Jeg vil starte med å se på hvilke verdier og mål Lyse Energi har, og som ligger til grunn for de beslutninger som tas. Disse verdier og mål er hentet fra Lyse Energi AS sin Årsrapport og Resultatregnskap 2008. Jeg har satt Lyse Energi AS sine verdier og mål inn i Seip og Weinstrøm (2009) sitt verdisystem, vist i figur 7.

Vi ser at Lyse Energi AS sin verdiskapning preges av å være økonomisk orientert, mens kjerneverdiene til selskapet er preget av samfunnsansvar. Lyse Energi AS ønsker altså, basert på denne inndelingen, å gi et bilde av seg selv som samfunnsansvarlig og har et organisasjonsmål med et langsiktig perspektiv hvor lønnsomhet og avkastning står sentralt.

Figur 7 Lyse Energi AS sitt verdisystem.

Etter å ha analysert litteratur og årsrapporter satt jeg igjen med 387 hendelser som har inntruffet i tidsrommet 1899-2009. Jeg valgte ut 50 beslutninger/tiltak som jeg fikk 22 respondenter fra Lyse Energi AS til å vurdere, og gi en score ut ifra skalaen jeg har laget. Figur 8 viser hvilket vurderingsgrunnlag disse 50 beslutningene ble valgt på bakgrunn av:

Figur 8. Vurderingskriterier

<u>Kriterier for valg av hendelser:</u>
• Representerer ekstrem episoder som etter min vurdering gir ytterpunkt score 0 eller 5
Og/eller
• Hendelsen har tematisk representativitet. Dvs. hendelsen kan erstatte flere lignende hendelser.
Og
• Hendelsen er tydelig/lett å forstå. Den har ikke forklaringsbehov
Og
• Hendelsene gir spredning over hundreårs perioden.

Appendiks 1 viser spørreskjemaet med disse 50 hendelsene og forklaringen på skalaen som respondentene fikk tilsendt. Appendiks 2 viser hvilken score respondentene har gitt de ulike hendelsene.

Respondentene skulle også oppgi kjønn og alder. Av de 22 respondentene oppgav 17 personer kjønn, og 16 sin alder. Fordelingen mellom kjønn og alder ser slik ut:

Figur 9. Antall respondenter fordelt på kjønn og alder

Tot. Ant respondenter	22
Ant. menn	15
Ant. Kvinner	5
ant. Ikke oppgitt kjønn	2
Ant. Aldersgrupper 21-30	1
Ant. Aldersgrupper 31-40	3
Ant. Aldersgrupper 41-50	4
Ant. Aldersgrupper 51-60	4
Ant. Aldersgrupper 61-70	3
Ant. Ikke oppgitt alder	4

Jeg valgte å la være å be respondentene om å vurdere alle 387 beslutningene da dette ville ta veldig lang tid og trolig redusere antall tilbakemeldinger fra respondentene.

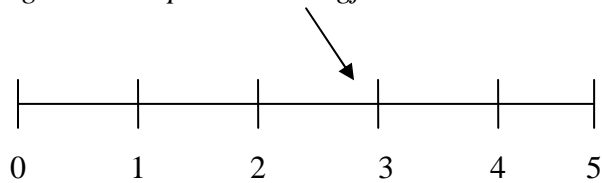
Jeg har benyttet Metaxar og Tsavdaridou (2010) sine interne og eksterne dimensjoner i min vurdering av hvorvidt beslutningene/tiltakene er samfunnsansvarlig- eller økonomisk orientert. Appendiks 3 viser de 387 beslutningene, og scoren jeg har gitt.

For å analysere dataene benyttet jeg analyseprogrammet SPSS. Hver respondent er kodet i forhold til kjønn og alder. Kodingen av respondentene er forklart i appendiks 2.

Resultatene av en deskriptiv statistisk analyse av respondentenes score på de ulike beslutningene/tiltakene er vist i appendiks 4. Jeg har inkludert min vurdering av disse 50

beslutningene/tiltakene for å kunne sammenligne min vurdering opp mot respondentenes vurdering. Analysen av respondentenes score viser at gjennomsnittsscoren til de ulike respondentene har intervallet 2,12 til 3,68. Det er altså svært forskjellig hvordan respondentene oppfatter beslutningene/tiltakene. Gjennomsnittsscoren til alle respondentene sett under ett er på 2,95. Figur 10 viser hvor respondentenes gjennomsnittsscore vil havne på skalaen over hvor økonomisk eller samfunnsorientert hendelsene er.

Figur 10. Respondentenes gjennomsnittsscore

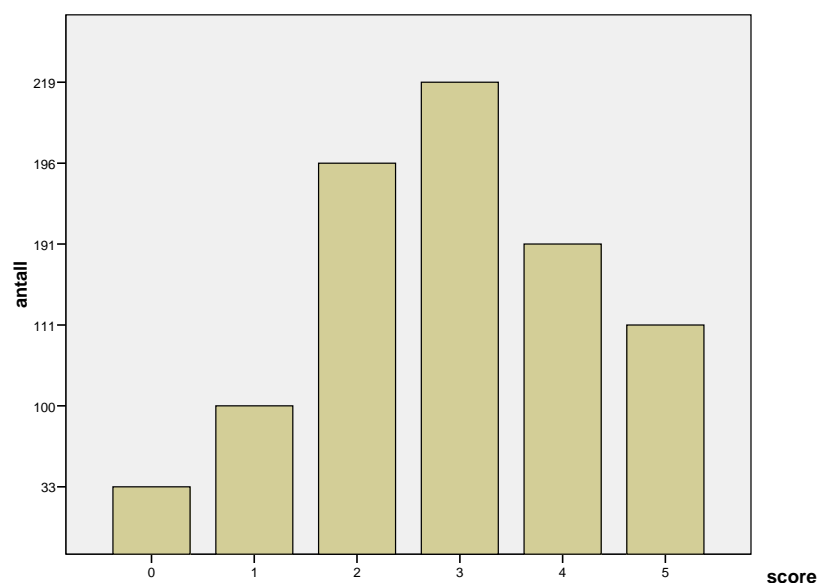

Variansen er det spredningsmålet som gir mest informasjon (Begnum & Zahl-Begnum, 1992). Variansen kan defineres som gjennomsnittet av de kvadrerte scoreavvik fra det aritmetiske gjennomsnittet/ middelveiden (Befring, 1969). Variansen kan dermed utrykke usikkerheten i et utfall, lav varians er derfor å foretrekke. Variansen hos de ulike respondentene varierer også mye, fra 0,477 til 2,949.

Variansen til gjennomsnittsscoren til alle respondentene er 0,814, og dermed relativt lav i forhold til variansen til den enkelte respondent.

Jeg har også sett på antall ganger de ulike beslutningsscorene ble gitt av respondentene og laget et histogram for å vise resultatet.

Figur 11. Antall scorepoeng fra respondentene

Vi ser at score 3, som antyder at en beslutning/tiltak inneholder både økonomi og samfunnsansvar, men at det er samfunnsansvar som vektlegges mest, er den scoren som blir gitt flest ganger. Vi ser også at beslutningsscore 0 blir gitt færrest ganger.

Jeg benyttet en korrelasjonsanalyse for å sjekke om det var en sammenheng mellom respondentenes kjønn og alder, og hvilken score de i gjennomsnitt gav de ulike beslutningene/tiltakene. En korrelasjonsanalyse benyttes for å beskrive retningen og styrken på et lineært forhold mellom to variabler (Pallant, 2007). Et av de mest benyttede korrelasjonsmål er Pearsons korrelasjonskoeffisient (r) (Eikemo & Clausen, 2007). Pearsons korrelasjonskoeffisient er en parametrisk test som måler graden av lineær sammenheng mellom to variabler på intervall- eller forholdstallnivå (ibid). Pearsons korrelasjonskoeffisient kan benyttes dersom man har kontinuerlige variabler, eller en kontinuerlig variabel og en gjensidig utelukkende variabel (Pallant, 2007). Det siste vil være tilfellet her; den kontinuerlige variabelen vil være gjennomsnittsscoren respondentene gir beslutningene, og kjønn og alder vil være gjensidig utelukkende variabler. Fortegnet på korrelasjonskoeffisienten vil si om det er en negativ eller positiv korrelasjon, og verdien som måler grad av linearitet vil variere mellom 0 og 1 (0 og -1) (Eikemo & Clausen, 2007). Man har perfekt korrelasjon mellom to variabler dersom man får verdien 1 eller -1. For å sjekke om det er en korrelasjon mellom respondentens kjønn og hvilken gjennomsnittsscore han/hun gir beslutningene måtte jeg lage en dummy variabel. Dette gjorde jeg ved å sette mann = 1 og kvinne = 0. Jeg fikk disse resultatene når jeg testet for korrelasjon mellom kjønn og gjennomsnittsscore.

Figur 12. Korrelasjon mellom kjønn og gjennomsnittsscore

Kjønn	Korrelasjonsstatistikk	Kvinne	mann	Gjennomsnitt pr resp.
Kvinne	Pearson Correlation	1	-1,000(**)	-, 078
	Sig. (2-tailed)		,000	,767
	N	17	17	17
mann	Pearson Correlation	-1,000(**)	1	,078
	Sig. (2-tailed)	,000		,767
	N	17	17	17
Gjennomsnitt pr resp.	Pearson Correlation	-, 078	,078	1
	Sig. (2-tailed)	,767	,767	
	N	17	17	17

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Vi ser her at r er 0.078 (-0,078), det er altså en svært lav korrelasjon mellom kjønn på respondentene og hvilken gjennomsnittsscore de gir beslutningene.

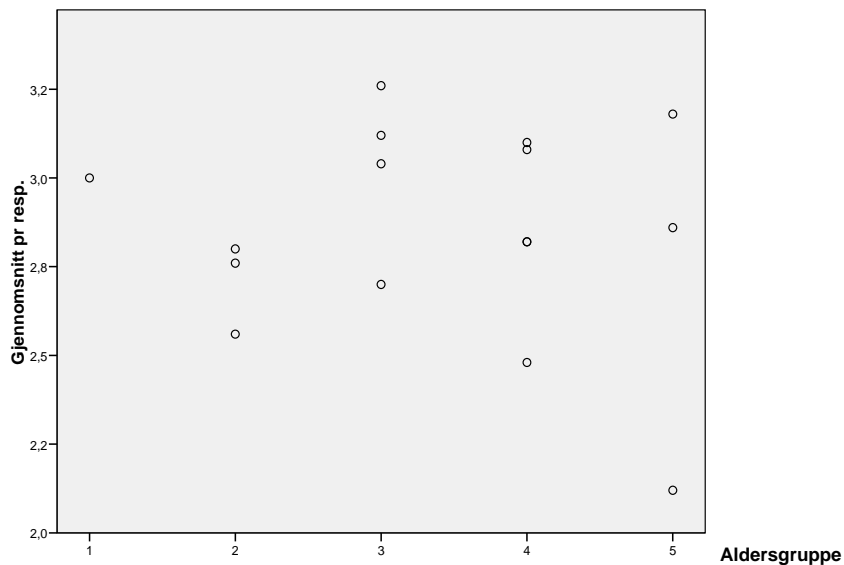
For å undersøke om det er korrelasjon mellom respondentenes alder og hvilken score de har gitt de ulike beslutningene/tiltakene delte jeg respondentenes alder inn i 5 grupper. En respondent som f eks er 34 år, vil ha en verdi 1 på aldersgruppe 31-30, og 0 på de resterende aldersgruppene. Ved å sjekke for korrelasjon mellom respondentenes alder og hvilken gjennomsnittsscore de gir på de ulike hendelsene, får jeg disse resultatene:

Figur 13. Korrelasjon mellom aldersgruppe og gjennomsnittsscore

Aldersgruppe	Korrelasjonsstatistikk	Gj.snitt pr resp.
21-30	Pearson Correlation	,130
	Sig. (2-tailed)	,632
31-40	Pearson Correlation	-,251
	Sig. (2-tailed)	,349
51-60	Pearson Correlation	,009
	Sig. (2-tailed)	,974
41-50	Pearson Correlation	,350
	Sig. (2-tailed)	,183
61-70	Pearson Correlation	-,229
	Sig. (2-tailed)	,395

Vi ser her at korrelasjonen mellom aldersgruppe og gjennomsnittsscore er svært lav for alle aldersgrupper. Dersom r - verdiene er lave, kan det være en god ide å sjekke om det finnes en sammenheng mellom variablene ved å se på et observasjonsplott (Pallant, 2007). Dette gjorde jeg ved å gruppere aldersgruppene slik: aldersgruppe 21-30 =1, aldersgruppe 31-40 =2, aldersgruppe 41-50 =3, aldersgruppe 51-60 =4 og aldersgruppe 61-70 =5. Dersom det hadde vært en linear sammenheng mellom aldersgruppene, ville man kunne se dette i et observasjonsplott ved at gjennomsnittsscoren fra respondentene som hører til de enkelte aldersgruppene, ville vært konsentrert i små klynger rundt samme scoreverdi. Av observasjonsplottet under ser vi tydelig at det ikke er noen linear sammenheng mellom aldersgruppe og gjennomsnittsscore. Vi ser at informantenes gjennomsnittsscore varierer mye innenfor hver aldersgruppe.

Figur 14. Observasjonsplott av aldersgruppe og gjennomsnittsscore

For å vurdere hvordan den gjennomsnittlige avveiningen mellom økonomi og samfunnsansvar har vært fra Lyse Energi AS sine forgjengere startet og frem til i dag, har jeg sett på min vurdering av de 50 tiltakene opp mot respondentenes. Jeg får da denne deskriptive statistikken:

Figur 15. Deskriptiv statistikk av min vs. informantenes gjennomsnittsscore

	N	Mean	Std. Deviation	Variance
	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic
MIN	50	2,86	,216	1,525
gj.sn alle	50	2,95	,128	,902

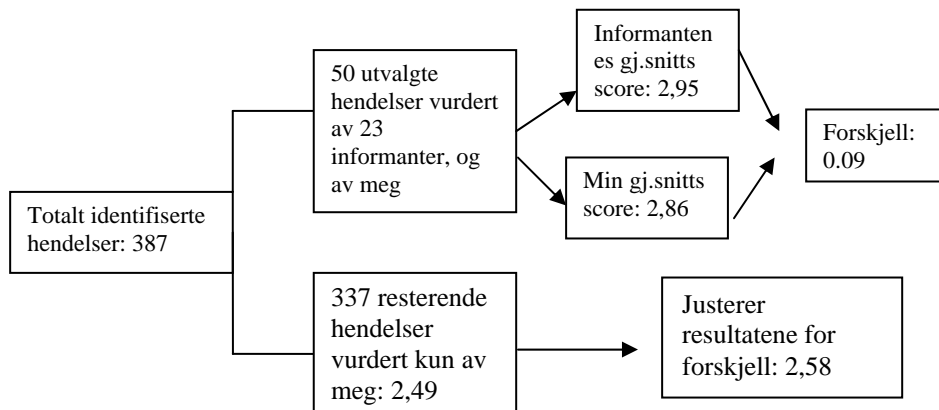
Sett i forhold til den gjennomsnittlige scoren gitt av alle respondentene, er min gjennomsnittsscore 0,09 lavere. I tillegg har jeg en mye høyere varians. I min vurdering av de 387 beslutningene/tiltakene må altså dette tas i betraktning. Når jeg foretar en analyse av min vurdering av alle de 387 hendelsene får jeg denne deskriptive statistikken:

Figur 16. Deskriptiv statistikk av min vurdering av alle 387 hendelser

	N	Mean	Std. Deviation	Variance
Score	387	2,49	1,326	1,758
Valid N (listwise)	387			

Vi ser at ut fra min vurdering av alle de 387 hendelsene blir gjennomsnittsscoren 2,49. Legger man til grunn at jeg gir en score som er 0,09 lavere enn hva respondentene gjør, vil gjennomsnittsscore justeres til 2,58. Arbeidsmodellen vil dermed se slik ut:

Figur 17. Arbeidsmodell med deskriptiv statistikk

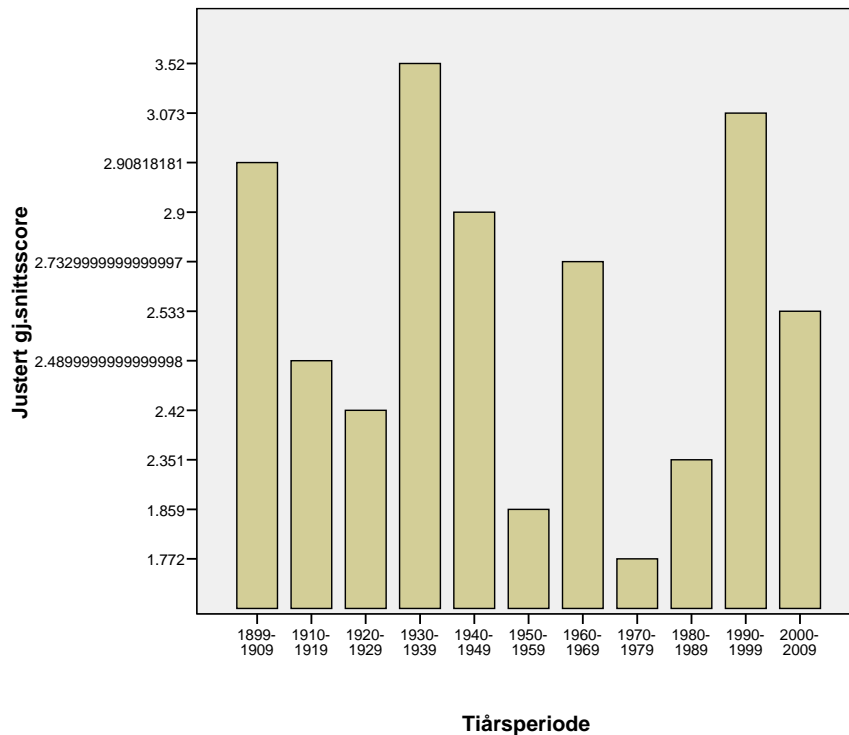
Jeg har delt alle hendelsene jeg vurderte inn i hvilke tiår de har funnet sted. Hensikten med dette var å se om avveiningene mellom økonomi og samfunnsansvar varierer fra tiår til tiår. Den første perioden vil være på 11 år, fra og med 1899 til og med 1909. Antallet beslutninger/tiltak er svært jevnt fordelt mellom tidsperiodene.

Figur 18. Antall hendelser fordelt i tiårsperioder

Tidsperiode	Antall hendelser
1899-1909	12
1910-1919	30
1920-1929	12
1930-1939	7
1940-1949	21
1950-1959	13
1960-1969	14
1970-1979	22
1980-1989	23
1990-1999	59
2000-2009	174
sum	387

Histogrammet nedenfor viser hvilken gjennomsnittsscore fordelt i tiårsperioder jeg har gitt Lyse Energi AS og forgjengere siden starten i 1899 og frem til 2009. Gjennomsnittsscoren er justert for forskjellen jeg fant mellom respondentenes og min vurdering av de 50 utvalgte hendelsene.

Figur 19. Gjennomsnittsscore fordelt på tiårsperioder

Histogrammet viser at tiårsperioden fra og med 1930 til og med 1939 er det året hvor beslutningene/tiltakene er gjennomsnittlig mest samfunnsansvarlige, mens i perioden 1970-1979 veier økonomiske hensyn mest.

4.3 Diskusjon

Ved å se på den deskriptive statistikken jeg får ved å analysere respondentenes besvarelser, ser det ut til at de mener at Lyses kjerneverdier er det som vektlegges når virksomheten tar beslutninger. Ettersom gjennomsnittsscoren til de ulike respondentene ligger i intervaller 2,12 – 3,68, og gjennomsnittsscoren til alle respondentene ligger på 2,95, vil det etter respondentenes vurdering være kjerneverdiene som ivaretar interessentenes interesser, og som altså veier tyngst når Lyse Energi AS og forgjengere har tatt beslutninger eller gjennomført tiltak. Kjerneverdier hos Lyse Energi AS som særlig ivaretar interessentene er ”samfunnsbevisst”, ”kundeorientert”, ”nyskapende”, ”handlekraftig” og ”ærlig”. Mens

virksomhetens verdiskapning, som sier at lønnsomhet og avkastning skal prioriteres høyt, har ifølge respondentene en lavere prioritering. Altså er det ifølge respondentenes besvarelser verdier som uttrykker Lyse Energi AS sine holdninger og karakter som gjennom tiden har veid tyngst, og ikke verdiskapning. Når jeg ser på gjennomsnittsscoren jeg har gitt alle 387 beslutningene/tiltakene, ligger denne på 2,49, eller 2,58 justert opp mot respondentene. Resultatet av analysen av min score på de 387 beslutningene/tiltakene viser altså mye av det samme som resultatet av analysen av respondentenes score på de 50 utvalgte beslutningene gjør. Det er samfunnsansvar som veier tyngst, men vekten på samfunnsansvar reduseres noe, fra 2,95 til 2,58.

Korrelasjonsanalysen av sammenheng mellom kjønn og gjennomsnittsscore viser at det ikke er en signifikant korrelasjon mellom respondentenes kjønn og hvilken score de gir de ulike beslutningene/tiltakene. Jeg kan heller ikke spore noen korrelasjon mellom respondentenes alder og hvilken score de gir beslutningene/tiltakene. Det kan dermed se ut til at kjønn og alder ikke har noen innvirkning på hvordan man tolker de ulike beslutningene/tiltakene Lyse Energi AS har gjennomført.

Flere studier viser at fokuset på samfunnsansvar har økt, særlig de siste tiårene. Analysen av hvorvidt fokuset på samfunnsansvar hos Lyse Energi AS har endret seg over tid viser at det ikke finnes noen markant økt grad av samfunnsansvar i de siste tiårene. Vi ser at avveiningene mellom økonomi og samfunnsansvar endrer seg ganske sporadisk i løpet av hundreårsperioden. Likevel kan disse endringene i stor grad forklares ut fra hva som skjer i samfunnet generelt. Jeg vil diskutere noen eksempler på dette.

Vi ser at i under den verdensomfattende økonomiske nedgangsperioden på 1930-tallet, da mange norske bedrifter opplevde en trang økonomi, også er en periode hvor forgjengerne til Lyse Energi AS i stor grad vektlegger samfunnsansvar i de beslutninger som tas. I denne perioden gir de bedrifter i økonomisk krise støtte i forhold til investeringer i elektriske ovner, og rabatter på elektrisitet (Nerheim, Ramskjær, & Gjerde, 1997). Bedriftene var viktige kunder hos virksomheten, og dersom disse skulle gå konkurs ville dette også bidra til reduserte inntekter for forgjengerne til Lyse Energi AS. Samtidig ville en eventuell konkurs hos de ulike bedriftene medføre trangere økonomiske kår hos husholdningene, som igjen kunne medføre reduserte inntekter fra husholdningene til virksomheten. Ved å gi bedriftene økonomisk støtte, kunne altså forgjengerne til Lyse Energi AS sørge for en stabil inntjening i

et langsiktig perspektiv. På 1970-taller ser vi derimot at det er i stor grad økonomiske hensyn som tas. I denne perioden foretok virksomheten store investeringer (Nerheim & Gjerde, 1998). Strømprisen hadde lenge vært på et lavt nivå, og ikke fulgt den økonomiske utviklingen i norske priser (ibid). Når norske myndigheter åpnet for en mer liberal prispolitikk på elektrisitet, satte forgjengerne til Lyse Energi AS i gang en omfattende prosess med å øke elektrisitetsprisene for å kunne finansiere investeringene som trengtes for å møte etterspørselen (ibid). På 1990-tallet øker det globale fokuset på miljøhensyn. I denne perioden ser vi at Lyse Energi AS scorer høyt i forhold til samfunnsansvar. Det kan virke som om det økte miljøfokus også oppstas i konsernet og flere miljøtiltak og prosjekter iverksettes (Nerheim & Gjerde, 1998).

4.4 Konklusjon

Denne undersøkelsen viser at Lyse Energi AS og forgjengere har hatt et samfunnsansvarlig fokus fra starten av. Det å fremstå som en samfunnsansvarlig virksomhet kan ha mange fordeler. Mennesker streber etter å arbeide for ”snille” selskaper som de kan være stolte av, en samfunnsansvarlig profil kan dermed tiltrekke dyktige arbeidere (Heal, 2005). En samfunnsansvarlig profil kan også forbedre forholdet mellom virksomheten og regulerende myndigheter (ibid), som f eks i dette tilfellet NVE. Samfunnsansvar kan også bidra til fordeler innen merkevarebygging, og til redusert risiko og lavere kapitalkostnad (ibid). Et fokus på samfunnsansvar kan dermed også være et fokus på virksomhetens økonomi.

Undersøkelsen viser at kjønn og alder har ingen signifikant innvirkning på hvordan respondentene oppfatter Lyse Energi AS og forgjengernes beslutninger/tiltak

Da jeg startet arbeidet med undersøkelsen trodde jeg at det ville være et klart mønster hvor vekten på samfunnsansvar ville øke jo nærmere man kom nåtid, ettersom det de siste 10-20 årene har vært et økt fokus på samfunnsansvar hos bedrifter generelt. Undersøkelsen viser altså ingen klar økning i samfunnsansvarlige avveininger desto nærmere man kommer nåtid. Men det virker likevel som om graden av samfunnsansvarlige eller økonomiske avveininger avspeiler den generelle norske økonomien og hvilke holdninger som dominerer i samfunnet.

Del 2

5. Kostnadskomponenter forbundet med CSR

Ved å gjennomgå litteratur og årsrapporter har jeg forsøkt å gi en indikasjon på hvilke kostnadskomponenter Lyse Energi AS og forgjengerne har hatt i forbindelse med CSR siden starten på de selskapene som i dag utgjør konsernet

5.1 Teoretisk grunnlag

Jeg skal her si noe om det teoretiske grunnlaget for del 2 av oppgaven, som hovedsakelig vil bestå av bedriftsøkonomisk teori.

De siste tiårene har det blitt svært populært å forutsi kostnadsstrømmer hos virksomheter, ettersom pålitelige kostnadsstrømmer angir grunnarbeidet for en effektiv ledelse (Long, 2007). Det kan dermed være nyttig å vite hvilke kostnadskomponenter CSR vil føre med seg. Det finnes en rekke eksempler på at en god samfunnsansvarpolitikk hos organisasjoner kan være kostnadsbesparende (InnovasjonNorge, 2007). For eksempel kan mer miljøbevisst avfallshåndtering gi en større engangskostnad, men på sikt redusere kostnadene forbundet med avfall (Heal, 2005), eller økt fokus på å redusere energiforbruket vil gi lavere strømregning. Noen studier viser at samfunnsansvarstiltak potensielt kan bidra til en bedre kostnadsstruktur i organisasjoner (Cruz, 2008), mens andre hevder at investeringskostnadene forbundet med samfunnsansvarstiltak ikke veier opp mot de eventuelle besparelsene organisasjonen får (InnovasjonNorge, 2007). Jeg skal ikke gå nærmere inn på hvilke eventuelle kostnadsbesparende effekter, eller hvilke inntekter en god CSR politikk hos bedrifter kan gi, men jeg skal forsøke å identifisere kostnadskomponenter som vil være forbundet med samfunnsansvar.

5.1.2 Bedriftens kostnader

I økonomisk teori definerer man ofte kostnader som forbruk av ressurser vurdert i penger (Nørgaard, 2008). Bedriftsøkonomisk teori opererer med to hoveddefinisjoner av kostnader, forbruksdefinisjonen og alternativkostnadsdefinisjonen. Ifølge forbruksdefinisjonen er kostnader det vurderte forbruket av produksjonsfaktorer målt i penger, som går med til å gjennomføre en bedrifts produksjon og salg av varer/tjenester (ibid). Ifølge alternativkostnadsdefinisjonen er kostnader det beløpet man bruker, eller eventuelt ikke

tjener, ved å utføre en handling i stedet for å bruke produksjonsmidlene på en annen måte eller ikke foreta seg noe som helst (ibid). Med kostnadskomponenter forbundet med CSR vil jeg her mene kostnader som direkte går med til å gjennomføre en samfunnsansvarlig beslutning eller tiltak, og i tillegg alternativkostnaden forbundet med samfunnsansvar, det vil si den verdien målt i penger man ville hatt til disposisjon til andre formål dersom man ikke utførte den samfunnsansvarlige beslutningen eller tiltaket.

For at en virksomhet skal kunne beregne de økonomiske konsekvensene av ulike beslutninger og tiltak som foretas, må den ha kunnskap om hvordan kostnadene endrer seg i takt med endringer i en spesiell aktivitet (Hoff, 2005). Vi skiller mellom faste og variable kostnader. Faste kostnader er kostnader som ikke varierer med produksjonsvolum, mens variable kostnader varierer med aktivitetsnivået (Nørgaard, 2008). Mange faste kostnader vil altså påløpe uavhengig om bedriften produserer eller ikke, de er dermed driftsuhengige. Variable kostnader vil påløpe kun når produksjon eller drift foregår, og vil følgelig være driftsavhengige.

Gruppering av kostnader slik at hver kostnadsgruppe dekker et spesielt forbruksområde kalles kostnadsarter (Nørgaard, 2008). Et typisk kostnadsoppsett for en industribedrift vil se slik ut (Hoff, 2005):

Figur 20. Typisk kostnadsoppsett

Varekostnad	Denne kostnadsarten kan normalt deles inn i fire hovedtyper: <ul style="list-style-type: none"> - Råvarer (produkter som benyttes i sin tilnærmet opprinnelige form) - Halvfabrikata (delkomponenter eller foredlede "mellomprodukter" som inngår i virksomhetens ferdige produkt) - Hjelpemateriell (materieell som kun utgjør en liten del av det ferdige produktet f eks lim, spiker, lakk og lignende.) - Innkjøpte handelsvarer for videresalg
Lønnskostnader	<ul style="list-style-type: none"> - Tidlønn og/eller akkordlønn - Feriepenger - Arbeidsgiveravgift - Yrskeskade- og andre forsikringspremier - Pensjonskostnader - Andre personalkostnader
Andre driftskostnader	<ul style="list-style-type: none"> - Driftsmateriell (materieell som brukes i tilvirkningen av det ferdige produktet men som ikke er en del av det, f eks lyspærer, bor og lignende.) - Energikostnader (strøm)

	<ul style="list-style-type: none"> - Reparasjon og vedlikehold - Kostnader lokale (f eks leie) - Inventar, verktøy etc. som ikke aktiveres (Aktivering vil si regnskapsmessig registrering av anskaffelseskostnad for avskrivning over levetiden (Hoff, 2005)) - Leie av inventar, verktøy etc.
Salgs- og administrative kostnader	<ul style="list-style-type: none"> - Post, telefon, fax - Kontorrekvisita - IT - Salgs- og reklamekostnader - Reise, diett, bil mv. - Andre kostnadsgodtgjørelser - Kontingenter - Forsikringer
Avskrivninger (verdiforringelse av eiendeler som ved årets regnskapsavslutning inngår som en kostnad (Nørgaard, 2008))	<ul style="list-style-type: none"> - Lineære avskrivninger - Saldoavskrivninger
Finanskostnader	<ul style="list-style-type: none"> - Rentekostnader - Bankomkostninger - Valutatap

Jeg skal gruppere kostnadskomponenter forbundet med CSR på bakgrunn av denne kostnadsgrupperingen. Jeg vil også gruppere kostnadskomponentene etter hvorvidt det er forbundet med frivillig- eller lovpålagt samfunnsansvar. Myndighetene, regulatorer og organisasjoner kan i mange tilfeller opptre som systemer som gjør virksomheter klar over hvilke samfunnskostnader driften deres bidrar til, og presse virksomheter til å behandle disse samfunnskostnadene som private kostnader (Heal, 2005).

Når jeg nå videre refererer til lovpålagt CSR, mener jeg samfunnsansvarlige reguleringer som myndighetene pålegger en spesiell næring, og ikke lover og regler som alle må følge, som for eksempel arbeidsmiljøloven. Et eksempel på en kostnadskomponent som vil falle inn under kategorien lovpålagt CSR er kostnadene norske kraftverk har forbundet med utsetting av laksemolt i vassdragene for å opprettholde den naturlige balansen i vassdrag som benyttes i elektrisitetens produksjon. Dette er en regulering norske myndigheter pålegger kraftverk i Norge dersom fiskebestanden i de vassdrag som benyttes er særlig utsatt. Et eksempel på en kostnad knyttet til frivillig CSR kan være pengegaver til veldedige formål

5.2 Resultater og analyse

Etter en gjennomgang av bøkene ”Energiske Linjer; Stavanger Energi gjennom hundre år” (Nerheim & Gjerde, 1998) og ”Ingen skal fryse med kraft fra Lyse: Lyse kraft fra 1947 til

1997” (Nerheim, et al., 1997), samt alle årsrapportene fra Lyse Energi AS fra 1999 til 2009 har jeg funnet en rekke kostnadsgrupper som gjennom Lyses historie har vært relatert til samfunnsansvar.

5.2.1 Lovpålagt CSR

Jeg skal her gjennomgå eksempler på elementer av lovpålagt CSR som har medført kostnader for Lyse Energi AS og forgjengerne.

I 1948 vedtok myndighetene konsesjonsbetingelser som skulle sørge for at importen ble begrenset slik at valutabruken ble redusert (Nerheim, et al., 1997) og at kraftutbyggingen ivaretok samfunnets interesser (Nerheim & Gjerde, 1998). Det ble dermed stilt krav til at kraftutbyggeren måtte benytte norsk materiell ved utbygging dersom dette kunne leveres raskt nok, og til en pris som ikke var mer enn 10 % høyere enn utenlandsk pris inkludert toll. I tillegg skulle man også kun benytte arbeidere og funksjonærer med norsk statsborgerskap, så lenge disse hadde den fagkunnskapen som trengtes. Dette kravet kunne evt. gi økte materiell- og lønnskostnader da det ofte var billigere å kjøpe materiell og arbeidskraft fra utlandet (Nerheim, et al., 1997). Etter at Norge i 1947 undertegnet GATT-avtalen (Generalavtalen om toll og handel) (Smith-Meyer, Reisegg, & Henriksen, 1997), forpliktet myndighetene seg til å sløyfe denne type bestemmelser ved inngåelse av nye konsesjoner. Likevel opprettholdt Vassdragsavdelingen i Industridepartementet kravet om preferanse for norske produkter til slutten av 1970-årene (ibid). Norge har siden 1954 vært del av et felles nordisk arbeidsmarked, og siden 1994 vært en del av det åpne europeiske arbeidsmarkedet gjennom EØS (Arbeidsdepartementet, 2010). Kostnadselementene relatert til disse konsesjonsbetingelsene vil jeg dele inn i to grupper; ”*Kostnad relatert til preferanse for norsk materiell*” og ”*Kostnad relatert til preferanse for norsk arbeidskraft*”.

Konsesjonsbetingelsene som ble vedtatt 1948 forpliktet også kraftverkene til å vedlikeholde bestanden av ørret og laks i berørte vassdrag (Nerheim, et al., 1997). Kraftverkene skulle levere yngel og settefisk etter reguleringer fra myndighetene, men måtte selv stå for bygging og drift av klekkeri og yngeldammer (ibid). Disse betingelsene gjelder for kraftverk den dag i dag. Dette elementet vil jeg kalle ”*Kostnad relatert til opprettholdelse av artsmangfold i vassdrag*”.

Konsesjonsbetingelsen av 1948 innebar også bestemmelser for landskapspleie. Kraftverkene var forpliktet til å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralske dannelser, samt naturforekomster på steder som kunne ha vitenskaplig eller historisk betydning, dersom dette kunne skje uten for store utgifter og komplikasjoner (Nerheim, et al., 1997). I tillegg skulle anleggene virke minst mulig skjemmende i terrenget (ibid). Dette er også betingelser som kraftverk må ta hensyn til i dag. Slike landskapshensyn kan medføre øke kostnader i forbindelse med utbygging av kraftverk og infrastruktur. Dette elementet vil jeg kalle ”*Kostnad relatert til landskapspleie*”.

Myndighetene mente billig elektrisk kraft var et sosialt gode, og frem til begynnelsen av 1970-tallet var det svært vanskelig for kraftselskapene å få øke elektrisitetsprisen dersom det ikke var strengt nødvendig for å kunne dekke kapitalbehovet ved utbygginger (Nerheim, et al., 1997). Elektrisitetsprisene ble fastsatt slik at elektrisitetsverkene fikk dekket driftsutgifter, renter og avdrag pluss et beløp til nyanlegg (ibid). Dette førte ofte til at selskapene gikk med tap. Elektrisitetsverkene fikk også tildelt områdekonsesjon for et bestemt geografisk område, og hadde plikt til å dekke etterspørselen i dette området (Nerheim & Gjerde, 1998). På 1970-tallet ble prispolitikken liberalisert fra staten side, og det ble lettere for kraftselskapene å øke prisene slik at de ikke ble hengende for langt eller den generelle prisutviklingen (Nerheim, et al., 1997). I 1990 ble det vedtatt en ny energilov hvor elektrisitet blir likestilt med alle andre varer vi kjøper, altså den blir ikke lenger ansett som et sosialt gode (ibid). I tillegg fjernet den nye loven plikten til å dekke etterspørselen innenfor et spesielt område (ibid). Den nye loven medførte at elektrisitetsprisen nå ble fastsatt på bakgrunn av markedspriser: Tilbud og etterspørsel ble nå hovedprinsippet for fastsettelse av elektrisitetspris (ibid). Synet på elektrisitetskraft som et sosialt gode som skulle være billig og tilgjengelig for alle, medførte økonomiske belastninger for elektrisitetsverkene. Bebyggelsen i Norge er slik at å øke kundemassen med en kunde, kan kreve store kostnader i forbindelse med utbygging av kraftnett. Når selskapene i tillegg får en lav pris for elektrisiteten, er det klart at denne konsesjonen innebar en kostnadskomponent for norske kraftselskap. Dette elementet vil jeg kalle ”*Kostnad relatert til elektrisitet som et sosialt gode*”.

Vannressursloven av 2000 har som formål å sikre en samfunnsmessig forsvarlig bruk og forvaltning av grunnvann og vassdrag (Lovdata, 2000). Loven sier at den som har ansvaret for et vassdragsanlegg, må se til at anlegget og driften av anlegget oppfyller de krav som er fastsatt av loven (ibid). Loven gir forskrift om internkontroll og internkontrollsystemer (ibid).

På bakgrunn av denne loven gjennomfører Lyse Energi AS ROS (risiko og sårbarhet)- og miljøkonsekvensanalyser av alle anlegg i vassdrag (Lyse, 2009b). Dette elementet vil jeg kalle ”*Kostnad relatert til internkontroll og internkontrollsystemer*”.

I 2001 innførte norske myndigheter en ordning kalt KILE (kvalitetsjusterte inntektsrammer ved ikke levert energi) (NVE, 2009). Dette er en insentivordning som skal bidra til at nettselskaper tar hensyn til leveringspålitelighet i kraftnettet (ibid). KILE ordningen innebærer at nettselskapene må inkludere kundenes avbruddskostnader i sine bedriftsøkonomiske beregninger. Norges vassdrags- og energidirektorat regulerer nettselskaper økonomisk gjennom å fastsette en inntektsramme årlig, som setter en øvre grense for hvor mye selskapene kan ta betalt for overføring av kraft (ibid). KILE - kostnaden for et gitt år blir trukket fra et selskaps inntektsramme, og vil dermed redusere tillatt inntekt (ibid). Lyse Energi AS har måttet forholde seg til KILE ordningen siden 2002 (Lyse, 2003).

5.2.2 Frivillig CSR

Jeg skal her gjennomgå eksempler på elementer av frivillig CSR som har medført kostnader for Lyse Energi AS og forgjengerne.

I 1908 opprettet Stavanger Elektrisitetsverk et kommunalt utsalg av elektrisk materiell. Tanken var å hjelpe forbrukere til billig og god installasjon. Selskapet hadde ikke som formål å tjene penger på elektromateriell og installasjoner (Nerheim & Gjerde, 1998). Denne ordningen ble imidlertid avvirket i 1922 fordi tapene ble for store (ibid). Dette er likevel et samfunnsansvarlig element som har bidratt til økte kostnader for bedriften. Utsalget må ha medført kostnader i forhold til lokalet hvor utsalget fant sted, og økte lønnskostnader i forhold til administrering av bestillinger av materialet og direkte knyttet til utsalget. Dette elementet vil jeg kalle ”*Kostnad relatert kommunalt utsalg av elektrisk materiell*”.

På 1930-tallet ser man flere eksempler på at Stavanger Elektrisitetsverk hjelper bedrifter i økonomisk krise. Dette ble gjort dels fordi bedriftene var viktige kunder for elektrisitetsverket, og dels fordi det ville medføre mange tapte arbeidsplasser i regionen om bedriftene gikk konkurs (Nerheim & Gjerde, 1998). Eventuelle konkurser ville altså få en betydelig samfunnsøkonomisk innvirkning. Et eksempel på dette var i 1936 da elektrisitetsverket gav Rosenberg Mekaniske Verksted i Stavanger 50 % rabatt i tre terminer,

senere 99 % rabatt på all strøm. I 1939 ble rabatten senket til 60 %. Denne ordningen varte frem til juli 1942 (ibid). Verkstedet sysselsatte nesten 200 arbeidere, og var dermed viktig for Stavanger (ibid). Slike rabatter og andre ordninger som var med på å hjelpe bedrifter ut av økonomisk krise, representerte en alternativkostnad for Stavanger Elektrisitetsverk. I tillegg viser litteratur at Stavanger Elektrisitetsverk fra 1911 tilbød husholdninger avbetalingsordninger på lysinstallasjoner slik at tilgangen til elektrisitet ble lettere for den vanlige husstand (ibid). Avbetalingsordninger representerer en risiko for virksomheten. Kostnadene forbundet med lysinstallasjoner var allerede foretatt. Dersom husstandene ikke kunne betale tilbake, var disse utleggene virksomheten hadde hatt med installeringen, tapte. Avbetalingsordninger representerer dermed en økt risiko for virksomheten. Dette elementet vil jeg kalle ”*Kostnader relatert til rabatter og avbetalingsordninger*”.

Siden 1990 har Stavanger Energi invitert alle 9. klassinger i eierkommunene på besøk for å få informasjon om sikker og økonomisk bruk av elektrisitet. Hvert år deltar omtrent 40 klasser på opplegget (Nerheim & Gjerde, 1998). Dette elementet vil jeg kalle ”*Kostnad relatert til skolebesøk*”

På 1990- tallet utarbeidet Stavanger Energi tilstandsrapporter på private yrkesbygg, kommunale bygg og statlige bygg med tanke på energibesparende tiltak (Nerheim & Gjerde, 1998). I tillegg fikk skoler, barnehager, sykehjem og idrettshaller vurdert sin energiøkonomi og innelima, og hvilke tiltak som kan gjøre byggene bedre (ibid). Dette elementet vil jeg kalle ”*Kostnader relatert til tilstandsrapportering på eksterne bygg*”

I 1983 ønsket Lyse Kraft å satse på energisparing og tok energiøkonomisering inn i sin handlingsplan (Nerheim et al., 1997). De ansatte en ENØK-medarbeider. Dette medfører også økte lønnskostnader for bedriften. I 1997 sendte samarbeidende energiselskaper i Sør-Rogaland, der iblant Lyse Kraft, ut tilbud om gratis enøk-sjekk av boliger til over 81 000 huster. Alle disse eksemplene representerer enøk-arbeid i organisasjonen. Dette er eksempler på elementet som jeg vil kalle ”*Enøk-kostnader*”.

Stavanger Energi startet i 1996 utredning av flere prosjekt for alternative miljøvennlige energiformer (Nerheim & Gjerde, 1998), som f eks vindmølleparker. Lyse Energi AS har opprettet flere ulike virksomhetsområder for alternativ miljøvennlig energi. Et eksempel er da de i 2000 inngikk avtale med Engros ASA og IVAR om bygging og driving av et

forbrenningsanlegg og fjernvarmeanlegg. Brennbart restavfall, som ellers ville gått til deponering, vil på dette anlegget energigjenvinnes i form av teknisk varme, kjøling og strømproduksjon (Lyse, 2001).

Lyse Energi AS og forgjengerne har også arbeidet med en rekke miljøprosjekter. Ett eksempel er ifra 1992 da virksomheten deltok i et lokalt prosjekt som skulle utnytte solenergi til oppvarming av en enebolig (Nerheim & Gjerde, 1998). Et annet eksempel er i 1994 da virksomheten gikk sammen med S.O.T (Stavanger og Omegn Trafikkselskap), og Stavanger Parkeringsselskap om et prøveprosjekt med elektrisk buss. Selskapet hadde ansvaret for et ladeanlegg på Fiskepiren i Stavanger. I forbindelse med slike miljøprosjekter kan man se kostnader i forbindelse med studieturer (ibid), administrasjon og møtevirksomhet, lønnskostnader og materiellkostnader. Dette elementet vil jeg kalle *"Kostnader relatert til miljøprosjekter"*.

Siden 1990-tallet har Lyse Energi AS og forgjenger selskapene gått inn som medeier i en rekke miljøselskaper (Nerheim & Gjerde, 1998). Ett eksempel er da Stavanger Energi gikk inn som medstifter av "Grønn By" med et bidrag på kr. 100 000 (ibid). Målsetningen var at "Grønn By" skulle mobilisere organisasjoner, bedrifter og offentlige myndigheter for å gjøre Stavanger til en mønsterby innen miljøvern og miljøbevissthet (ibid). Dette elementet vil jeg kalle *"Direkte samfunnsansvars-investeringer"*

I 1993 startet Stavanger Energi ombyggingen av luftlinjer til jordkabel. De ønsket å bidra med miljøvennlige løsninger også på det estetiske plan (Nerheim & Gjerde, 1998). Dette elementet vil jeg kalle *"Kostnader relatert til miljøvennlig ombygging"*

I 2000 gav Lyse Energi AS en samfunnsgave til Universitetet i Stavanger på 100 millioner kroner (Lyse, 2001). Dette er et eksempel på pengegaver som er samfunnsansvarlig orienterte. Samfunnsansvarlige pengegaver er altså en kostnadskomponent forbundet med CSR som uttrykker en alternativkostnad. Dette elementet vil jeg kalle *"Samfunnsansvarlige pengegaver"*.

Lyse Energi AS ønsker en bedre utredning av grunnlaget for beslutninger, slik at miljømessige ulemper knyttet til produksjons - og nettvirksomhet blir redusert (Lyse, 2002). Konsernet legger dermed opp til økt dialog med berørte kommuner, grunneiere og andre

berørte interessegrupper. Økt dialog gir også økte kostnader forbundet med administrasjon og møtevirksomhet. Reisekostnader kan også være en post som øker som følge av dette. I 1982 opprettet Lyse Kraft en ny stilling som informasjonsmedarbeider for å imøtekomme engasjement fra publikum sin side (Nerheim et al., 1997). I 1991 så selskapet at behovet for formidling av informasjon til publikum økte, og ansatte en informasjonssjef. (Nerheim & Gjerde, 1998). Dette var ansettelse som skulle gjøre selskapet mer tilgjengelig for interessenter. For bedriften medfører dette økte lønnskostnader. Dette er eksempler på elementet som jeg vil kalle ”*Kostnad relatert til dialog med interessenter*”.

I 2000 utarbeidet Lyse Energi AS en avfallsplan som inneholdt tiltak for kildesortering, avfallsreduksjon, retursystemer og miljøvennlig innkjøp og forbruk (Lyse, 2001). I tillegg tok selskapet i bruk et eget system for håndtering av kjemikalier, med tanke på å identifisere og velge kjemikalier som har best mulig miljøstandard (ibid). Dette elementet vil jeg kalle ”*Kostnader relatert til avfall og kjemikalier*”

Lyse Energi AS har også drevet med samfunnsansvarlige tiltak internt i konsernet. I 1999 ble det etablert en miljøkomitè for hver bedrift innenfor konsernet, i tillegg til en sikkerhetsservice som skulle ivareta sikkerheten i konsernet. Dette øker blant annet konsernets lønnskostnader og kostnader forbundet med administrasjon og møtevirksomhet. I tillegg har konsernet arbeidet aktivt med opplæring og kursing av ansatte. Fra 2003 utarbeidet Lyse Energi AS eget miljøregnskap for Lyse Gass sin virksomhet. Denne oppdateres kontinuerlig (Lyse, 2004). Og fra 2004 har de utarbeidet rapporter som viser de samfunnsmessige ringvirkningene av Lyses virksomhet (Lyse, 2005). I 2009 ansatte de en egen direktør for Miljø og Samfunnsansvar. Disse elementene er eksempler som vil gå inn under ”*Kostnader relatert til interne samfunnsansvarlige tiltak*”.

5.2.3 Gruppering av kostnadskomponenter

I denne delen skal jeg gruppere de ulike kostnadskomponentene relatert til CSR etter et typisk kostnadsoppsett. Jeg vil skille mellom lovpålagt og frivillig samfunnsansvar. Der hvor det kan være usikkerhet omkring hvorfor en komponent har havnet inn under kostnadsarten, vil jeg kort si noe om hvorfor. Jeg vil også gruppere kostnadskomponenter som ikke kommer inn under et typisk kostnadsoppsett. Til slutt skal jeg kommentere de resultatene jeg har funnet.

Ved å gruppere kostnadskomponenter relatert til lovpålagt CSR, får jeg dette kostnadsoppsettet.

Figur 21. Kostnadsoppsett for kostnadskomponenter relatert til lovpålagt CSR

Varekostnad	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Kostnad relatert til preferanse for norsk materiell.</u> Denne vil inngå som en varekostnad frem til slutten av 1970-tallet dersom utenlandsk materiell inkl. toll var under 10 % billigere enn norsk materiell. Dette elementet vil ikke gjelde som kostnadskomponent relatert til CSR etter slutten av 1970-tallet. - <u>Varekostnad relatert til landskapspleie.</u> Ved å ivareta natur, landskap og artsmangfold kan dette by på økte varekostnader i forbindelse med at infrastruktur må legges om. Etersom "varen" til lyse er elektrisitet, vil infrastrukturen som fører elektrisiteten til forbrukeren inngå som en del av "varen". - <u>Varekostnad relatert til elektrisitet som et sosialt gode.</u> Dette elementet byr på økte varekostnader i og med at alle skal ha tilgang til elektrisitet uavhengig av hvor de bor så lenge de er innenfor elektrisitetsverkets gitte geografiske område. Bygging av kraftnett som skal nå alle vil øke varekostnadene relatert til nettbygging.
Lønnskostnader	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Kostnad relatert til preferanse for norsk arbeidskraft.</u> Norsk arbeidskraft vil i flere tilfeller være mer kostbar enn innleid arbeidskraft fra utlandet. Dette elementet vil gjelde som økt lønnskostnad forbundet med lovpålagt CSR frem til Norge ble en del av et internasjonalt samarbeid om arbeidsmarkeder i 1954. - <u>Lønnskostnad relatert til elektrisitet som et sosialt gode.</u> Utbygging og drift for å møte all etterspørsel medfører øket behov for arbeidskraft. - <u>Lønnskostnad relatert til internkontroll og internkontrollsystemer.</u> ROS- og miljøkonsekvensanalyser krever kompetanse og tid fra ansatte.
Andre driftskostnader	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Kostnad relatert til opprettholdelse av artsmangfold i vassdrag.</u> Denne vil inngå som driftsmateriell, da den indirekte er med i tilvirkningen av elektrisitet. Dersom kraftverkene ikke følger denne reguleringen, vil de heller ikke få konsesjon til drift i vassdrag hvor fiskebestanden vil påvirkes. - <u>Verktøykostnad relatert til elektrisitet som et sosialt gode.</u> Ved at elektrisitet skal være et gode som skal være tilgjengelig for alle, trengs der økt infrastruktur og utbygging for å møte etterspørselen. Dette fører også til økt behov for verktøy. - <u>Reparasjons- og vedlikeholdskostnader relatert til elektrisitet som et sosialt gode.</u> Denne kostnaden kommer inn under denne kostnadsarten av samme begrunnelse som verktøykostnaden over.
Salgs- og administrasjons kostnader	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Post-, telefon-, fax-, og IT kostnader relatert til elektrisitet som et sosialt gode.</u> Denne kostnadskomponenten vil øke som følge av økt drift. - <u>Forsikringskostnad relatert til elektrisitet som et sosialt gode.</u> Mer utstyr krever mer forsikringer. - <u>Kostnader relatert til besøk av skoleklasser.</u> Administrering i forbindelse med skoleklassebesøk.

Ved å gruppere kostnadskomponenter relatert til frivillig CSR, får jeg dette kostnadsoppsettet.

Figur 22. Kostnadsoppsett for kostnadskomponenter relatert til frivillig CSR

Varekostnad	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Varekostnad relatert til kommunalt utvalg av elektrisk materiell.</u> Stavanger Elektrisitetsverk kjøpte inn varer for videreslag, disse varene utgjør en varekostnad i den perioden utvalget fant sted, altså fra 1908-1922. - <u>Kostnader relatert til miljøprosjekter.</u> Miljøprosjekter krever materiell. - <u>Kostnader relatert til miljøvennlig ombygging.</u> Ombygging av anlegg krever materiell.
Lønnskostnad	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Lønnskostnad relatert til kommunalt utvalg av elektrisk materiell.</u> Utvalget krevde arbeidskraft i den perioden det foregikk (1908-1922).. - <u>Lønnskostnad relatert til Enøk.</u> - <u>Lønnskostnad relatert til tilstandsrapportering på bygg.</u> Arbeidskraften som utfører rapporteringen må lønnes. - <u>Lønnskostnad relatert til miljøprosjekter.</u> - <u>Lønnskostnad relatert til miljøvennlig ombygging.</u> - <u>Lønnskostnad relatert til dialog med interessenter.</u> - <u>Lønnskostnad relatert til interne samfunnsansvarlige tiltak.</u> - <u>Lønnskostnad relatert til skolebesøk.</u> Lønning av personell som viser skoleklassene rundt og informerer, samt administrering i forkant av besøket.
Andre drifts-kostnader	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Kostnad relatert til kommunalt utvalg av elektrisk materiell.</u> Kostnader forbundet med lokalet hvor utvalget fant sted. Gjelder fra 1908-1922. - <u>Driftsmateriell relatert til miljø-prosjekter.</u> - <u>Verktøy relatert til miljøprosjekter.</u> - <u>Reparasjon og vedlikehold relatert til miljøvennlig ombygning.</u> - <u>Kostnader relatert til interne samfunnsansvarlige tiltak</u> - <u>Omleggingskostnader relatert til avfall og kjemikalier.</u> Dette er ofte en engangsinvestering.
Salgs- og administrative kostnader	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Salgs- og reklamekostnad relatert til kommunalt utvalg av elektrisk materiell.</u> Gjelder fra 1908-1922. - <u>Reise-, diett-, og bilkostnader relatert til tilstandsrapportering på bygg.</u> - <u>Post-, tlf.-, fax-, og IT kostnader relatert til Enøk</u> - <u>Kontorrekvisitakostnader relatert til Enøk</u> - <u>Reisekostnader relatert til enøk.</u> Enøk-sjekking av husstandene krever at ansatte må på befaring. - <u>Post-, tlf.-, fax-, og IT kostnader relatert til miljøprosjekter.</u> - <u>Reise-, diett-, og bilkostnader relatert til miljøprosjekter.</u> - <u>Kontorrekvisitakostnader relatert til miljøprosjekter.</u> - <u>Møtegodtgjørelser relatert til miljøprosjekter.</u> - <u>Møtegodtgjørelser relatert til direkte samfunnsansvars-investeringer.</u> - <u>Møtegodtgjørelser relatert til dialog med interessenter</u> - <u>Reise-, diett-, og bilkostnader relatert til dialog med interessenter.</u> - <u>Administrasjonskostnader relatert til interne samfunnsansvarlige tiltak.</u>
Avskrivninger	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Avskrivninger i forbindelse med Direkte samfunnsansvars-investeringer.</u> - <u>Avskrivninger i forbindelse med miljøprosjekter.</u>
Finans-kostnader	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Rentekostnader relatert til investeringer i miljøprosjekter.</u> Miljøprosjekter kan føre til at bedrifter må ta opp mer lån for å finansiere prosjektene, som igjen resulterer i økte rentekostnader. - <u>Rentekostnader relatert til miljøvennlig ombygging</u> - <u>Rentekostnad relatert til direkte samfunnsansvarlige investeringer.</u>

5.2.4 Alternativkostnader forbundet med CSR

Det finnes også kostnadskomponenter forbundet med CSR som ikke passer inn under en typisk kostnadsgruppering, men som vil representere alternativkostnader for Lyse.

Alternativkostnaden blir ikke tatt med i en virksomhets regnskaper, men må alltid tas i betraktning når virksomheten skal foreta valg (Hoff, 1996).

- **Kostnader relatert til rabatter og avbetalingsordninger.** Ettersom Stavanger elektrisitetsverk gav rabatter, reduserte dette virksomhetens inntekter, gitt at virksomheten kunne solgt strømmen til noen andre for den opprinnelige prisen. Reduserte inntekter som følge av rabatter representerer en alternativkostnad, da disse ”tapte” inntektene alternativt kunne vært investert og gitt avkastning.
- **Samfunnsansvarlige pengegaver.** Dette er en utbetaling som også innebærer en alternativkostnad. Pengegavene kunne virksomheten investert med muligheter til avkastning.

5.2.5 Risikokostnader forbundet med CSR

I følge (Heal, 2005) kan et CSR-program hos virksomheter være med på å redusere risiko. Spicer (1978) og Orilitzky & Benjamin (2001) referert i (Cruz, 2008) finner at når CSR hos en bedrift øker, så reduseres risiko i bedriften. Jeg har likevel funnet et element med CSR hos Lyse Energi AS som bidrar til økt risiko for virksomheten; ”Kostnader relatert til rabatter og avbetalingsordninger”. Avbetalingsordninger representerer økt risiko for Lyse Energi AS, ettersom det går tid fra salget til virksomheten mottar hele vederlaget. Dermed vil der være en risiko forbundet med om virksomheten faktisk vil motta hele betalingen.

5.2.6 Faste og variable kostnader forbundet med CSR

De aller fleste kostnadskomponentene jeg har funnet forbundet med CSR, vil variere med hvorvidt virksomheten er i drift eller ikke. Men jeg har funnet noen få unntak.

Når det gjelder kostnadskomponenter forbundet med lovpålagt CSR, finner jeg kun kostnadskomponenter som er variable. Frivillig samfunnsansvar derimot byr på to faste kostnader. Uansett om virksomheten er i drift eller ikke, så må den betale rentekostnadene på lån forbundet med miljøprosjekter og samfunnsansvar investeringer. Banken vil kreve oppgjør for lånet den har gitt virksomheten, uavhengig om virksomheten er i drift.

Samfunnsansvarlige pengegaver vil være en ekstraordinær kostnad som i noen grad avhenger av drift. Dersom en virksomhet går dårlig i en periode, vil det være sannsynlig at villigheten til å gi pengegaver reduseres. Altså driften av virksomheten vil være avgjørende for størrelsen på, og om i det hele tatt virksomheten vil gi pengegaver.

5.3 Konklusjon

(Rodriguez, 2007) finner at CSR regulert av myndigheter påfører bedrifter mer finansielt stress enn hva frivillig CSR gjør. Denne analysen av kostnadskomponenter forbundet med CSR viser at lovpålagt CSR hos Lyse Energi AS utgjør en større andel kostnader enn frivillig CSR før 1990. De kostnadskomponentene som er dominerende i tiden frem til 1990, er særlig *”kostnader relatert til elektrisitet som et sosialt gode”* og *”kostnader relatert til preferanse for norsk materiell og arbeidskraft”*. Den sistnevnte opphørte imidlertid i 1970. De siste 20 årene har det blitt et økt fokus på miljøvern og alternativ energi. I takt med dette økte fokuset har også Lyse Energi AS økt sine kostnadskomponenter innen frivillig CSR. Det ser ut til at det er frivillig, og ikke lovpålagt CSR som bidrar til det største CSR kostnadene for virksomheten i dag. For Lyse Energi AS sin del er det altså ikke slik at CSR regulert av myndighetene er mest finansielt belastende.

Jeg har gjennom denne analysen funnet at de største kostnadsartene forbundet med CSR er varekostnader og lønnskostnader. Selv om det ikke er så mange varekostnader forbundet med CSR, vil verdien være relativt høy i forhold til de andre kostnadsartene. De varekostnadene jeg har identifisert, er omfattende og vil bidra til høye utbetalinger for virksomheten. Antall ulike lønnskostnader forbundet med CSR er relativt høyt. Flere av lønnskostnadene er også kontinuerlige i løpet av et år, og vil dermed bidra til store utbetalinger for virksomheten. Avskrivninger forbundet med miljøprosjekter og samfunnsansvarlige investeringer vil gi kostnader for virksomheten i proporsjonell størrelse med investeringen som er foretatt. Altså desto høyere investeringene er, jo høyere vil avskrivningene være. Jeg har funnet at Lyse Energi AS har foretatt mange kostbare investeringer som inngår i miljøprosjekter og andre uttrykk for samfunnsansvar. Dermed vil denne kostnadsarten være stor. Dette er også i tråd med Hoff (2006), som finner at varekostnader, lønnskostnader og avskrivninger normalt er de største kostnadsartene hos en bedrift. Jeg har også funnet mange CSR-elementer som vil bidra til at størrelsen på gruppene *”Andre driftskostnader”* og *”Salgs- og*

administrasjonskostnader” vil øke. Økningen i disse to gruppene er likevel ikke så betydelig da hvert CSR element utgjør en mindre økning.

Jeg har funnet at det er elementer med CSR som kan bidra til økte rentekostnader. Ifølge (Heal, 2005) er det flere studier som viser at det er en link mellom CSR og markedsverdien på aksjer. En virksomhet som yter stor grad av CSR, vil bli belønnet med økt aksjeverdi, som igjen gir bedre rentebetingelse hos banker. Dermed kan det være at disse økte rentekostnadene i forbindelse med lån i noen grad vil bli utjevnet av bedre lånebetingelser. Det er dermed vanskelig å si noe om hvilken effekt økt lånebehov på grunn av miljøprosjekt og samfunnsansvarlige investeringer vil ha for virksomhetens rentekostnader.

6. Begrensninger ved undersøkelsen

Jeg skal her si noe om undersøkelsenes begrensninger. Dette vil jeg gjøre ved å vurdere undersøkelsenes reliabilitet og validitet.

6.1 Reliabilitet

Reliabilitet sier noe om målingene er nøyaktige, pålitelige eller konsistente, altså hvorvidt de er fri for målefeil (Reve, 1985). Kriteriet for reliabilitet er vanligvis at de samme målingene kan reproduseres og gjentas (Postholm, 2005). Dersom data er innsamlet ved hjelp av spørreskjema, som i dette tilfellet, kan respondentene oppgi ukorrekte svar (Stock & Watson, 2007). Dette kan være både utilsiktede og tilsiktede feil svar (Stock & Watson, 2007). Det er mulig det har oppstått utilsiktede feil svar i forbindelse med respondentenes besvarelser, men dette vil være svært vanskelig å få et nøyaktig svar på. Jeg velger derfor å se bort ifra dette. Eksempel på tilsiktede feil kan imidlertid være overvurdering eller undervurdering av hendelsen. Respondenten kan i dette tilfelle ha en oppfatning om hvilken score på de enkelte beslutninger/tiltak som vil gi et fordelaktig bilde av virksomhetens historie, noe som kan legge føringer for hvilken score de gir. Dette er også vanskelig å finne ut av slik undersøkelsen er utformet.

I arbeidet med denne oppgaven har jeg kun sett på én bedrift. Utvalget av respondenter ved denne undersøkelsen er svært lite, og i tillegg er det en skjevfordeling mellom aldersgrupper og kjønn. Når det gjelder analysen av korrelasjon mellom kjønn og beslutningsscore, og alder og beslutningsscore, vil det derfor være vanskelig å få pålitelig

svar ettersom skjevfordelingen innenfor disse to gruppene er så stor. Dette svekker undersøkelsens reliabilitet.

Når det gjelder innsamling av sekundærdata, kan også dette by på reliabilitetsproblem. Jeg har ikke sett på historien til alle forgjengerne til Lyse Energi AS. Annen litteratur ville kanskje vinklet historien annerledes, inkludert andre hendelser eller oversett noen av de som jeg her har tatt med. Påliteligheten til sekundærdataene sett i forhold til problemstillingen reduseres dermed som følge av dette.

Jeg har valgt å gjøre en del analyse selv, noe som også vil være med på å svekke reliabiliteten. På bakgrunn av dette mener jeg at reliabiliteten ved undersøkelsene er lav.

6.2 Validitet

Validiteten i en undersøkelse sier noe om hvorvidt man har målt det som var hensikten å måle, altså om de innsamlede data er relevante i forhold til problemstillingen (Reve, 1985). Jeg vil gjennomgå fire typer validitet som er dekkende for validitetstesting (Reve, 1985).

I følge Reve (1985) er begrepsvaliditet den mest grunnleggende formen for validitet som er en nødvendig betingelse for at forskningsresultatene skal være tolkbare, meningsfulle og generaliserbare. Begrepsvaliditet kan forstås som i hvilken grad det er samsvar mellom teoretisk begreper og operasjonelle mål (Reve, 1985). Vi kan videre dele begrepsvaliditet inn i fire delformer validitet, disse er overflatevaliditet, konvergent validitet, divergent validitet og nomologisk validitet.

Overflatevaliditet sier noe om i hvilken grad den teoretiske og den operasjonelle definisjonen av en variabel samsvarer (Reve, 1985). En god måte å teste ut overflatevaliditet på, er å undersøke hvordan andre som har foretatt lignende studier, har foretatt operasjonaliseringen (Reve, 1985). Ved arbeidet med denne undersøkelsen har jeg benyttet metoder og resultater fra andres forskning for å forstå og analysere det data jeg har funnet. Jeg mener dermed det er samsvar mellom teoretisk og operasjonell definisjon.

Man kan definere konvergent validitet som hvorvidt det er samsvar mellom multiple mål og multiple metoder (Reve, 1985). Multiple mål sier i dette tilfelle noe om man har benyttet flere spørsmål for å måle samme beslutningssituasjon, mens multiple metoder sier noe om man har benyttet flere målemetoder for å måle samme variabel (Reve, 1985). Jeg har her verken brukt multiple mål, eller multiple metoder, og mangler dermed bakgrunn til å kunne vurdere konvergent validitet.

Divergent validitet sier noe om hvorvidt et begrep skiller seg fra et annet begrep (Reve, 1985). Divergent validitet vil ikke være aktuelt å gjennomgå i forhold til del 2 av undersøkelsen, men vil i del 1 være aktuelt i forhold til hvorvidt de ulike definisjonene av scorepoengene tydelig kan skilles fra hverandre. Jeg har forklart meningen bak de like scorepoengene i spørreskjemaet som respondentene fikk utdelt. Det er likevel vanskelig å si noe konkret om hva den enkelte respondent legger i hver enkelt scoredefinisjon.

Nomologisk validitet sier noe om hvorvidt de resultatene man har oppnådd, kan bekreftes av tidligere forskning (Reve, 1985). Jeg har ikke funnet forskning som kan bekrefte mine funn verken i forhold til del 1 eller til del 2.

Statistisk konklusjonsvaliditet defineres av Reve (1985) som i hvilken grad man trekker korrekte konklusjoner i forhold til kovarians. Han mener videre at vi hovedsakelig har to trusler i forhold til dette; det er brudd på forutsetningene for bruken av statistiske analysemetoder og tester, og lav reliabilitet. Jeg har allerede konkludert med at denne undersøkelsen har lav reliabilitet, følgelig vil undersøkelsen også ha lav konklusjonsvaliditet..

Intern validitet sier noe om hvorvidt det finnes kausalrelasjon mellom to variabler (Reve, 1985). I følge Stock & Watson (2007) står tilfeldig utvalg og målefeil sentralt. Respondentene er valgt ved tilfeldig utvalg, men jeg har tidligere påpekt at undersøkelsen kan være utsatt for målefeil av flere grunner. Jeg kan dermed ikke konkludere med om undersøkelsen har intern validitet.

Ekstern validitet kan defineres som hvorvidt man kan generalisere forskningsresultatene på tvers av aktør, situasjon og tid (Reve, 1985). Bakgrunns litteraturen for denne undersøkelsen inneholder ikke, som tidligere nevnt, historie fra alle selskapene som i dag utgjør Lyse Energi AS. Det kan dermed være viktige elementer som er utelatt fra undersøkelsen. I tillegg er vurderingsgrunnlaget for de ti siste årene mye større enn for de andre årene. Dette svekker ekstern validitet. Del 2 bygger på en analyse av elementer som vil være mer generelle for infrastrukturselskap. I forhold til resultatene her vil hvert enkelt selskap eventuelt inkludere eller ekskludere kostnadskomponenter som representerer deres drift. Resultatene fra del 2 vil dermed i noen grad kunne generaliseres.

7. Avsluttende kommentar

Jeg skal her gi en kort oppsummering av de konklusjoner jeg har kommet frem til, og kommentere disse.

En vurdering av undersøkelsenes begrensninger viser at undersøkelsene kan ha lav reliabilitet og validitet. Det er særlig to forhold jeg kunne endret på for å bedre validiteten og reliabiliteten ved undersøkelsene:

- Gjennomgå flere bøker om historien til de ulike forgjengerselskapene til Lyse Energi AS.
- Være til stede med respondentene for å bistå med veiledning i forhold til utførelsen av spørreundersøkelsen.

Undersøkelsen vil likevel kunne gi et bilde av hvordan avveiningene mellom samfunnsansvar og økonomi har vært hos Lyse Energi AS, og hvilke kostnadskomponenter som har vært forbundet med CSR gjennom tiden.

Undersøkelsene i forbindelse med oppgavens del 1 viser at Lyse Energi AS i stor grad har vektlagt samfunnets interesser siden forgjengerselskapene startet for hundre år siden. Undersøkelsen viser også at selskapet har justert avveiningene mellom økonomi og samfunnsansvar etter hvordan situasjonen ellers har vært i samfunnet.

En studie av hvordan Lyse Energi AS, som er en offentlig virksomhet, sine avveininger mellom økonomi og samfunnsansvar vil være sett i forhold til et privat infrastrukturselskap kan være spennende. Er det slik at offentlige virksomheter over en lang tidsperiode ivaretar samfunnets interesser bedre enn hva de private gjør, slik at man ikke kan forvente en økning i noe som allerede er godt ivaretatt? Kan dette være grunnen til at jeg ikke kan spore noen klar økning i samfunnsansvarlige avveininger hos Lyse Energi AS selv om fokuset på dette har økt på verdensbasis generelt?

Undersøkelsene i forbindelse med oppgavens del 2 viser at kostnadene forbundet med CSR har økt siden forgjengerselskapene til Lyse Energi AS startet for hundre år siden.

I følge (Cruz, 2008) er kostnader forbundet med CSR-aktiviteter kvadratiske, det vil si at det blir mer kostbart å øke CSR-nivået i en bedrift desto høyere CSR-nivå bedriften allerede har. Hvordan er Lyses CSR-nivå nå? Ligger det på et såpass høyt nivå at en liten økning i CSR-aktiviteter vil være veldig kostnadsfylt? Eller har selskapet mer å gå på før de når et maks CSR-nivå i forhold til kostnadseffektivitet?

Det er mulig mange av kostnadskomponentene jeg har funnet i forbindelse med CSR i løpet av Lyse Energi AS og forgjengernes historie vil være beskjedne i forhold til inntektskomponentene CSR har gitt virksomheten. I følge Heal (2005) kan et godt integrert CSR-program hos en bedrift redusere eller kompensere for forskjellene mellom private kostnader og samfunnskostnader. Det kunne vært interessant å se nærmere på størrelsen på inntekts- og kostnadskomponenter CSR gir. Hva veier tyngst, inntektene eller kostnadene som CSR bidrar med?

Referanseliste

- Altinn (2009). Hva er samfunnsansvar? Retrieved 03.06, 2010
- Arbeidsdepartementet (2010). Europeisk samarbeid om arbeidsinnvandring Retrieved 08.05, 2010, from <http://www.regjeringen.no/nb/dep/ad/tema/arbeidsmarkedspolitik/arbeidsinnvandring/europeisk-samarbeid-om-arbeidsinnvandring.html?id=86925>
- Askheim, O. G. A., & Grennes, T. (2008). *Kvalitative metoder: for markedsføring og organisasjonsfag* (1. ed.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Befring, E. (1969). *Deskriptiv statistikk og målingsproblemer*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Befring, E. (1998). *Forskningsmetode og statistikk* (3. ed.). Oslo: Samlaget.
- Begnum, S., & Zahl-Begnum, O. H. (1992). *Statistisk metodelære*. Sjøreidgrend: Sigma forlag.
- Cruz, J. M. (2008). Multiperiod effects of corporate social responsibility on supply chain networks, transaction costs, emissions, and risk. *International Journal of Production Economics*, 116, 61 - 74.
- Dahlsrud, A. (2006). How Corporate Social Responsibility is Defined: an Analysis of 37 Definitions. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.1002/csr.132>. doi:10.1002/csr.132
- Eikemo, T. A., & Clausen, T. H. (2007). *Kvantitativ analyse med SPSS*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.
- GRI (2009). Indicator Protocols Set Environment (EN): Global Reporting Initiative.
- Heal, G. (2005). Corporate Social Responsibility: An Economic and Financial Framework. *The Geneva Papers*, 30, 387 - 409.
- Hoff, K. G. (1996). *Grunnleggende bedriftsøkonomisk analyse* (4. ed.). Otta: Universitetsforlaget.
- Hoff, K. G. (2005). *Bedriftens Økonomi* (6.ed.). Oslo: Universitetsforlaget.
- InnovasjonNorge (2007). Samfunnsansvar er god butikk Retrieved 04.05, 2010, from <http://www.innovasjonnorge.no/Satsinger/Internasjonalisering/CIP---konkurranssevne-og-innovasjon-Nyhetsbrev-/CIPcom-2009/Januar-2009/Ny-rapport-om-samfunnsansvar-og-konkurranse/>

- Long, C. H. (2007). Developing Cost Respons Models for Company-Level Cost Flow Forecasting of Project-Based Corporations. *Journal of Management in Engineering*. doi:10.1061/(ASCE)0742-597X(2007)23:4(171)
- Lov 2000-11-24 nr 82 Lov om vassdrag og grunnvann (Vannressursloven) (2000).
- Lyse (2001). *Årsberetning og regnskap 2000*. Stavanger.
- Lyse (2002). *Årsberetning og regnskap 2001*. Stavanger: Lyse Energi AS.
- Lyse (2003). *Årsberetning og regnskap 2002*. Stavanger.
- Lyse (2004). *Årsberetning og regnskap 2003*. Stavanger: Lyse Energi AS.
- Lyse (2005). *Årsrapport og regnskap 2004*. Stavanger: Lyse Energi.
- Lyse (2009a). Gunnar Kvasheim til Lyse Retrieved 29.05., 2010
- Lyse (2009b). *Årsrapport og Regnskap 2008*. Stavanger.
- Metaxar, T., & Tsavdaridou, M. (2010). Corporate Social Responsibility in Europe: Denmark, Hungary and Greece. *Journal of Contemporary European Studies*, vol 18, no 1, 25 - 46.
- Nerheim, G., & Gjerde, K. Ø. (1998). *Energiske linjer; Stavanger Energi gjennom 100 år 1898 - 1998*. Stavanger: Stavanger Energi AS.
- Nerheim, G., Ramskjær, L., & Gjerde, K. Ø. (1997). *Ingen skal fryse med kraft fra Lyse; Historien om Lyse Kraft 1947 - 1997*. Sandnes: Lyse Kraft.
- NVE (2009). Kvalitetsinsentiver Retrieved 04.05, 2010, from <http://www.nve.no/no/Kraftmarked/Regulering-av-nettselskapene/InntektsrammerNy/Kvalitetsincentiver/>
- Nørsgaard, P. (2008). *Økonomisk ordbok*. Sandefjord: Læremiddelforlaget AS.
- Pallant, J. (2007). *SPSS Survival manual* (3. ed.). Sydney: Open University Press.
- Postholm, M. B. (2005). *Kvalitativ Metode: en innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Reve, T. (1985). *Validitet i Økonomisk-administrativ forskning* Oslo: Universitetsforlaget.
- Ringstad, V. (1989). *Innføring i Samfunnsøkonomi og Økonomisk Politikk* (4. ed.). Oslo: Bedriftøkonomens Forlag.
- Rodriguez, L. C. (2007). Voluntary Corporate Social Responsibility Disclosure. *Business and society*, 46/3, 370 - 385.
- Smith-Meyer, T., Reisegg, Ø., & Henriksen, P. (1997). *Aschenhoug og Gyldendals Store Ettbinds Leksikon*. Oslo: Kunnskapsforlaget.

- Stock, J. H., & Watson, M. W. (2007). *Introduction to econometrics*. Boston: Pearson Addison wesley.
- Utenriksdepartementet (2008). Samstemt for utvikling? Retrieved 03.03.10, 2010, from <http://www.regjeringen.no/nb/dep/ud/dok/nou-er/2008/nou-2008-14/7/5.html?id=525879>
- Utenriksdepartementet (2009). St.meld. nr 10 (2008-2009); Næringslivets samfunnsansvar i en global økonomi Retrieved 29.05., 2010
- Wenstøp, F., & Seip, K. L. (2009). *Verdier og Valg; verdibasert beslutningsanalyse i praksis*. Oslo: Universitetsforlaget.

Appendiks 1

Jeg studerer økonomi og administrasjon ved Universitetet i Stavanger. Jeg arbeider nå med min masteroppgave innen økonomisk analyse, hvor jeg blant annet skal se på avveininger Lyse har tatt mellom økonomi og samfunnsansvar gjennom tiden.

Bedrifter er helt avhengig av å tjene penger for å overleve på sikt, et vanlig utgangspunkt i økonomisk teori er dermed at bedrifters målsetning er å maksimere fortjenesten. Offentlige virksomheter har normalt helt andre mål enn de private. De skal også sørge for å gjennomføre både lovpålagte og andre oppgaver for kommunens eller landets innbyggere og virksomheter. Offentlige bedrifter er ofte i større grad opptatt av samfunnsansvar; altså hvordan den skaper verdier og tar hensyn til samfunnets interesser.

Jeg har gjennom litteratur og årsrapporter samlet nær 400 beslutninger og tiltak. Ettersom Lyse Energi har oppstått gjennom fusjon av flere kraftselskap opp gjennom tiden, har jeg valgt å se på beslutninger/tiltak som disse opprinnelsesselskapene har foretatt fra så tidlig som 1899. Hensikten med dette er å vurdere hvor samfunnsansvarlige eller økonomisk orienterte beslutningene/tiltakene har vært. Dermed har jeg laget en skala fra 0 til 5 som skal angi grad av samfunnsansvarlighet.

0-----1-----2-----3-----4-----5

Null: Økonomi teller 100%, ingen samfunnsansvar
Fem: Samfunnsansvar teller 100%, økonomi teller ikke.

Vurderingen skjer på bakgrunn av dette:

- 0:** Dette er en beslutning/tiltak som er rent økonomisk avveid fra selskapets side. Det vi si at virksomheten kun tar økonomiske hensyn, ofte med en samfunnsansvarlig skadevirkning. Motivet bak en beslutning som havner her er altså kun maksimering av bedriftens fortjeneste.
- 1:** Dette er også en rent økonomisk beslutning. Her har imidlertid ikke beslutningen/ tiltaket noen samfunnsansvarlig skadevirkning, men man kan heller ikke spore noe samfunnsansvar i bakgrunnen for denne beslutningen/tiltaket.
- 2:** En beslutning som får score to, vil inneholde samfunnsansvar. Men det er likevel bedriftens økonomiske hensyn som vektlegges mest.
- 3:** En beslutning som havner her inneholder en god del økonomisk hensyn, med det er samfunnsansvar som veier mest.
- 4:** Dette er en samfunnsansvarlig beslutning/tiltak. Her tar bedriften hovedsaklig hensyn til samfunnet. Denne beslutningen har ingen negative konsekvenser for bedriftens økonomi; det vi si at bedriften ikke går glipp av fortjeneste når de foretar denne typen beslutninger.
- 5:** Her betyr samfunnsansvar alt. Og ofte vil samfunnsansvaret her gå på bekostning av hva som er økonomisk gunstig for bedriften. Beslutninger som ligger på denne delen av skalaen ivaretar samfunnet i så stor grad at det koster for bedriften.

Jeg har plukket ut 50 beslutninger som jeg ønsker at dere gir en score ut ifra skalaen over. Jeg ønsker med det å se på om ansatte i Lyse oppfatter beslutningene ulikt med tanke på hvor økonomisk eller samfunnsorienterte beslutningene virker å være. I tillegg ønsker jeg informasjon om kjønn, alder og arbeidsområde innenfor Lyse for å se om dette er relevant i forhold til hvordan beslutningene/tiltakene oppfattes.

Dersom du har spørsmål, kan du ta kontakt på tlf; 986 21 208

Tusen takk for hjelpen!

Mvh Ruth Vihovde Vestvik

Kjønn:

Alder:

Arbeidsområde innenfor Lyse:

Årstall	Beslutning/Tiltak	Score
1899	Kjøp av fossefallene i Oltedal og Oltesvik med tanke på at fossekraften skulle omformes til elektrisitet.	
1900	Utsette utbygging av vannkraftverk fordi kommunen allerede hadde investert i gasskraftverk. En satsing på elektrisitetsverk ville dermed gjøre denne investeringen verdiløs.	
1907	Det ble bevilget 1.1 millioner kroner til bygging av kommunalt elektrisitetsverk. Tanken var at dette ville være billig og bekvem drivkraft for byens befolkning..	
1908	Stavanger elektrisitetsverk opprettet kommunalt utsalg av elektrisk materiell. Ideen bak dette var å hjelpe forbrukere til billig og god installasjon. Hadde ikke som formål å tjene penger på elektromateriell og installasjoner.	
1909	Stavanger Elektrisitetsverk leverte i starten kun strøm til forbrukere innenfor bygrensen. I 1909 innvilget de en søknad Fra Hillevaag Fabrikker om elektrisk drivkraft og lys på disse betingelsene: De måtte betale 25 % mer for strømmen enn abonnemeter innenfor bygrensen og et tilskudd på 1000 kr til kabelen. I tillegg måtte de garantere elektrisitetsverket et årlig forbruk på 1500 pr år i fem år.	
1909	Stavanger Elektrisitetsverk besluttet å legge kabel til Arbeidsgården (et aldershjem som også låg på Hillevåg). Det ble fremmet at det var fare forbundet med petroleumslampene som aldershjemmet hadde, og dermed ville elektrisitet øke sikkerheten på aldershjemmet.	
1911	Sandnes Elektrisitetsverk besluttet å utvide kraftstasjonen de hadde ved Svilandselven for å møte etterspørselen.	
1911	Stavanger Elektrisitetsvek besluttet å sette i gang en betalingsordning på lys installasjoner over 10 år. Dette skulle lette tilgangen til elektrisitet for den vanlige husstand.	
1913	Stavanger Elektrisitetsvek vedtok å levere strøm til Hetland- og Haaland kommune. Elektrisitetsverket hadde nå nok strøm til å forsyne	

	kommunene, og fikk en garantert minsteinntekt på 5000 pr år i 25 år.	
1915	Stavanger Elektrisitetsverk bygger et provisorisk kraftverk i Oltesvik for å rasjonere vann fra Dorgefoss kraftverk. Elektrisitetsverket ønsker å nytte vannet to ganger på grunn av tørke.	
1917	Stavanger Elektrisitetsverk inngikk en 5 års kontrakt med Høyland kommune for salg av strøm. Høye priser gjorde det utilrådelig for Høyland å bygge ut planlagt fall i Figgjoelva.	
1918	Inngikk avtale med Sandnes Elektrisitetsverk om levering av strøm Tørkeperiode gjorde at Sandnes ikke kunne dekke behovet. Stavanger Elektrisitetsverk leverte til lav pris, men tjente på det.	
1922	Stavanger Elektrisitetsverk avviklet av elektrisitetsverkets utsalg og installasjonsforretning som ble opprettet i 1908 (se over). Forretningen hadde gått med tap over lengre tid, og nå ble tapene plagsomme.	
1926	Stavanger Elektrisitetsverk inngikk en 5 års kontrakt for leveranser fra et delvis utbygd Maudal Kraftverk. Elektrisitetsverket ønsket å møte antatt fremtidig økt etterspørsel.	
1928	Stavanger Elektrisitetsverk inngikk avtale med Frue Meieri om levering av spillkraft til drift av dampkjeleanlegg, samt gav et nedskrivingsbidrag på Meieriets anleggsutgifter til elektrokjel og varmeakkumulator med 25% på hver strømrregning.	
1930	Stavanger Elektrisitetsverk installerte varmerør som oppvarmingskilde i en rekke hjem for egen regning. Elektrisitetsverket ville vinne erfaring med denne typen oppvarmingskilde.	
1931	Stavanger Elektrisitetsverk bisto med råd, veiledning og konsulentarbeid ved større varmeinstallasjoner i kommunale og offentlige bygg. De ville vinne erfaring med elektrisk oppvarming.	
1935	Stavanger Elektrisitetsverk støttet Stavanger Preserving Co. As med 10 000 kroner til en elektrisk røkeovn hvor varmen kunne gjenvinnes, og dermed ville være mer økonomisk for bedriften i bruk.	
1947	Stavanger Elektrisitetsverk sa opp leveringsavtale med Hetland Kommune om leveranse til byøyene for å tilfredsstille Rosenbergs elektriske behov. Rosenberg var en god kunde som trengte mer elektrisitet for å kunne henge med i konkurransen med andre verft. Til gjengjeld hjalp Rosenberg elektrisitetsverket med på skaffe nødvendig valuta til innkjøp av kraftkabel til Buøy.	
1947	Stavanger Elektrisitetsverk og Maudal Kraftlag gikk sammen om dannelsen av Lyse Kraftverk. Fikk garantier fra Håland, Sola, Madla, Hetland, Høyland, Klepp, Randaberg; Riska, Sandnes og Time om deltakelse.	
1951	Stavanger Elektrisitetsverk søkte myndighetene om å forhøye strømprisene. Selskapet ønsket å dekke de økte kostnadene i forbindelse med mottak av Lyse-kraften.	
1957	Lyse Kraftverk besluttet å utvide kraftstasjonen med et 5. aggregat for å møte etterspørselen.	
1958	Lyse Kraftverk inngikk avtale med Stavanger elektrisitetsverk, Vest-Agder elektrisitetsverk og Kristiansand elektrisitetsverk om å foreta en felles utredning for utbygging av Sira- og Kvina vassdragene.	
1964	Stavanger Elektrisitetsverk vedtok overdragelse av rettigheter i Sira-Kvina til Lyse kraftverk. Stavangers rettigheter i Kvina måtte komme hele fylket	

	til gode, de ville ivareta Rogalandsinteressene i ett selskap. Lyse Kraftverk fungerte allerede godt som en felles organisasjon for elforsyning i fylket. I tillegg ville den økonomiske kostnaden og risikoen, samt avsetningen på kraften bli fordelt på hele fylket.	
1975	Lyse Kraft besluttet å sende forhåndsmelding om utbygging av Tjodan vassdraget, og bevilget 500 000 til denne utredningen. Kraftselskapet var redd verneinteressene skulle gjøre utbygging umulig.	
1981	Ble gjort vedtak om av Stavanger Elektrisitetsverk skulle slå seg sammen med elektrisitetsverkene i Randaberg, Rennesøy, Kvitsøy. Det var en fordel å kunne koordinere elektrisitetsforsyningen innenfor et distrikt. Dette ville gi mer stabile og ensartede arbeidsforhold. Ville gi abonnementene i de ulike kommunene like vilkår.	
1983	Lyse Kraft tok energiøkonomisering inn i handlingsprogrammet, og ansatte sin første ENØK-medarbeider.	
1986	Lyse Kraft inngikk avtale med Rogaland Fylke om at selskapet skulle kjøpe kraft fylket disponerte etter at de overtok Hjelmeland kommunes kraftstasjon. Lyse Kraft ville selge kraften videre, og tjene penger på denne avtalen.	
1987	Stavanger Ellag sa nei til å gå inn i et vertikalt integrert energiverk for Lyse-området. Selskapet mente dette ville gi høyere strømpriser, samt økte utgifter i forbindelse med drift og vedlikehold i eierkommunene.	
1987	Stavanger Ellag vedtok å oppta forhandlinger om overdragelse av Stavanger Elektrisitetsverks kraftstasjoner og eierandel i Maudal Kraftverk til Lyse Kraft.	
1990	Stavanger Energi vedtar å inviterer alle 9 klassinger for å gi informasjon om sikker og økonomisk bruk av elektrisk energi.	
1991	Lyse Kraft ansatte en informasjonssjef for å øke formidling av informasjon til publikum	
1993	Lyse Kraft vedtok å ikke skifte selskapsform til aksjeselskap	
1994	Stavanger Energi gikk inn i et samarbeid med S.O.T (Stavanger og Omegn Trafikkselskap), og Stavanger Parkeringselskap om et prøveprosjekt med elektrisk buss. Stavanger Energi hadde ansvar for ladeanlegget på Fiskepiren.	
1995	Stavanger Energi og Lyse Kraft utredet muligheten, i samarbeid med Gasnor, for kryssing av Boknafjorden (gass fra Kårstø) og bygging av et distribusjonsnett for Stavanger Regionen. De ville gjøre naturgassen mer tilgjengelig i Rogaland, samt at selskapet tok sikte på å være totaleleverandør av energi i samarbeid med andre selskaper. Naturgass ble sett på som en alternativ energikilde som kunne erstatte tungolje.	
1997	Stavanger Energi, Dalane elverk, Jæren Everk, Klepp Energi, Sandnes Energi, Sola Energi og Time Energi sendte ut tilbud om gratis enøk-sjekk av boligen til 81 000 husstander.	
1998	Stavanger Energi, Lyse Kraft DA, Sandnes Energi as, Ryfylket energi DA, Sola Energi AS, Time Energi AS, Stavanger Kommune, Sandnes Kommune, Sola kommune, Time kommune, Hå, Klepp, Randaberg, Strand, Rennesøy, Hjelmeland, Finnøy, Gjesdal, Bjerkheim, Kvitsøy, Eigersund og Lund stiftet nytt kraftkonsern; Lyse Energi AS	
1999	Lyse Energi satte ut 17 8000 lakseyngel og 9150 ørretyngel i Årdalselva. Dette ble gjort for å kompensere for forstyrrelser i vassdrag.	

1999	Lyse Energi kurset Personell i Lyse Nett i hvordan arbeide med systemer når strømmen fortsatt er tilkoblet. Dette ville redusere antall strømavbrudd.	
2000	Lyse Energi gir en Samfunnsgave til Universitetet i Stavanger på 100 millioner kroner.	
2000	Lyse Energi investerte 40 millioner i Acta Holding ASA	
2000	Lyse Energi Inngikk avtale med Engros ASA og IVAR om å bygge og drive forbrenningsanlegg og fjernvarmeanlegg på Forus industriområde. Lyse skal bære halvparten av investeringen på 200 millioner. Brennbart restavfall som ellers ville gått til deponering, energigjenvinnes i form av teknisk varme, kjøling og strømproduksjon.	
2001	Lyse Energi vedtok å investere 500 millioner et rørbasert fordelingsnett for naturgass på Nord-Jæren.	
2002	Lyse Energi selger aksjeposten på 21% i Gasnor til Haugaland Kraft, fordi investeringen ikke lenger anses som strategisk.	
2003	Lyse Energi startet et forprosjekt for å belyse økonomiske, tekniske, miljømessige samt politiske forhold knyttet til lokalisering av nytt gasskraftverk på Nord-Jæren.	
2004	Lyse Energi deler ut av Lyses Forskningspris på 25 000.	
2005	Lyse Energi opprettet i samarbeid med Shell, Statoil, Universitetet i Stavanger og IRIS (International Research Institute of Stavanger) Senter for Miljø- og Gassteknologi i Risavika. Senteret skal med basis i naturgass utvikle teknologi for ren og effektiv produksjon av elektrisitet, varme og hydrogen.	
2006	Lyse Energi inngikk ny kontrakt som hovedsponsor for Viking.	
2007	Lyse Energi sender konsesjonssøknad med forslag til reguleringsplan til NVE (Norges vassdrags- og energidirektorat) om bygging av Ulvarudla vindpark.	
2008	Lyse Energi erverver rett til å sende fotball på IP-TV i sesongene 2009 – 2011 gjennom en avtale med Fotball Media AS.	

Appendiks 2

Respondentene er kodet slik:

Kjønn: M = mann, K = kvine

Alder: 2 = aldersgruppe 21-30, 3 = aldersgruppe 31-40, 4 = aldersgruppe 41-50, 5 = aldersgruppe 51 -60, 6 = aldersgruppe 61-70

Bokstavene A-F er tildelt respondentene for å skille dem fra hverandre. Respondent 0 har ikke oppgitt kjønn eller alder.

Respondent		K4A	M4A	K4B	K3A	M5A	M4B	K2A	K5A	M5B	M3A	M5C	M6A	M5D	M3B	M6B	M6C	M	0	M5E	K5B	M5F	M	gj.snitt resp.	MIN
Beslutningsnr.	Årstill																								
1	1899	5	5	4	4	4	4	3	4	3	2	3	5	4	3	3	3	5	4	4	3	4	5	3,82	4
2	1900	0	5	2	1	0	1	5	1	2	3	2	3	2	2	1	4	2	2	1	1	1	1	1,91	0
3	1907	5	5	4	4	3	4	4	3	4	2	3	5	5	3	3	5	5	4	3	3	4	3	3,82	5
4	1908	3	4	5	3	4	5	5	5	4	3	4	2	4	3	2	4	5	3	4	4	4	5	3,86	5
5	1909	3	3	1	2	1	1	2	2	3	4	1	3	2	2	1	2	3	2	2	3	2	3	2,18	1
6	1909	4	4	4	4	5	5	2	4	4	3	4	4	4	3	2	5	5	3	3	5	5	5	3,95	5
7	1911	5	4	3	2	2	4	3	1	3	4	3	5	3	3	1	3	4	3	3	3	4	3	3,14	2
8	1911	3	4	5	3	4	4	3	5	4	2	4	1	4	2	2	5	5	3	4	4	4	4	3,59	3
9	1913	2	4	3	2	0	4	3	2	3	4	3	4	3	3	1	3	4	3	3	3	3	3	2,86	1
10	1915	5	3	4	2	3	4	3	2	3	3	2	4	4	2	2	2	4	4	3	3		2	2,91	4
11	1917	2	4	3	4	0	4	2	2	3	2	2	2	3	2	1	2	4	3	3	4	2	2	2,55	2
12	1918	3	3	2	3	4	4	3	3	2	2	4	4	3	3	1	1	4	3	4	3	2	3	2,91	3
13	1922	0	2	1	0	0	1	0	0	1	2	0	0	1	2	0	1	2	2	1	2	1	2	0,95	0
14	1926	4	4	3	2	1	4	2	2	4	2	3	4	2	2	2	3	4	3	3	3	3	3	2,86	2
15	1928	2	3	2	3	0	1	3	1	2	2	3	3	3	2	1	2	3	2	3	4	2	3	2,27	3
16	1930	2	4	5	3	2	3	5	5	3	3	4	3	2	3	1	2	5	3	3	3	3	4	3,23	4
17	1931	2	3	5	3	3	3	4	5	3	3	4	4	2	3	1	4	5	3	3	3	3	4	3,32	4
18	1935	3	4	4	2	3	4	4	5	4	3	4	2	4	4	1	2	5	3	2	4	2	5	3,36	4
19	1947	0	3	4	3	3	2	2	0	2	2	1	4	3	3	1	1	3	3	3	3	2	3	2,32	2
20	1947	3	4	2	2	2	3	2	3	2	2	3	5	4	3	2	4	4	4	5	4	4	2	3,14	4
21	1951	0	2	1	1	0	2	1	1	2	1	1	2	2	2	1	2	3	2	3	2	4	2	1,68	1
22	1957	3	4	2	3	3	3	2	2	2	0	3	5	3	2	2	2	5	3	4	2	3	3	2,77	2
23	1958	3	4	3	2	3	3	2	2	3	3	3	5	4	3	2	3	4	3	4	3	4	3	3,14	3
24	1964	2	3	4	3	4	4	3	3	3	3	3	4	3	2	2	4	4	3	5	3	4	3	3,27	3
25	1975	2	3	3	4	2	3	3	2	3	2	2	4	2	2	2	2	3	3	3	2	5	2	2,68	0
26	1981	1	2	3	4	5	3	2	4	2	1	4	3	3	2	3	4	4	3	5	3	5	2	3,09	4
27	1983	5	3	5	1	5	4	4	5	5	4	5	5	4	3	4	4	4	3	3	2	5	3	3,91	4
28	1986	0	1	2	2	1	1	1	1	2	2	2	3	1	2	3	2	3	2	3	2	3	2	1,86	1
29	1987	0	2	3	2	3	2	3	4	1	4	1	2	4	2	1	2	3	2	1	2	1	4	2,23	0

30	1987	1	1	2	3	5	3	2	2	2	2	3	2	3	2	1	2	3	2	5	2	2	3	2,41	3
31	1990	5	5	5	5	4	4	5	5	5	4	5	4	5	4	4	3	5	4	5	5	4	5	4,55	5
32	1991	3	4	5	5	3	4	4	4	3	2	4	4	3	3	4	4	5	2	3	5	4	4	3,73	4
33	1993	0	3	4	4	4	4	3	1	3	4	2	2	2	2	4	2	3	2		4	3		2,80	3
34	1994	5	5	2	4	4	3	5	4	4	4	4	4	4	5	4	4	4	3	5	4	5	3	4,05	4
35	1995	3	2	2	2	2	4	4	2	4	3	3	4	2	3	1	2	4	3	3	3	4	2	2,82	3
36	1997	5	5	5	5	5	4	5	5	5	4	4	3	5	5	4	4	5	3	4	4	5	4	4,45	5
37	1998	2	3	2	2	3	3	2	2	2	2	3	4	1	1	2	2	3	3	5	3	4	1	2,50	4
38	1999	5	5	5	4	3	3	5	5	5	4	5	3	2	5	4	5	4	4	3	4	5	5	4,23	4
39	1999	3	5	2	4	2	3	3	3	4	1	3	4	1	3	2	3	3	2	3	3	5	2	2,91	3
40	2000	4	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	3	4	5	4	5	5	4	5	4	5	5	4,64	5
41	2000	1	0	1	1	2	1	1	1	2	0	1	1	1	2	1	1	1	2	2	1	1		1,14	1
42	2000	5	3	3	2	2	3	2	2	4	1	4	3	3	4	3	3	3	3	3	3	5	3	3,05	4
43	2001	2	2	2	2	2	4	3	2	4	3	4	2	1	3	2	2	4	3	3	3	4	3	2,73	3
44	2002	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	2	0	2	2	1	2	1	2	3	1	3	0	1,18	1
45	2003	4	4	2	2	1	3	2	3	3	3	3	3	3	1	2	3	2	2	3	2	2	1	2,45	2
46	2004	5	5	5	5	3	4	4	5	4	5	5	3	4	4	4	5	4	4	4	4	5	5	4,36	5
47	2005	5	3	4	3	3	4	4	4	3	3	4	3	3	4	4	3	4	3	4	4	5	3	3,64	3
48	2006	1	1	2	1	1	3	5	3	3	1	4	1	2	3	1	1	2	2	1		1	5	2,10	1
49	2007	2	3	2	1	0	3	1	2	3	3	4	5	2	4	4	3	3	2	3	2	2	2	2,55	3
50	2008	1	0	0	3	0	1	3	1	3	0	2	1	0	2	1	1	2	2	2	2	1	0	1,27	1

Appendiks 3

Registreringsskjema		Innhold	Score referanse	side
År	Virksomhet			
1	1899 Stanger kommune	Kjøp av fossefallene i Oltedal og Oltesvik. Fossekraften skulle omformes til elektrisitet.	Energiske Linjer: Stavanger 4 Energi gjennom 100 år	11
2	1899 Stanger kommune	Overtakelse av Stavanger gassverk	Energiske Linjer: Stavanger 2 Energi gjennom 100 år	23
3	1900 Stanger kommune	Bevilgning av 1500 kr til videre planlegging av vannkraftverk Utsette utbygging av vannkraftverk. Kommunen hadde investert i gassverket, satsing på elektrisitet vill dermed i følge flertallet gjøre inv. verdiløs. Satset dermed på drift og utbygging av gassverket.	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	29
4	1900 Stanger kommune	Innlegging av gass gratis for de første 7m fra gassledning inn i huset, men bet. 2 kr pr meter lengre enn dette. Hensikten var å fremme bruk av gass. Innlegging av gass gratis mot å bet. 1 øre/m ³ i tillegg for dette. Tilbudet fra 1902 gav ikke ønsket etterspørsel.	Energiske Linjer: Stavanger 0 Energi gjennom 100 år	31
5	1902 Stanger kommune	Bevilgning av 1,1 millioner til bygging av kommunalt elektrisitetsverk. Dette ville gi billig og bekvem drivkraft for byens befolkning.	Energiske Linjer: Stavanger 0 Energi gjennom 100 år	31
6	1904 Stanger kommune	Tegning av kontrakt med norske leverandører for maskinleveranser. Lovpålagt av staten for å fremme norsk industri.	Energiske Linjer: Stavanger 0 Energi gjennom 100 år	31
7	1907 Stanger kommune	Opprettelse av kommunalt utvalg for elektrisk materiell. Ville hjelpe forbrukerne til billig og god installasjon. Hadde ikke som formål å tjene penger på elektrometeriell og instalasjoner.	Energiske Linjer: Stavanger 5 Energi gjennom 100 år	37
8	1908 Stavanger Elektrisitetsverk	Uvidelse av kraftstasjonene med ett andre aggregat for å kunne levere etterspurt elektrisitet så snart som mulig.	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	41
9	1908 Stavanger Elektrisitetsverk	Innvilgning av søknad fra Hillevaag fabrikker om elektrisk drivkraft og lys. Fikk harde betingelser; måtte bet 25% mer for strømmen enn abonementet innenfor bygrensen samt ett tilskudd på 1000 kr til kabalene, og garantere elektrisitetsverket et årlig forbruk av lys og kraft på 1500 pr år i fem år.	Energiske Linjer: Stavanger 5 Energi gjennom 100 år	55
10	1909 Stavanger Elektrisitetsverk	Legge kabel til arbeidsgården (et aldershjem). Det var fare forbundet med petroleumslampene som aldershjemmet brukte. Elektrisitetsverket fikk større kostnader enn inntekter ved dette.	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	45
11	1909 Stavanger Elektrisitetsverk	Utvidelse av kraftstasjonen i Oltedal med et tredje aggregat. Øke produksjonskapasiteten for å møte etterspørselen.	Energiske Linjer: Stavanger 1 Energi gjennom 100 år	65
12	1909 Stavanger Elektrisitetsverk	Utvidelse av kraftstasjon ved Svilandselven. Møte etterspørselen	Energiske Linjer: Stavanger 5 Energi gjennom 100 år	65
13	1910 Sandnes Elektrisitetsverk	Fabrikker utenfor bygrensen fikk anledning til å bli tilknyttet stavanger - nettet.	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	17
14	1911 Stavanger Elektrisitetsverk	Avbetalingsordning av lysinstallasjoner over 10 år.	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	18
15	1911 Stavanger Elektrisitetsverk	Lette tilgang til elektrisitet for den vanlige husstand	Energiske Linjer: Stavanger 2 Energi gjennom 100 år	64
16	1911 Stavanger Elektrisitetsverk	Forplikter seg til å levere strøm til Buøy, Engøy, Sølyst og Graholmen. Befolkningen her bør bli delaktige i de Forplikter seg til å levere strøm til Malde Teglværk.	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	119
17	1911 Stavanger Elektrisitetsverk	Befolkningen her bør bli delaktige i de kommunale Kommunene Oгна, Varhaug og Nærbø stiftet Jæren elektrisitetsverk. Landets første interkommunale	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	120
18	1912 Stavanger Elektrisitetsverk	Utvidelse av kraftstasjonen i Oltedal med et fjerde aggregat. Møte etterspørselen.	Energiske Linjer: Stavanger 4 Energi gjennom 100 år	122
19	1912 Stavanger Elektrisitetsverk	Godkjente kontrakt om levering av strøm til Hetland og Haaland. Hadde nå nok kapasitet til å forsyne kommunene, fikk garantert en min. inntekt på 5000 pr år i 25 år.	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	17
20	1913 Stavanger Elektrisitetsverk	Kjøp av rettigheter til Sira-vassdraget. Sikret seg rettigheter til beste del av vannkraft i Sira.	Energiske Linjer: Stavanger 1 Energi gjennom 100 år	121
21	1913 Stavanger Elektrisitetsverk	Bevilgning av penger til å foreta oppmåling, undersøkelser og planlegging av kraftannlegg ved Dorgefoss. Bygging av hus til losji og kontor for arb.folk og Planlegge bygging av kraftverkfunksjonærer, samt bygging av et hjelpekraftanlegg i et sidevassdrag	Ingen skal fryse med kraft 1 fra Lyse	30
22	1913 Stavanger Elektrisitetsverk		Energiske Linjer: Stavanger 1 Energi gjennom 100 år	121
23	1913 Stavanger Elektrisitetsverk		Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	130

24	1913	Stavanger Elektrisitetsverk	Beslutning om å utsette Dorgefossutbyggingen til krigen til sjøs var over. Importert byggemateriell og maskineri var dyrt og vanskelig å få tak i.	Ingen skal fryse med kraft 1 fra Lyse	131
25	1914	Time Kommune	Beslutter å bygge eget elektrisitetsverk	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	123
26	1915	Stavanger Elektrisitetsverk	Supplerende kjøp av rettigheter. Kunne ved dette kjøpet utvide brukstiden og forbrukets omfang, samt få en jevnt synkende produksjonspris er elektrisitet. Bygging av provisorisk kraftverk i Oltesvik, for å rasjonere vann fra Dorgefoss kraftverk. Nytt vann to ganger pga tørke	Ingen skal fryse med kraft 1 fra Lyse	30
27	1915	Stavanger Elektrisitetsverk	Overføring av Nordaas privateide el.verk til Egersund kommune. Egersund kommunale elektrisitetsverk hadde store gjeldsproblemer.	Ingen skal fryse med kraft 4 fra Lyse	30
28	1916	Egersund Kommunale Elektrisitetsverk	Utvidelse av kraftanlegget med en turbin pga økende etterspørsel. Dette var svært kostbart og selskapet hadde mye gjeld.	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	30
29	1916	Egersund Kommunale Elektrisitetsverk	Kjøp av nye fallrettigheter. Økende etterspørsel og kraft fra ny turbin var allerede disponert. Dette var svært kostbart, og selskapet hadde mye gjeld.	Ingen skal fryse med kraft 3 fra Lyse	30
30	1916	Egersund Kommunale Elektrisitetsverk	Opprettelse av A/S Flørli Kraft og Elektrosmelteverk. Utnytte kraften i Flørli-vassdraget i Forsand kommune	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	32
31	1916	A/S Flørli Kraft og Elektrosmelteverk	Inngåelse av kontrakt for kraftleie med A/S Flørli Kraft og Elektrosmelteverk. A/S Flørli Kraft og Elektrosmelteverk disponerte mye kraft de ikke kunne omsette	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	32
32	1917	Stavanger Elektrisitetsverk	Kjøp av nedertste del av Sira-vassdraget. Fordel med å ha kontroll over hele vassdraget vant over ulempen med høy pris, selv om kommunen hadde nok kraft. Elverket klarte seg godt økonomisk.	Energiske Linjer: Stavanger 1 Energi gjennom 100 år	95
33	1917	Stavanger Elektrisitetsverk	Inngåelse av 5 års kontrakt med Høyland kommune for salg av strøm. Høye priser gjorde det utilrådelig for Høyland å bygge ut fall i Figgjoelva, og Stavanger elektrisitetsverk hadde overskuddsstrøm.	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	25
34	1917	Stavanger Elektrisitetsverk	Nedleggelse av arbeid med Dorgefoss Kraftstasjon	Energiske Linjer: Stavanger 2 Energi gjennom 100 år	118
35	1917	Stavanger Elektrisitetsverk	Inngåelse av kontrakt med Klepp kommune for salg av strøm. Høye priser gjorde det utilrådelig for Klepp å bygge ut fall i Figgjoelva	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	25
36	1918	Stavanger Elektrisitetsverk	Inngåelse av kontrakt med Jærens Elektrisitetsverk for salg av strøm. Kraftstasjonen kunne ikke dekke etterspørselen.	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	25
37	1918	Stavanger Elektrisitetsverk	Arbeidet med Høyspentledning. Overføre strøm fra Stav.elverk	Ingen skal fryse med kraft 3 fra Lyse	26
38	1918	Jærens Elektrisitetsverk	Inngåelse av 5 års kontrakt med Høyland, Gjesdal og Klepp. Gjelpet krafthungrige kommuner til en lav pris. Lånte bort utstyr gratis	Energiske Linjer: Stavanger 4 Energi gjennom 100 år	126
39	1918				
40	1918	Stavanger Elektrisitetsverk	Inngåelse av kontrakt med Jæren elektrisitetsverk med same betingelser som til Høyland og Klepp. Jæren elektrisitetsverk hadde ikke råd til utbygging	Energiske Linjer: Stavanger 4 Energi gjennom 100 år	126
41	1918	Stavanger Elektrisitetsverk	Inngikk avtale med Sandnes Elektricitetsverk om levering av strøm. Tørkeperiode gjorde at sandnes ikke kunne dekke behovet. Stavanger elverk leverte til lav pris, men tjente på det.	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	128
42	1918	Stavanger Elektrisitetsverk	Innførte avbetalingsordning på termiske apparater. Bet. 25% kontant, og resten over 2 år med tillegg av renter. Forbrukerne fikk kjøpe enkle og solide koke- og varmeapparat. Dette stimulerte også til økt etterspørsel.	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	81
43	1919	Stavanger Elektrisitetsverk	Levering av strøm til Time og Gjesdal. Solgte kraften til førkrigspriser	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	129
44	1920	Stavanger Elektrisitetsverk	Avvikling av Elektricitetsverkets utsalg og installasjonsforretning. Tapene ble "plagsomme".	Energiske Linjer: Stavanger 0 Energi gjennom 100 år	135

45	Stavanger 1926	Elektrisitetsverk	Inngåelse av 5 års kontrakt for leveranser fra delvis utbygd Maudal Kraftverk. Møte fremtidig økt etterspørsel.	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	34
46	Stavanger 1926	Elektrisitetsverk	Kjøp av Flørli Kraftanlegg. Benytte allerede eksisterende kraftanlegg i stede for å bygge nytt.	Ingen skal fryse med kraft 1 fra Lyse	132
47	Stavanger 1927	Elektrisitetsverk	Forkaster Åna-Sira planene og Flørli planene. Ville foreta en minder investering.	Energiske Linjer: Stavanger 1 Energi gjennom 100 år	
48	Stavanger 1927	Elektrisitetsverk	Elektrisitetsverket trakk seg fra muntlig avtale med Maudal Kraftverk. Var redd utbyggingen av Åna-Sira kunne glippe for alltid	Ingen skal fryse med kraft 3 fra Lyse	35
49	Stavanger 1928	Elektrisitetsverk	Inngikk avtale med Frue Meieri om levering av spillkraft til drift av damkjeleanlegg, samt gav et nedskrivingsbidrag på Meieriets annleggsutgifter til elektrokjel og varmeakkumulator med 25% på hver strømrregning.	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	240
50	Stavanger 1928	Elektrisitetsverk	Tilbudte Maudal et engangsbeløp og forlengelse av avtale. Kompensasjon for at de trakk seg fra opprinnelig avtale	Ingen skal fryse med kraft 3 fra Lyse	35
51	1928	Maudal Kraftanlegg	Kjøp av Sandnes kommunes rettigheter til Maudalvassdraget. Utbygging.	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	36
52	1928	Maudal Kraftanlegg	Kommunene Hetland og Randaberg og Håland	Ingen skal fryse med kraft 3 fra Lyse	36
53	1928		Elektrisitetsverk gikk inn i Maudal Besluttet å søke Kongen om å få foreta nødvendige reguleringer ved bygging av inntaksdam ved Lundevatn. For at evt. Utbygging ikke skulle bli forsiket	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	106
54	Stavanger 1929	Elektrisitetsverk	Gav bakerier en gunstig finansieringsordning; 50% rabatt på strømrregning til inntil 75% av innkjøpskostnadene på elektriske ovner. Ønsket å fremme bruk av elektriske ovner, samt var disse mer effektive.	Energiske Linjer: Stavanger 4 Energi gjennom 100 år	238
55	Stavanger 1930	Elektrisitetsverk	Installering av varmerør som oppvarmingskilde i en rekke hjem for egen på elverkets regning. Ville vinne erfaring med denne typen oppvarmingskilde	Energiske Linjer: Stavanger 4 Energi gjennom 100 år	235
56	Stavanger 1931	Elektrisitetsverk	Bisto med råd, veiledning og konsulentarbeid ved større varmeinstallasjoner i kommunale og offentlige bygg. Ville vinne erfaring med elektrisk oppvarming	Energiske Linjer: Stavanger 4 Energi gjennom 100 år	236
57	Stavanger 1935	Elektrisitetsverk	Støttet Stavanger Preserving Co. As med 10 000 kroner til en elektrisk røkeovn hvor varmen kunne gjenvinnes, og dermed ville være mer økonomisk for bedriften i bruk.	Energiske Linjer: Stavanger 4 Energi gjennom 100 år	239
58	Stavanger 1935	Elektrisitetsverk	Satte i drift en ny Kraftstasjon i Oltesvik. Økt forbruk i Stavanger.	Energiske Linjer: Stavanger 2 Energi gjennom 100 år	157
59	Stavanger 1936	Elektrisitetsverk	Gav Rosendal 50 % rabatt i tre terminer, og senere 99% rabatt på all strøm. Rosenberg var i en økonomisk krise. Kommunen fryktet konkurs, hvor dermed 200 arbeidere ville mistet sin arb.plass.	Energiske Linjer: Stavanger 4 Energi gjennom 100 år	241
60	1938	Maudal Kraftanlegg	Utvidelse av kraftanlegget ved regulering av vassdrager. For liten produksjonskapasitet.	Ingen skal fryse med kraft 3 fra Lyse	37
61	1938	Maudal Kraftanlegg	Installering av et tredje aggregat. For liten produksjonskapasitet.	Ingen skal fryse med kraft 3 fra Lyse	37
62	Stavanger 1940	Elektrisitetsverk	Flytter til nye lokaler. Sikkerhetsmessige årsaker; var redd lokalene skulle brennes ned da de låg like opp til byens gassverkjele.	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	173
63	Stavanger 1945	Elektrisitetsverk	Utbedring av krigsskade. Følte sterkt ansvar for å sørge for tilstrekkelig strøm til befolkningen. Brukte innkrevd mulktpris under strømrasjonerene i krigsårene til å hjelpe forbrukerne å skaffe kokeinnlegg, kokeplater og komfyrer	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	173
64	Stavanger 1945	Elektrisitetsverk		Energiske Linjer: Stavanger 4 Energi gjennom 100 år	181
65	Stavanger 1946	Elektrisitetsverk	Innvilget rabatt på strømtarifer for et begrenset antall år for nye industriltak på forsøks- eller eksperimentstadiet. Var interessert i alle tiltak for elektrisitetens anvendelse på nye felter.	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	238
66	Midtre Ryfylke 1946	Elektrisitetsslag	Årdal, Strand, Finnøy, Stjørnaøy og Fister forhandlet om å få til en felles elektrisitetforsyning. Vanskelig for små verk å bli prioritert med lån eller få midler gjennom statsstøtteordningen. Samarbeid ville gjøre dette lettere.	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	201

67	Stavanger 1945	Elektrisitetsverk	Inngikk avtale med Stavanger Busselskap AS trådbuss om særtariff. Ville gi elektrisitetselskapet en stor og jevn forbruker, samt at dette ville gi samfunnsessige fordeler.	Energiske Linjer: Stavanger 2 Energi gjennom 100 år	245
68	Stavanger 1946	Elektrisitetsverk	Økning av maskinkapasitet og vanntilførsel til Flørli. Foreta utbygging for å dekke strømbehovet.	Ingen skal fryse med kraft 3 fra Lyse	133
69	1946	Maudal Kraftlag	Besluttet å søke om konsesjon for utbygging av Norddalsvassdrager i Frafjord. En mindre utbygging som dette ville både samfunnsøkonomisk og bedriftsøkonomisk føre til unødvendig stor kapitalutlegg og driftsutgifter.	Energiske Linjer: Stavanger 1 Energi gjennom 100 år	199
70	1947	Maudal Kraftlag	Bestilte masineri til planlagt kraftstasjon i norddalsvasdraget. Lang leveringstid. Sa opp leveringsavtale med Hetland Kommune om leveranse til byøyene for å tilfredsstill Rosenbergs elektriske behov. Rosenberg var en god kunde som trengte mer elektrisitet for å kunne henge med i konkurransen med andre verft. Til gjengjeld hjalp Rosenberg elektrisitetsverket med på skaffe nødvendig valuta til innkjøp av kraftkabel til Buøy.	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	199
71	Stavanger 1947	Elektrisitetsverk		Energiske Linjer: Stavanger 2 Energi gjennom 100 år	242
72	1947	Maudal Kraftlag	Engasjerte en overrettssakfører for å samle fallrettighetene til det gamle A/S Lysefjord. Stavanger Elektrisitetsverk og Maudal Kraftlag gikk sammen om dannelsen. Fikk garantier fra Håland, Sola, Madla, Hetland, Høyland, Klepp, Randaberg, Riska, Sandnes og Time om deltakelse. Utbyggingen skulle tjene sivile behov i land og by. Samtidig var dette det mest økonomiske alternativet, og ville gi mest kraft.	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	202
73	Opprettelse av Lyse 1947	Kraftverk	Inngikk avtale med Årdal, Fister, Stjernarøy, Finnøy og Strand om at Lyngsvatn med tilliggende nedbørfelt skulle øverføres til Lyse, mot at ryfylkekommunene skulle få delta på like vilkår i et evt kraftverk ved Lysefjorden.	Ingen skal fryse med kraft 4 fra Lyse	44
74	1947	Maudal Kraftanlegg Stavanger		Energiske Linjer: Stavanger 4 Energi gjennom 100 år	204
75	1947	Maudal Kraftanlegg Stavanger	Søknad om å eksproprierer Årdals- og Lyse-elvene	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	52
76	1947	Maudal Kraftanlegg	Inngikk avtale om felles utbygging av Lyse-fallene. Løse forsyningsproblemer gjennom felles utbygging.	Ingen skal fryse med kraft 4 fra Lyse	55
77	Stavanger 1947	Elektrisitetsverk	Utsettelse av Åna-Sira planene. Byggeprisen og produksjonsprisen ved Lyseanlegget var rimeligere. Kjøp av tegningsarkivet til A/S Lysefjord etter deres konkurs. Skulle være et godt utgangspunkt for planlegging av utbygging i Lysebotn.	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	134
78	Stavanger 1947	Elektrisitetsverk	Inngikk kontrakt med Elektrokjemisk om overdragelse av vannfall i Forsand og Årdal og innmark på eiendommen Nedrebø. Områdene var nødvendige for utbygging av Lyse fallene.	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	63
79	Stavanger 1947	Elektrisitetsverk	Inngåelse av kontrakter om maskinleveranse til utbygging av Lysefallene. Brukte hovedsakelig norske leverandører og produsenter.	Ingen skal fryse med kraft 3 fra Lyse	68
80	1948	Lyse Kraftverk		Ingen skal fryse med kraft 3 fra Lyse	68
81	1948	Lyse Kraftverk	Bygging av kraftstasjonen i Lysebotn. Kraftstasjonen ble delt inn i to haller med 3 aggregater hver for å spare materiale og arb.kraft. Dette ble også gjort for å red. kraftprisen.	Ingen skal fryse med kraft 3 fra Lyse	79
82	1949	Lyse Kraftverk	Inngåelse av kontrakter om maskinleveranse til utbygging av Lysefallene. Brukte hovedsakelig norske leverandører og produsenter.	Ingen skal fryse med kraft 3 fra Lyse	68
83	1950	Lyse Kraftverk	Gav ansatte et høyt lønnsnivå. Ville ikke ta ansvar for at de beste arbeiderne forlot anlegget pga høyt lønnspress.	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	69
84	1951	Lyse Kraftverk	Etablering av leveranseavtaler til NSB. Sikre inntekter og avsetning på kraften.	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	114
85	1951	Lyse Kraftverk	Etablering av leveranseavtaler til Stavanger Elektro-Staalverk. Sikre inntekter og avsetning på kraften. Startet forhandlinger med Glommengruppen om en langvarig kraftleie avtale. Mangel av kraft på østlandet.	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	114
86	1951	Lyse Kraftverk		Energiske Linjer: Stavanger 4 Energi gjennom 100 år	206

87	1951	Stavanger Elektrisitetsverk	Søkte myndighetene om å forhøye strømprisene. Dekke de økte kostnadene i forbindelse med mottak av Lyse-kraften.	Ingen skal fryse med kraft 1 fra Lyse	116
88	1953	Lyse Kraftverk	Nedskjæring av arb.styrken til et minimum. Dårlig likviditet.	Ingen skal fryse med kraft 1 fra Lyse	88
89	1954	Lyse Kraftverk	Økning av Kw-prisen. Utvidelse av byggelån gjorde at selskapet måtte øke kraftprisen for å kunne betjene lånekostnadene.	Ingen skal fryse med kraft 1 fra Lyse	86
90	1955	Lyse Kraftverk	Besluttet å ikke overføre strøm til østlandet. Vern om egne behov, reduksjon av låneopptakene og redsel for ikke å få avsatt all kraften. Samt mangel på vilje fra statens side til å gi kompensasjon for kraftoverføringen.	Ingen skal fryse med kraft 1 fra Lyse	78
91	1955	Lyse Kraftverk	Brukt mye energi på lobbyvirksomher. Få lån i et stramt lånemarked.	Ingen skal fryse med kraft 1 fra Lyse	89
92	1956	Lyse Kraftverk	Inngikk avtale med NSB om levering av strøm til Sørlandsbanen.	Energiske Linjer: Stavanger 1 Energi gjennom 100 år	247
93	1956	Lyse Kraftverk	Besluttet å utvide kraftstasjonen med et 4. aggregat; møte etterspørselen.	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	91
94	1957	Lyse Kraftverk	Besluttet å utvide kraftstasjonen med et 5. aggregat; møte etterspørselen.	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	92
95	1958	Lyse Kraftverk	Inngikk avtale med Stavanger elektrisitetsverk, Vest-Agder elektrisitetsverk og Kristiansand elektrisitetsverk om å foreta en felles utredning for utbygging av Sira- og Kvina vassdragene	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	262
96	1960	Kvina vassdragsnemd	Utarbeidet en egen tiltaksplan for å redusere skadevirkningene av Sira-Kvina utbygging	Ingen skal fryse med kraft 5 fra Lyse	201
97	1961	Lyse Kraftverk	Innmelding i A/S Vest-Norges samkjøringsselskap; muligheter for kraftutveksling blir sett på som en stor fordel.	Ingen skal fryse med kraft 3 fra Lyse	95
98	1962	Stavanger Elektrisitetsverk, Lyse Kraftverk og Maudal Kraftanlegg	Overdro rettigheter i Sira-Kvina til staten tilsvarende Titanias behov. Fritar selskapene fra levering til Titania.	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	142
99	1963	Stavanger Elektrisitetsverk	Byttet statens rettigheter i Tjodan mot en 4% andel i Sira-Kvina. Påtvunget etter forhandlinger.	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	145
100	1963	Stavanger Elektrisitetsverk, Lyse Kraftverk og Maudal Kraftanlegg	Staten overtar 20 % av selskapenes andeler i Sira-Kvina. Påtvunget etter forhandlinger. Overdragelse av rettigheter i Sira-Kvina til Lyse kraftverk. Stavangers rettigheter i Kvina måtte komme hele fylket til gode, ville ivareta Rogalandsinteressene i ett selskap. Lyse Kraftverk fungerte allerede godt som en felles organisasjon for elforsyningen i fylket. I tillegg ville den økonomiske kostnaden og risikoen, samt avsetningen på kraften bli fordelt på hele fylket.	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	145
101	1964	Stavanger Elektrisitetsverk	Overskuddet fra salget av andel Sira-Kvina kraftselskap brukes til nytt administrasjonsbygg for Stavanger elektrisitetsverk, samt svømmehall til byens borgere	Ingen skal fryse med kraft 3 fra Lyse	138
102	1965	Stavanger Elektrisitetsverk	Overdrar sine selskapsandeler i Sira-Kvina til Lyse Kraftverk. Ønsket ikke alene å stå med store kostnader og risiko.	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	272
103	1965	Stavanger Elektrisitetsverk		Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	146
104	1965	Maudal Kraftlag Sira-Kvina	Overtar Stavanger elektrisitetsverk sin 31% andel av Skeiane transformatorstasjon, Forus Trafostasjon, Ulølandhaug Trafostasjon, Tjensvoll Trafostasjon og 50 kV linjen Skeiane-Tjensvoll for 3 millioner. Ville beholde kontroll over nettet som knyttet Maudal og Stavanger sammen.	Energiske Linjer: Stavanger 1 Energi gjennom 100 år	283
105	1965	Kraftselskap	Ansatte en landskapsarkitekt. Satte landskapspleie i et system.	Ingen skal fryse med kraft 5 fra Lyse	201
106	1967	Lyse Kraftverk	Besluttet å øke kraftprisen med 5% fra 1969. Ville gjøre selvfinansiering for eiergruppene mulig, samt en mindre prisøkning enn først foreslått pga å forberede kundene i god tid.	Ingen skal fryse med kraft 3 fra Lyse	117
107	1968	Lyse Kraftverk	Bygging av overføringslinje mellom Tonstad og Sandnes	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	94
108	1969	Lyse Kraftverk	Besluttet å øke kraftprisen med 7,5% fra 1971. Måtte tilføres større inntekt for å møte økte kapitalutgifter i 1970-årene.	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	117

109	1969	Lyse Kraft	Økte engrosprisen til eiergruppene med 5,3 %. Nødvendig for at strømprisen ikke skulle bli hengende for langt etter den generelle prisutviklingen.	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	236
110	1970	Stavanger Elektrisitetsverk	Bygging av ny transformator kiosk og legging av høy- og lavspentnett i kabel, samt bygging av nytt veilys. Forbedring av ODECO byggefelt for å få tilfredstillene strømtilførsel	Energiske Linjer: Stavanger 1 Energi gjennom 100 år	285
111	1970	Lyse Kraft	Gikk inn i et nasjonalt samarbeid; Samkjøring av Kraftverkene i Norge	Ingen skal fryse med kraft 3 fra Lyse	283
112	1971	Lyse Kraft	Hevet engrosprisen med 7,5 %. Måtte ta opp nye lån for å finansiere eierandel i Sira-Kvina utbyggingen.	Ingen skal fryse med kraft 1 fra Lyse	236
113	1973	Lyse Kraft	Vedtok å øke prisen med 12,1 %. Driften ville gå med underskudd dersom ikke prisen ble hevet. Utbygging Av Ulla-Førre ved å utnytte fallet fra Suldalsvatn til Hylsfjorden vedtas. Økonomiske gevinsten ved dette alternativet veier tyngst, selv om det andre Førre-alternativet gir mindre innvirkning på naturen.	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	237
114	1974	Lyse Kraft	Verdifulle naturområder ut fra byggeplanene eller gis en mer skånsom utbygging. Ble stor diskusjon rundt miljøvern.	Ingen skal fryse med kraft 0 fra Lyse	207
115	1974	Lyse Kraft	Hevet strømtariffene med 18 %. Måtte oppfylle lånevilkårene for å kunne bygge ut og forsterke fordelingsnettet. Høy oljepris gjorde at etterspørselen etter elektrisitet økte veldig.	Ingen skal fryse med kraft 4 fra Lyse	213
116	1974	Stavanger Elektrisitetsverk	Investerte i Transformatorstasjon i Dusavik og kabel til Madla, samtutvidelse av transformatorstasjonen på Madla. Møte økt etterspørsel pga høye oljepriser.	Energiske Linjer: Stavanger 2 Energi gjennom 100 år	293
118	1974	Stavanger Elektrisitetsverk	Forsterking av det lavspente luftnettet, og bygging av nye kiosker	Energiske Linjer: Stavanger 2 Energi gjennom 100 år	293
119	1975	Stavanger Elektrisitetsverk	Øke kapasiteten på høyspentnettet i byen. Møte det økende elbehovet.	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	293
120	1975	Lyse Kraftverk	Krevde 8,2% av eierandel av Sira-Kvina, som selskapet i 1962 hadde overført til staten, tilbake	Ingen skal fryse med kraft 1 fra Lyse	161
121	1975	Lyse Kraft	Økte strømprisen med 22%. Fulgte den generelle økonomiske utviklingen for å holde tritt med lønns-, og kostnadsutviklingen. Samt at de foretok store investeringer.	Energiske Linjer: Stavanger 1 Energi gjennom 100 år	300
122	1975	Stavanger Elektrisitetsverk	Økte strømprisen med 13 %. Fulgte den generelle økonomiske utviklingen.	Energiske Linjer: Stavanger 1 Energi gjennom 100 år	300
123	1975	Stavanger Elektrisitetsverk	Gikk i gang med arbeidet om å legge den første 50kV-linjen som kabel. Få bort luftlinjene og stolpene. Var 4 ganger så dyrt å legge kabel i stedet for luftlinje. Luftlinje kunne være mer utsatt for driftsforstyrrelser pga vær, men en feil på kabel ville være mer tidkrevende å finne.	Energiske Linjer: Stavanger 5 Energi gjennom 100 år	311
124	1975	Lyse Kraft	Besluttet å sende forhåndsmelding om utbygging av Tjodan vassdraget, og bevilget 500 000 til denne utredningen. Var redd verneinteressene skulle gjøre utbygging umulig	Ingen skal fryse med kraft 0 fra Lyse	223
125	1976	Lyse Kraft	Økte kraftprisen med 22 %. Bli ferdige med eksisterende samt foreta nye utbygginger for å kunne møte etterspørselen	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	238
126	1976	Stavanger Elektrisitetsverk	Økte strømprisen med 10 %. Fulgte den generelle økonomiske utviklingen.	Energiske Linjer: Stavanger 1 Energi gjennom 100 år	300
127	1977	Lyse Kraftverk	Inngikk avtale med Statskraftverkene om kompensasjon på 7,8% eierandel av energiproduksjon og stasjonsytelse i Ulla-Førre- verkene	Ingen skal fryse med kraft 1 fra Lyse	181
128	1978	Stavanger Elektrisitetsverk	Økte strømprisen med 18 %. Fulgte den generelle økonomiske utviklingen.	Energiske Linjer: Stavanger 1 Energi gjennom 100 år	300
129	1978	Lyse Kraft	Økte strømprisen med 15,4%. Fulgte den generelle økonomiske utviklingen for å holde tritt med lønns-, og kostnadsutviklingen. Samt at de foretok store investeringer	Energiske Linjer: Stavanger 1 Energi gjennom 100 år	300
130	1979	Lyse Kraftverk	Godtok NVEs forslag om å få tilbake eierandelen for 288,6 millioner	Ingen skal fryse med kraft 1 fra Lyse	161

131	1979 Lyse Kraftverk	Vedtø å bygge en overføringslinje mellom Bærheim og Goa. Påkrevd for å dekke den stigende etterspørselen og bedre driftssikkerheten.	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	219
132	1980 Lyse Kraftverk	Vedtar å utrede vidare utbygging av Jørpelandsvassdreget.	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	226
133	1980 Lyse Kraftverk	Forplinktet seg til å bet. 30 millioner til veiforbindelse i Lysebotn som følge av Tjodan utbyggingen Vedtar at gjennværende vassdrag må underkastes vanlig konsesjonsbehandling.	Ingen skal fryse med kraft 3 fra Lyse	224
134	1980 Lyse Kraft	Kraftutbyggingsinteresser og naturverninteresser bør veie like tungt	Ingen skal fryse med kraft 1 fra Lyse	213
135	1980 Lyse Kraft	Bygde en transformatorstasjon på Bærheim i Sandnes. Skulle fungere som ny hovedstasjon for Stavanger, Sandnes og Sola	Energiske Linjer: Stavanger 2 Energi gjennom 100 år	301
136	1981 Lyse Kraftverk	Vedtø å gå i gang med utbyggingen av Tjodan	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	225
137	Stavanger 1981 Elektrisitetsverk	Ble gjort vedtak om av Stavanger Elektrisitetsverk skulle slå seg sammen med elektrisitetsverkene i Randaberg, Rennesøy, Kvitsøy. Fordel å kunne koordinere elektrisitetsforsyningen innenfor et distrikt. Ville gi mer stabile og ensartede arbeidsforhold. Ville gi abonementene i de ulike kommunene like vilkår	Energiske Linjer: Stavanger 4 Energi gjennom 100 år	307
138	Dannelsen av 1983 Stavanger Ellag	Realisering av vedtaket om å slå sammen elektrisitetsverkene i Randaberg, Rennesøy og Stavanger (ikke Kvitsøy). Fordel å kunne koordinere elektrisitetsforsyningen innenfor et distrikt. Ville gi mer stabile og ensartede arbeidsforhold. Ville gi abonementene i de ulike kommunene like vilkår	Energiske Linjer: Stavanger 4 Energi gjennom 100 år	307
139	1983 Lyse Kraft	Ansatte sin første ENØK-medarbeider. Tok energioekonomisering inn i handlingsprogrammet. Sender konsesjonssøknad om utbygging av Jørpelandsvassdraget. Nødvendig for å dekke	Ingen skal fryse med kraft 3 fra Lyse	223
140	1984 Lyse Kraft	fremtidig økning i energibehov.	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	252
141	1984 Lyse Kraft	Godtok krav fra miljøverndepartementet om tilleggsundersøkelser mtp ornitologi og Jørpelandsvassdrager	Ingen skal fryse med kraft 3 fra Lyse	229
142	1984 Lyse Kraft	Gikk imot en foreslått avtale av fylkekommunen som gikk ut på at kraftselskapet skulle betale 1 øre pr kWh pr år regnet etter fastkraftproduksjonen, i tillegg til å lønne en fylkeskommunal stiling for arbeid med energispørsmål, samt at fylkekommunen skulle være reservert i selskapets styrer og representantskap.	Ingen skal fryse med kraft 0 fra Lyse	190
143	1984 Lyse Kraft	Godtok fylkeskommunens forslag om å få en representant i selskapets styre	Ingen skal fryse med kraft 3 fra Lyse	190
144	1985 Lyse Kraft	Overtok fylkets eierandeler i Ulla-Førre for 1,455 milliarder kroner.	Energiske Linjer: Stavanger 2 Energi gjennom 100 år	301
145	1986 Stavanger Ellag	Fusjonerte med Kvitsøy kommunale elektrisitetsverk. Ble for dyrt for Kvitsøy å stå utenfor.	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	308
146	1986 Stavanger Ellag	Vedtø at alle nye 50 kV overføringsanlegg skulle legges i kabel. Eksisterende anlegg som var bygd som luftlinje skulle legges i kabel.	Energiske Linjer: Stavanger 5 Energi gjennom 100 år	318
147	1986 Lyse Kraft	Inngikk avtale med Rogaland Fylke om at selskapet skulle kjøpe kraft fylket disponerte etter at de overtok Hjelmeland kommunes kraftstasjon.	Ingen skal fryse med kraft 1 fra Lyse	192
148	1987 Lyse Kraft	Vedtø å selge kraft til Bærum energiverk hver vinterperiode fra 1987 til 1991. Hadde kraftoverskudd.	Ingen skal fryse med kraft 1 fra Lyse	274
149	1987 Stavanger Ellag	Sa nei til å gå inn i et vertikalt integrert energiverk for Lyse-området. Ville gi høyere strømpriser, samt økte utgifter i forb. Med drift og vedlikehold i eierkommunene	Energiske Linjer: Stavanger 0 Energi gjennom 100 år	363
150	1987 Stavanger Ellag	Vedtø å oppta forhandlinger om overdragelse av Stavanger El.verks kraftstasjoner og eierandel i Maudal Kraftverk til Lyse Kraft	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	364
151	1987 Maudal Kraftlag	Vedtø å forhandle om å overdra Maudal Kraftverk til Lyse Kraft	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	364
152	1988 Lyse Kraft	Vedtø å forlenge avtale med Bærum energiverk til 1995	Ingen skal fryse med kraft 1 fra Lyse	274

153	1989 Lyse Kraft	Endret regnskapspraksis. Gav en oppjustering av bokførte verdier på anleggsmidlene, dette gav en enorm økning i egenkapitalen. Dette var en del av skattelovens bestemmelser, men øker bedriftens likviditet.	Ingen skal fryse med kraft 1 fra Lyse	256
154	1989 Stavanger Ellag	Overdrog kraftverkene i Oltedal, Oltesvik og Flørli for 87,5 millioner, samt at Stavanger kommune skulle ha en frikraftmengde på 50GWh til disposisjon	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	366
155	1990 Maudal Kraftlag	Utsatte salg av kraftverket til Lyse Kraft. Hadde problem med å akseptere enkeltformuleringer i avtaleutkastet.	Energiske Linjer: Stavanger 0 Energi gjennom 100 år	366
156	1990 Lyse Kraft	Kjøpte Sviland Kraftverk av Sandnes	Energiske Linjer: Stavanger 2 Energi gjennom 100 år	366
157	1990 Stavanger Energi	Inviterer alle 9 klassinger for å gi informasjon om sikker og økonomisk bruk av elektrisk energi. Har gjort dette hvert år siden 1990. hvert år tar ca. 40 skoleklasser imot tilbudet.	Energiske Linjer: Stavanger 5 Energi gjennom 100 år	337
158	1990 Stavanger Energi	Avviste Lyse Kraft sitt forsøk på å danne et morselskap og fordelingsverkene som datterselskaper	Energiske Linjer: Stavanger 0 Energi gjennom 100 år	371
159	1990 Stavanger Energi	Benyttet ERÅD-programmet til å vurdere 694 boliger med et sparepotensial på 5,66 GWh pr år. Gjelder fra 1990 - 1997.	Energiske Linjer: Stavanger 4 Energi gjennom 100 år	339
160	1990 Lyse Kraft	Undertegnet 25-årskontrakter for kraftleveranser mellom Lyse Kraft og eiergruppene. Ny lov som skulle gjelde fra 1991 ville gjøre at distribusjonsverkene i Lyseområdet ikke kunne forsyne seg med energi fra Lyse Kraft etter behov. Skrev kontrakter for å unngå virkningen av denne loven.	Energiske Linjer: Stavanger 1 Energi gjennom 100 år	373
161	1991 Lyse Kraft	Vedtøkt at på prinsipielt grunnlag skulle ikke kontraktene offentliggjøres	Ingen skal fryse med kraft 0 fra Lyse	276
162	1991 Lyse Kraft	Ansatte en informasjonssjef. Øke formidling av informasjon til publikum.	Energiske Linjer: Stavanger 4 Energi gjennom 100 år	372
163	1992 Stavanger Energi	Vedtøkt om at Stavanger Energi skulle bidra med miljøvennlige løsninger også på det estetiske plan. Skulle ha en klar miljøprofil.	Energiske Linjer: Stavanger 5 Energi gjennom 100 år	318
164	1992 Stavanger Energi	Gikk inn i et treårig forskningsprosjekt med Oslo Energi og Kristiansand Elektrisitetsverk om utvikling av drivsystemer for elbiler	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	349
165	1992 Stavanger Energi	Bevilget midler til et lokalt prosjekt som skulle utnytte solenergi til oppvarming av enebolig. Hadde vært på studietur til California for å se på bruk av miljøvennlig energiproduksjon.	Energiske Linjer: Stavanger 5 Energi gjennom 100 år	337
166	1992 Lyse Kraft	Gikk inn i selskapet Norsk Krafteksport med en eierandel på 13%	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	284
167	1993 Lyse Kraft	Vedtøkt å ikke gå skifte selskapsform til aksjeselskap	Ingen skal fryse med kraft 3 fra Lyse	283
168	1993 Lyse Kraft	Vedtøkt å rehabilitere av Oltedal Kraftverk	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	286
169	1993 Stavanger Energi	Besluttet å gå inn som stifter av Environment Northern Seas (ENS)	Energiske Linjer: Stavanger 5 Energi gjennom 100 år	337
170	1993 Stavanger Energi	2100 boliger fikk lagt om fra luftlinje til kabel. Som følge av miljøvedtaket fra 1992. Dette pågikk i perioden 1993-1997.	Energiske Linjer: Stavanger 5 Energi gjennom 100 år	318
171	1993 Stavanger Energi og Jæren Everk	Inngikk intensjonsavtale om markedssamarbeid. De to selskapene skulle opptre som et salgsorgan: samarbeid om kraftinnkjøp, avregning av kunderegninger.	Energiske Linjer: Stavanger 2 Energi gjennom 100 år	382
172	1993 Stavanger Energi, Sandnes Elverk, Time Energi, Klepp Elverk	Tegnet samarbeidsavtale om innkjøp og salg av elektrisk kraft.	Energiske Linjer: Stavanger 2 Energi gjennom 100 år	383
173	1994 Lyse Kraft	Ingen skal fryse med kraft	Ingen skal fryse med kraft 2 fra Lyse	286
174	1994 Stavanger Energi	Vedtøkt å rehabilitere kraftverket i Oltesvik	Energiske Linjer: Stavanger 5 Energi gjennom 100 år	337
		Gikk inn som medstifter av "Grønn by" med et bidrag på 100 000		

175	1994 Stavanger Energi Stavanger Energi, Dalane elverk, Jøren Everk., Klepp Energi, Sandnes Energi, Sola	Gikk inn i et samarbeid med S.O.T (Stavanger og Omegn Trafikkselskap), og Stavanger Parkeringsselskap om et prøveprosjekt med elektrisk buss. Hadde ansvar for ladeanlegget på fiskepiren.	Energiske Linjer: Stavanger 4 Energi gjennom 100 år	350
176	1994 Energi, Time Energi	Gikk i gang med samarbeid om tjenester, informasjons- og erfaringsutveksling. kundene ville være bedre tjent med at selskapene opprettholdt en mer desentralisert enøk-virksomhet.	Energiske Linjer: Stavanger 4 Energi gjennom 100 år	340
177	1995 Stavanger Energi	Gikk inn i et samarbeidsprosjekt med Stavanger kommune; Arealplanlegging og energi. Foretok en undersøkelse for å ta i bruk alternative energiformer ved et felt på 216 boliger som skulle bygges på Hundvåg. Finne mer fleksible og mindre sårbare energiløsninger for brukerne. Utredet muligheten, i samarbeid med Gasnor, for kryssning av Boknafjorden (gass fra Kårstø) og bygging av et distribusjonsnett for Stavanger Regionen. Ville gjøre naturgassen mer tilgjengelig i Rogaland, samt at selskapet tok sikte på å være totaleleverandør av energi i samarbeid med andre selskaper. Naturgass ble sett på som en alternativ energikilde som kunne erstatte tungolje.	Energiske Linjer: Stavanger 4 Energi gjennom 100 år	340
178	1995 Stavanger Energi og Lyse Kraft	Gikk inn i et samarbeid med Stavanger kommune, Statans vegvesen og NSB om å fremme bruken av elektriske kjøretøy gjennom konkrete demonstrasjonsprosjekt. Formålet var å prøve å påvirke myndighetene og opinionen til å favorisere elbiler mht skatter, parkering osv.	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	349
179	1995 Stavanger Energi	Opprettet et service- og kompetansesenter for elbiler.	Energiske Linjer: Stavanger 4 Energi gjennom 100 år	351
180	1995 Stavanger Energi	Kjøpte eierandeler i Gasnor. Ville gi forbrukerne tilgang til en alternativ infrastruktur av energi, slik at avhengigheten av strøm blir mindre.	Energiske Linjer: Stavanger 4 Energi gjennom 100 år	352
181	1996 Lyse Kraft	Vedtø å bli aksjeselskap	Ingen skal fryse med kraft 3 fra Lyse	286
182	1996 Stavanger Energi	Startet utredning av flere prosjekter for bruk av alternative energiformer; Fjernvarmenett for utnyttelse av sjøvarme, spillvarmeutnyttelse og bruk av biobrensel ved diverse bedrifter, utnyttelse av overskuddsgass til varme eller elektrisitet ved avfallsanlegg, utredning av bergvarme via varmepumper for boligfelt, prøveprosjekt for vindmølle for varmeproduksjon, bruk av naturgass på Nord-Jæren	Energiske Linjer: Stavanger 1 Energi gjennom 100 år	384
183	1996 Stavanger Energi Stavanger Energi, Dalane elverk, Jøren Everk., Klepp Energi, Sandnes Energi, Sola	Sendte ut tilbud om gratis enøk-sjekk av boligen til 81 000 husstander	Energiske Linjer: Stavanger 5 Energi gjennom 100 år	323
184	1997 Energi, Time Energi	Påtok seg rollen som langsiktig risikovillig investor i Hundvåg-prosjektet	Energiske Linjer: Stavanger 5 Energi gjennom 100 år	339
185	1997 Stavanger Energi	Gikk inn i GassSenteret med en grunnkapital på 40 000. Formålstjenelig å ha nær tilknytning til det nasjonale GassSenteret.	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	342
186	1997 Stavanger Energi Stavanger Energi, Dalane elverk, Jøren Everk., Klepp Energi, Sandnes Energi, Sola	Dannet Rogaland Enøk. Gav anledning til å utnytte de statlige finansieringsmulighetene fullt ut; kunne finansiere sin virksomhet ved å legge på 0,3 øre/kWh på overføringstariffen på de laveste nettivåene.	Energiske Linjer: Stavanger 2 Energi gjennom 100 år	349
187	1998 Energi, Time Energi	Sagt seg villig til å delta med en andel på 49% i et prosjekt i fellesskap med Jæren Everk om å bygge et mindre fjernvarmeanlegg i forbindelse med Rogalandsmeieriets anlegg på Nærbø i Hå kommune.	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	340
188	1998 Stavanger Energi	Ledet et varebil- og nytt buss-prosjekt støttet av EU gjennom Thermie-programmet	Energiske Linjer: Stavanger 3 Energi gjennom 100 år	343
189	1998 Stavanger Energi		Energiske Linjer: Stavanger 4 Energi gjennom 100 år	353

		Stavanger Energi, Lyse Kraft DA, Sandnes Energi as, Ryfylket energi DA, Sola Energi AS, Time Energi AS, Stavanger Kommune, Sandnes Kommune, Sola kommune, Time kommune, Hå, Klepp, Randaberg, Strand, Rennesøy, Hjelmeland, Finnøy, Gjesdal, Bjerkheim, Kvitsøy, Eigersund og			
190	1998	Lund	Stiftet nytt kraftkonsern; Lyse Energi AS Kjøpte Sokndals andel i Lyse Kraft DA som var på	Energiske Linjer: Stavanger 4 Energi gjennom 100 år	357
191	1999	Lyse Energi AS	1,3% Åpnet en ny Flørli Kraftstasjon. Den gamle var i dårlig	2 Årsrapport 1999	6
192	1999	Lyse Energi AS	stand.	2 Årsrapport 1999	8
193	1999	Lyse Energi AS	Opprettelse av Lyse Nett	2 Årsrapport 1999	8
194	1999	Lyse Energi AS	Opprettelse av Lyse Produksjon	2 Årsrapport 1999	8
195	1999	Lyse Energi AS	Eteblering av risiko grenser for handel	3 Årsrapport 1999	8
			Initierte i samarbeid med Statnett planleggingsarbeid med en alternativ overføringslinje mellom Lysebotn og Stokkeland. Ny rute vil unngå det mest kritiske knutepunktet.	3 Årsrapport 1999	8
196	1999		Vedtok å gjenoppta arbeidet med planene om å	2 Årsrapport 1999	9
197	1999	Lyse Energi AS	transportere naturgass over boknafjorden.	2 Årsrapport 1999	9
198	1999	Lyse Energi AS	Oppgraderte datasystemet i forbindelse med årtusenskiftet	2 Årsrapport 1999	9
199	1999	Lyse Energi AS	Etablerte en Sikkerhets-Service or å ivareta sikkerhet i konsernet	5 Årsrapport 1999	10
200	1999	Lyse Energi AS	Etablerte en miljø komité for hver bedrift innenfor konsernet	5 Årsrapport 1999	10
			Startet et lederutviklingsprogram for alle ledere i samarbeid med BI. Øke den enkelte leders evne til å skape et kunde- og resultatorientert miljø.	3 Årsrapport 1999	10
201	1999	Lyse Energi AS	Satte ut 17 800 lakseyngel og 9150 ørret yngel i	4 Årsrapport 1999	10
202	1999	Lyse Energi AS	Årdalselva. Kompensere for forstyrrelser i vassdrag.	1 Årsrapport 1999	20
203	1999	Lyse Energi AS	Tok i bruk nytt administrativt program: SAP		
204	1999	Lyse Energi AS	Foretok vedlikeholdsarbeid av kraftstasjoner, reguleringsluser og bygninger	3 Årsrapport 1999	22
205	1999	Lyse Energi AS	Søkte myndighetene om videre utvikling av Jørpelandsvassdraget	1 Årsrapport 1999	23
			Investerte i et Nytt digitalt geografisk nettverks informasjonssystem ; GeoNIS. Gjør nett informasjon mer tilgjengelig, g gir et støttesystem for tekniske- og økonomiske evalueringer som skal foretas. Dette systemet gjør det mulig å få et overblikk over kunder som blir påvirket av planlagte strømvavbrudd, slik at de kan informeres på forhånd.	3 Årsrapport 1999	29
206	1999	Lyse Energi AS	Kjøpte nytt tenningsssystem til motorvei opplysning.	3 Årsrapport 1999	30
207	1999	Lyse Energi AS	Gir redusert risiko for strømvbrudd.	3 Årsrapport 1999	30
208	1999	Lyse Energi AS	Satte i gang ulike prosjekter for å øke effektivitet og forbedre planlegging.	3 Årsrapport 1999	30
209	1999	Lyse Energi AS	Kurset Personell i Lyse Nett i hvordan arbeide med systemer når strømmen fortsatt er tilkoblet. Redusere antall strømvavbrudd.	3 Årsrapport 1999	30
			Ingikk kontrakt med Stavanger Bolig.byggerlag, Hetland Bolibyggerlag og Sandnes Boligbyggerlag for levering av strøm over en 5års periode.	1 Årsrapport 1999	32
210	1999	Lyse Energi AS	Inngått avtale med Jæren Fjernvarme AS for håndtering av salg og betaling av oppvarming i distriktet. Gir ekstra kompetanse i Lyse Marked som vil være til nytte i fremtidige prosjekter av lignende type.	2 Årsrapport 1999	32
211	1999	Lyse Energi AS	Opprettet et kundesenter (telefon). Satsing på økt kundeorientering. Gjør kundeservice lettere tilgjengelig, samt gir mulighet til å løse problem mens kunden er på telefonen.	4 Årsrapport 1999	32
212	1999	Lyse Energi AS	Opprettet en hjemmeside; forbedre kommunikasjonsaspektet.	4 Årsrapport 1999	33
213	1999	Lyse Energi AS			

214	2000 Lyse Energi AS	Gir en Samfunnsgave til Universitetet i Stavanger på 100 millioner kroner	5 Årsrapport 2000	6
215	2000 Lyse Energi AS	Vedtok formell oppløsning av Lyse Kraft DA	1 Årsrapport 2000	6
216	2000 Lyse Energi AS	Salg av EITele Rogaland AS. Lagnsiktig lønnsomhet er prioritert foran kortsiktig inntjening.	2 Årsrapport 2000	6
217	2000 Lyse Energi AS	Ingikk strategiske samarbeidsavtaler med Haugaland Kraft AS og IVAR	1 Årsrapport 2000	8
218	2000 Lyse Energi AS	Investerte 40 millioner i Acta Holding ASA	1 Årsrapport 2000	8
219	2000 Lyse Energi AS	Opprettet Lyse Gass AS. Skal være et redskap for å føre naturgass over Boknafjorden.	2 Årsrapport 2000	8
220	2000 Lyse Energi AS	Gjennførte et forprosjekt "JærGass-prosjektet" med økonomisk støtte fra NVE. Se på mulighetene og begrensningene for å ta i bruk naturgas i området.	3 Årsrapport 2000	8
221	2000 Lyse Energi AS	Engasjerte seg i arbeidet med å reise en energipark i regionen. Skal være et virkemiddel på å forske videre på bl.a forurensningsfrie gasskraftverk.	5 Årsrapport 2000	8
222	2000 Lyse Energi AS	Vedtok energiplan for Jær-regionen med anbefaling for fleksible energistrategier	3 Årsrapport 2000	
223	2000 Lyse Energi AS	Inngikk avtale med Engros ASA og IVAR om å bygge og drive forbrenningsanlegg og fjernvarmeanlegg på Forus industriområde. Lyse skal bære halvparten av investeringen på 200 millioner. Brennbart restavfall som ellers ville gått til deponering, energigjenvinnes i form av teknisk varme, kjøling og strømproduksjon. Forhåndsmeldte til NVE en ny direkte 300 kV-forbindelse fra Lysebotn til Stavanger. Sørge for sikker energiforsyning til regionen. Elnettet på Nord-Jæren mangler reserve deler av vinteren.	4 Årsrapport 2000	8
224	2000 Lyse Energi AS	Forbruksveksten kan gjøre at hele nettet kolliderer innen noen år.	3 Årsrapport 2000	9
225	2000 Lyse Energi AS	Etablerte felles pensjonsordning for medarbeiderne i Lyse som tidligere var omfattet av tre forskjellige ordninger i de til sammen seks selskapene som inngikk i konsernet.	3 Årsrapport 2000	9
226	2000 Lyse Energi AS	Satte ut 20 500 laksesmolt i Årdalsevlen, og 6500 fisk i reguleringsmagasiner. Kompensere for reguleringskader.	4 Årsrapport 2000	10
227	2000 Lyse Energi AS	Iverksatt tiltak innenfor kildesortering, avfallsreduksjon og retursystemer, miljøvennlig forbruk og innkjøp.	5 Årsrapport 2000	
228	2000 Lyse Energi AS	Tatt i bruk eget system for håndtering av kjemikalier. Gjør det mulig å identifisere og velge kjemikalier med best mulig miljøstandard.	5 Årsrapport 2000	10
229	2000 Lyse Energi AS	Introduiserte en ny måte å legge kabel. Billigere, er effektiv, mer skånsom.	1 Årsrapport 2000	24
230	2000 Lyse Energi AS	Utviklet i samarbeid med S.Risa, Undheim, en ny klype for heising av lakkerte veilysmaster. Mer effektiv.	1 Årsrapport 2000	24
231	2000 Lyse Energi AS	Fattet prinsippvedtak om å legge gassrørledning over Boknafjorden til Nord-Jæren, samt bygge distribusjonsnett fram til Forus.	3 Årsrapport 2000	30
232	2000 Lyse Energi AS	Utredet de samfunnsøkonomiske kostnadene og nytte-effektene knyttet til ilandføring av gassen. Fikk økonomisk støtte fra NVE til dette. Denne utredningen skal danne grunnlaget for tilsvarende prosjekter andr steder i landet.	3 Årsrapport 2000	30
233	2000 Lyse Energi AS	Var hovedsponsor for Viking	1 Årsrapport 2000	34
234	2000 Lyse Energi AS	Lanserte tilbud om måleravlesning på internett. Mer effektivt for Lyse, enklere for kunden.	2 Årsrapport 2000	34
235	2000 Lyse Energi AS	Etablering av Lyses Forskningspris på 25 000	5 Årsrapport 2001	
236	2000 Lyse Energi AS	Deltok i utviklingsprosjekt for elektronisk faktura.	2 Årsrapport 2000	35
237	2000 Lyse Energi AS	Mer effektivt og billiger for Lyse. Enklere for kunden.	5 Årsrapport 2001	
238	2001 Lyse Energi AS	Gir Lyses Forskningspris på 25 000 Vedtok å investere 500 millioner et rørbasert fordelingsnett for naturgass på Nord-Jæren.	3 Årsrapport 2001	8

		Stiftet i samarbeid med Statoil og Shell Energiparken AS. Målet er å ta ut synergieffekt, koble ulike industrielle sektorer fra ulike energiproduserende og energiforbrukende bedriften som skal lokaliseres på et område på ca 300 da. Dermed skape en verdiskapende industri- og teknologi orientert klynge med energi og miljø som gjennomgående tema.			
239	2001 Lyse Energi AS	Sluttet seg til initiativet med å stifte Energiveksa AS, gikk inn med 50 millioner. Selskapet skal bidra til å skape og videreutvikle selskaper innen energisektoren.	5	Årsrapport 2001	8
240	2001 Lyse Energi AS	Søkte om konsesjon for en 300 kV-forbindelse mellom Lysebotn og Stavanger	3	Årsrapport 2001	8
241	2001 Lyse Energi AS	Inngikk avtale med Telenor som underleverandør av tjenester som markedsføres av Lyse. Mobil- og fasttelefoni.	2	Årsrapport 2001	9
242	2001 Lyse Energi AS	Satte i gang markedsframstøt for å skaffe grunnlag for videre satsing på alarm.	1	Årsrapport 2001	9
243	2001 Lyse Energi AS	Tilbyr bredbånd til tre utvalgte boligområder for å ta stilling til om dette skal lanseres og evt i hvilket omfang.	1	Årsrapport 2001	20
245	2001 Lyse Energi AS	La ned et omfattende arbeid knyttet til mulig kjøp av Agder Energi as (førte ikke frem)	0	Årsrapport 2001	9
246	2001 Lyse Energi AS	Var med å stifte Ung Agenda 21	4	Årsrapport 2001	10
247	2001 Lyse Energi AS	Hovedsponsor for Viking	1	Årsrapport 2001	20
248	2001 Lyse Energi AS	Solgte eiendommer i Sandnes og Solakrossen da disse ikke lengre benyttes	1	Årsrapport 2001	20
249	2001 Lyse Energi AS	Søkte om konsesjon for en alternative linjetransè fra Lysebotn til Stavanger.	1	Årsrapport 2001	22
250	2001 Lyse Energi AS	Inngikk en to årig avtale til verdi av 240 millioner om kjøp av kabler, kabelskap, muffe, rør med mer, sammen med Klepp Energi, Dalane Energi og Jæren Everk. Gir Større effektivitet og lavere kostnader.	1	Årsrapport 2001	23
251	2001 Lyse Energi AS	Tok initiativ til en rammeavtale om kjøp av sjøkabeltjenester.	1	Årsrapport 2001	23
252	2001 Lyse Energi AS	Opprettet prosjekt for å utarbeide standard leveringskvalitet fra selskapet.	3	Årsrapport 2001	23
253	2001 Lyse Energi AS	Satt ut 19000 laksemolt i Årdalselva og 6800 ørret i reguleringsmagasinene Nilsebu og Lyngsvatn.	4	Årsrapport 2001	25
254	2001 Lyse Energi AS	Kompensere for reguleringskkader.	4	Årsrapport 2001	25
255	2001 Lyse Energi AS	Bygget terskler og etablert andre miljøtiltak i Lyseelva. Utført i samsvar med pålegg fra NVE.	5	Årsrapport 2001	25
256	2001 Lyse Energi AS	Satte i gang prøvedrift for utnyttning av metangassen fra den tidligere bossplassen på Varatun til oppvarming. Gir oppvarmin til en skole og barnehage.	5	Årsrapport 2001	
257	2001 Lyse Energi AS	Inngikk en åtteårs-avtale for levering av damp til Felleskjøpet Rogaland-Agder. Dampen produseres av biobrenselanlegg med trevirke som brensel.	4	Årsrapport 2001	
258	2001 Lyse Energi AS	Gir Lyses Forskningspris på 25 000	5	Årsrapport 2001	
259	2001 Lyse Energi AS	Hovedsponsor for Viking	1	Årsrapport 2001	34
260	2001 Lyse Energi AS	Forbedring av nettsidene-gjøre de mer kundevennlige.	3	Årsrapport 2001	34
261	2001 Lyse Energi AS	Inngikk avtale om levering av nytt kunderelasjonssystem (CRM). For å styrke systemene for kundebehandling individuelt og kvalitetsmessig.	4	Årsrapport 2001	
262	2001 Lyse Energi AS	Gjennomførte i samarbeid med elektroentreprenørenes forbund (Nelfo), et prosjekt for å redusere brannfaren i hjemmene.	5	Årsrapport 2001	
263	2002 Lyse Energi AS	Lyse Energi AS stevnet i Staten ved Sentralskattekontoret for storbedrifter (SFS) i en sak knyttet til etableringen av det ansvarlige lånet på 3 milliarder.	1	Årsrapport 2005	6
264	2002 Lyse Energi AS	Velger Risavika som ilandføringssted for gass tra	2	Årsrapport 2002	6
265	2002 Lyse Energi AS	Kårstø	2	Årsrapport 2002	6
266	2002 Lyse Energi AS	Starter legging av fjernvarmerør på Forus	3	Årsrapport 2002	3
267	2002 Lyse Energi AS	Starter legging av gassrør på Forus	2	Årsrapport 2002	3
268	2002 Lyse Energi AS	Går inn i ventureselskapet Energivekst AS	2	Årsrapport 2002	3
		Etablerer datterselskapene Lyse Tele AS og Lyse Varme AS	2	Årsrapport 2002	7

269	2002 Lyse Energi AS	Vedtar legging av gassrør til Rennesøy og Finnøy under forutsetning av nok salgsvolum. Selger aksjeposten på 21% i Gasnor til Haugaland Kraft. Investeringen ble ikke lenger ansett som strategisk.	3 Årsrapport 2002	6
270	2002 Lyse Energi AS		1 Årsrapport 2002	7
271	2002 Lyse Energi AS	Satte i gang forbedringstiltak mht skogrydding, nettstyring, vedlikeholdsplanlegging, beredskap og informasjon etter et omfattende strømbrydd. Overtok eierandelene i selskapet Termi KS etter at Fortum valgte å trekke seg ut av selskapet. Termi KS forsyner Urban Sjøfrint i Stavanger med varme basert på varmpumper fo sjøvann.	3 Årsrapport 2002	6
272	2002 Lyse Energi AS		3 Årsrapport 2002	
273	2002 Lyse Energi AS	Gjennomførte en Risiko- og Sårbarhetsanalyse (ROS) og evaluerte og reviderte konsernets beredskapsplan. Vil øke bevisstgjøring og opplæring for å nå målet om null skader på mennesker og utstyr etter at en medarbeider omkom i fallulykke på jobb.	3 Årsrapport 2002	7
274	2002 Lyse Energi AS	Startet bygging av ny kontorblokk på Mariero.	2 Årsrapport 2002	52
275	2002 Lyse Energi AS	Inngikk avtale med VA TECH Møller Energi om levering av 6 stk turbinhjul, og opsjon på levering av 6 til. Turbinhjulene i Lysebotn Kraftstasjon ahr over lengre tid vist sprekkkanydninger. Må derfor skifte ut. Dette vil også øke produksjonen.	1 Årsrapport 2002	55
276	2002 Lyse Energi AS	Satte ut 17 8000 laksemolt i Årdalselva, og 6555 ørret i reguleringsmagasinene Nilsebu og Lyngsvatn.	4 Årsrapport 2002	55
277	2002 Lyse Energi AS	Kompensere for reguleringskader. Hovedsponsor for Viking	1 Årsrapport 2002	65
278	2002 Lyse Energi AS	Kjøpte 50 % av aksjene i Hinna Park Service; Leverer tjenester innen energi og bredbånd.	1 Årsrapport 2002	70
279	2003 Lyse Energi AS	Valgte Shell som leverandør av gass fra Kårstø	1 Årsrapport 2003	
280	2003 Lyse Energi AS	Inngikk intensjonsavtale med Shell og Rogalandsforskning/Høyskolen i Stavanger om bruk av gass til forskning.	3 Årsrapport 2003	
281	2003 Lyse Energi AS	Starteropp et nytt kjølenett i Forusområdet	1 Årsrapport 2003	
282	2003 Lyse Energi AS	Inngikk avtale om leveranse av gass til nyetablert selskap, Jætegl.	1 Årsrapport 2003	
283	2003 Lyse Energi AS	Vedtar at nettselskapene skal overta fakturering av forbruksavgiften fra 01.01.04	1 Årsrapport 2003	
284	2003 Lyse Energi AS	Startet et forprosjekt for å belyse økonomiske, tekniske, miljømessige samt politiske forhold knyttet til lokalisering av nytt gasskraftverk på Nord-Jæren.	2 Årsrapport 2003	7
285	2003 Lyse Energi AS	Utarbeidet eget miljøregnskap for gassprosjektet.	5 Årsrapport 2003	7
286	2003 Lyse Energi AS	Skal oppdateres kontinuerlig.	1 Årsrapport 2003	7
287	2003 Lyse Energi AS	Engasjerte seg i Bredbåndalliansen AS Gjennomført opplæringsprogrammer rettet mot nye operative områder.	2 Årsrapport 2003	54
288	2003 Lyse Energi AS	Satt ut 18800 laksemolt i Årdalselva og 3260 ørret i reguleringsmagasinene Nilsebu og Lyngsvatn. + 9000 lakseyngel i Årdalsvassdraget.	4 Årsrapport 2003	57
289	2003 Lyse Energi AS	Planlegging av utbygging av Breiava kraftverk mellom Nilsebuvatn og Breiava	1 Årsrapport 2003	57
290	2003 Lyse Energi AS	Vedtar å bygge nytt kraftverk i Jørpelandsvassdraget.	1 Årsrapport 2003	57
291	2003 Lyse Energi AS	Gjennomførte en Risiko- og Sårbarhetsanalyse (ROS) for Lyse Nett	3 Årsrapport 2003	61
292	2003 Lyse Energi AS	Datterselskap Lyse Nett deltar i et bransjerelatert samarbeidsprosjekt om beredskapsressurser. Målet er å få en dynamisk nasjonal database med oversikt over tilgjengeligeberedskapsressurser.	3 Årsrapport 2003	61
293	2003 Lyse Energi AS	Bygget 120 km distribusjonsnett for Lyse Gass	1 Årsrapport 2003	63
294	2003 Lyse Energi AS	Kjøpte et 50da stort område som skal benyttes til gasskraftverk.	1 Årsrapport 2003	64
295	2003 Lyse Energi AS	Reduserte Lyse Handels eierandel i tradingselskapet Solheim Energi AS fra 66,7% til 50%. Solheim Energi	1 Årsrapport 2003	67
296	2003 Lyse Energi AS	As hadde et dårlig år. Hovedsponsor for Viking	1 Årsrapport 2003	69
297	2003 Lyse Energi AS	Lyse Tele startet opp en nasjonal grossist-virksomhet med leveranse av TV/Internett/Telefoni til andre kraftselskaper og kommuner som bygger fibernet.	1 Årsrapport 2003	71

298	2004 Lyse Energi AS	Inngår avtale om levering av naturgass til Norpring og Litografen	2 Årsrapport 2004	3
299	2004 Lyse Energi AS	Lyse Tele inngår avtale med tv-distributøren Norges televisjon for å effektivisere egen drift og utvikle bedre tjenestetilbud ovenfor sine brukere.	2 Årsrapport 2004	3
300	2004 Lyse Energi AS	Forlenger samarbeidsavtalen med Viking for tre nye sesonger.	1 Årsrapport 2004	3
301	2004 Lyse Energi AS	Tar i bruk ubruk utradisjonell leggemåte for legging av sjørør til Ryfylkeøyene.	1 Årsrapport 2004	3
302	2004 Lyse Energi AS	Inngår treårig kraftavtale med syv av Lyses største elkunder.	1 Årsrapport 2004	3
303	2004 Lyse Energi AS	Utdeling av Lyses Forskningspris, 25 000.	5 Årsrapport 2004	3
304	2004 Lyse Energi AS	Lyse Tele inngår avtale med TV2 Interaktiv om å sende egne programmer på bredbånd-TV	1 Årsrapport 2004	3
305	2004 Lyse Energi AS	Går sammen med Statoil, Rogaland Fylkeskommune, Stavanger Kommune, Rogalandforskning, Energiparken og Rogaland Taxi om å bygge og drifte Norges først hydrogenfyllestasjon.	5 Årsrapport 2004	3
306	2004 Lyse Energi AS	Har gått sammen med UIS, Rogalandforskning, Statoil og Norske Shell om å etablere Risavika Gassenter. Målet er å kunne tilby industrielle aktører mulighet til å teste teknologier og produktrelatert til miljøvennlig bruk av naturgass på demonstrasjonsnivå og i større skala.	3 Årsrapport 2004	7
307	2004 Lyse Energi AS	Utarbeidet rapport som viser samfunnsmessige ringvirkninger av Lyses virksomhet. Dette skal gjøres hvert år .	5 Årsrapport 2004	54
308	2004 Lyse Energi AS	Satt ut 17000 laksemolt i Årdalselva og 4000 ørret i reguleringsmagasinene Nilsebu og Lyngsvatn. +11000 lakseyngel i Årdalsvassdraget. Lovpålagt samf.ansvar.	4 Årsrapport 2004	57
309	2004 Lyse Energi AS	Vedtar å bygge nytt kraftverk i Lysebotn	1 Årsrapport 2004	57
310	2004 Lyse Energi AS	Gjennomført pilotprosjekt på RCM analyse (Reliability Centered Maintenance) for to viktige transformatorstasjoner.Finne fram til vedlikeholdsrutiner og reinv.tidspunkt som hensyntar risiko og økonomi.	2 Årsrapport 2004	62
311	2004 Lyse Energi AS	Innfusjonerte tradingselskapet Solheim Energi AS i Lyse Handel. Selskapet gikk dårlig.	2 Årsrapport 2004	68
312	2005 Lyse Energi AS	Lyse, Dalane Energi og Agder Energi har sendt forhåndsmelding for bygging av vindmøllepark på Steinsland i Bjerkreim.	5 Årsrapport 2005	2
313	2005 Lyse Energi AS	Lyse har, sammen med Klepp Energi, Jæren everk, Dalane Energi og IVAR, dannet en innkjøpsallianse og tildelt kontrakter for nærmere 900 millioner kroner	1 Årsrapport 2005	2
314	2005 Lyse Energi AS	Lyse starter utprøving av høyhastighets ADSL, kalt ADSL2+. Tjenesten inneholder både Internett, TV og telefoni.	1 Årsrapport 2005	2
315	2005 Lyse Energi AS	Lyse, Agder Energi og Skagerak Energi blir enige om å samarbeide om bygging av et nytt produksjonsanlegg for LNG (Liquified Natural Gas) i Rogaland. Investeringsbaslutning tas i 2006.	2 Årsrapport 2005	3
316	2005 Lyse Energi AS	Lyse foretar en investering i det nyetablerte norske oljeselskapet Norwegian Energy Company (Noreco). Noreco skal overta lete og produksjonsrettigheter i Nordsjøen. Lyse investerte bl.a for å sikre ser omfattende gassleveranse avtaler.	0 Årsrapport 2005	9
317	2005 Lyse Energi AS	Lyse har inngått en bredbåndsavtale med MidtVest Bredbånd i Danmark	1 Årsrapport 2005	3
318	2005 Lyse Energi AS	Lyse Gass og rederiet I.M. Skaugen inngår intensjonsavtale med Naturgass Nord AS i Narvik om levering av naturgass (LNG) til mottaksterminal i Larvik	2 Årsrapport 2005	65

319	2005 Lyse Energi AS	Ble det gjennomført et omfattende arbeid for å vedlikeholde elnettet. Tar utgangspunkt i risikokartlegging av de enkelte komponenter, og disse enkeltkomponenters kritiske betydning for sikkerheten i nettet.	2	Årsrapport 2005	8
320	2005 Lyse Energi AS	Opprettet i samarbeid med Shell, Statoil, Universitetet i Stavanger og IRIS (International Research Institute of Stavanger) Senter for Miljø- og Gassteknologi i Risavika. Senteret skal med basis i naturgass utvikle teknologi for ren og effektiv produksjon av elektrisitet, varme og hydrogen.	3	Årsrapport 2005	10
321	2005 Lyse Energi AS	Gjennomførte en arbeidsmiljøundersøkelse i hele konsernet.	3	Årsrapport 2005	11
322	2005 Lyse Energi AS	Vedtok å opprette en stilling som teknologidirektør i konsernledelsen	1	Årsrapport 2005	52
323	2005 Lyse Energi AS	Satt ut 18000 laksemolt i Årdalselva og 4000 ørret i reguleringsmagasinene Nilsebu og Lyngsvatn. + 8000 lakseyngel i Tyssedalsvatn.	4	Årsrapport 2005	55
324	2005 Lyse Energi AS	Lyse Produksjon AS har utarbeidet en bemannings- og kompetanseplan i avdeling kraftverk. Staret et omfattende arbeid for å heve kvaliteten i det tekniske arkivet og for viktig annleggsdokumentasjon. Samtidig innføres det et moderne dokumenthåndteringssystem. Sikrer bedre dokumentkontroll i fremtiden og gir tilgang til dokumentene på elektronisk form.	2	Årsrapport 2005	56
325	2005 Lyse Energi AS	Har i samarbeid med Fylkesmannen og Stavanger kommune gjennomført en konsekvensanalyse ved strømvavbrudd. Skal gir grunnlag for prioritering av strømløse områder hvor flere sektorer bør samarbeide om felles nødløsninger og konsekvenser de ulike sektorer må akseptere ved strømvavbrudd.	3	Årsrapport 2005	61
326	2005 Lyse Energi AS	Utførte den første bilaterale handel mellom to norske bedrifter av CO2-kvoter ble gjennomført mellom Lyse Gass som kjøper og en norsk industribedrift som selger.	3	Årsrapport 2006	4
327	2006 Lyse Energi AS	Gikk til anskaffelse av en Hydrogenbil.	3	Årsrapport 2006	4
328	2006 Lyse Energi AS	Lyse og Norconsult har sammen stiftet selskapet LyseNor AS. Ble gjort for å imøtekomme behovet for bistand ved gassprosjekter.	3	Årsrapport 2006	4
329	2006 Lyse Energi AS	Inngikk en bredbånd partneravtale med Fredrikstad Fibernet AS. Lyse styrker med dette stillingen som en stor bredbåndaktør på østlandet.	1	Årsrapport 2006	4
330	2006 Lyse Energi AS	Network Norway og Lyse Tele har signert en avtale over en treårs-periode for levering av nettilgang for mobiltrafikk og relaterte mobiltjenester.	1	Årsrapport 2006	4
331	2006 Lyse Energi AS	Går inn i Bane Tele.	1	Årsrapport 2006	4
332	2006 Lyse Energi AS	Lyse og Agder Energi inngikk, sammen med det sveitsiske energihandelselskapet EGL og det tyske energikonsernet EWE, en avtale om prosjektutvikling av en 570 km lang undersjøisk kraftkabel mellom Norge og Tyskland.	2	Årsrapport 2006	4
333	2006 Lyse Energi AS	Sendte en forhåndsmelding for et nytt vindkraftområde; Brusali-Karten.	4	Årsrapport 2006	4
334	2006 Lyse Energi AS	Vedtok å avlegge konsernregnskapet i henhold til IFRS ((International Financial Reporting Standards) fra 2007. Vil gi økte krav til balanseføring og måling til markedsverdi av kraftderivater, valutaterminer og rentebytteavtaler.	2	Årsrapport 2006	7
335	2006 Lyse Energi AS	Sikret grunneieravtaler for vindparkene Ulvarudla og Brusali-Karten	3	Årsrapport 2006	9
336	2006 Lyse Energi AS	Forpliktet seg til 15 millioner kroner i Såkorn Invests såkornfond øremerket nye energiprojekter. For å stimulere den regionale energisatsingen	3	Årsrapport 2006	10
337	2006 Lyse Energi AS	Satte ut 18 000 laksemolt, 8000 yngel og 4000 aure regylerte elver og vann.	4	Årsrapport 2006	10
338	2006 Lyse Energi AS				

339	2006 Lyse Energi AS	Dannet selskaper Lyse Infra AS.	1 Årsrapport 2006	11
340	2006 Lyse Energi AS	Utarbeidet reviderte retningslinjer for god eier- og virksomhetsstyring, etiske regler og styreinstruks (corporate governance).	3 Årsrapport 2006	11
341	2006 Lyse Energi AS	Lagt ned betydelig arbeid i å kvalitetssikre drift og systemutvikling gjennom blant annet innføring av ITIL-prosesser (beste praksis, prosedyrer m.v.).	2 Årsrapport 2006	45
342	2006 Lyse Energi AS	Satt i gang et arbeid med å utforme en kommunikasjonsstrategi for hele konsernet der grunnleggende kommunikasjonsbehov og – metoder skal drøftes.	3 Årsrapport 2006	46
343	2006 Lyse Energi AS	Inngikk ny kontrakt som hovedsponsor for Viking Kjøpt seg inn i mobiltelefoniselskapet Network Norway AS	1 Årsrapport 2006	60
344	2006 Lyse Energi AS	med 3 % eierandel. Sender konsesjonssøknad med forslag til reguleringsplan til NVE (Norges vassdrags- og energidirektorat) om bygging av Ulvarudla vindpark.	1 Årsrapport 2006	63
345	2007 Lyse Energi AS	Sender forhåndsmelding til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) om igangsatt planlegging av en vindpark på dypt vann utenfor Utsira.	3 Årsrapport 2007	4
346	2007 Lyse Energi AS	Kjøper omkring 90 % av aksjene i det Stavanger-baserte sikkerhetselskapet NorAlarm AS.	3 Årsrapport 2007	4
347	2007 Lyse Energi AS	Inngikk samarbeid med Skagerak Fibernet	1 Årsrapport 2007	4
348	2007 Lyse Energi AS	Vestfold AS og Larvik Fibernet AS	1 Årsrapport 2007	4
349	2007 Lyse Energi AS	Investerer i LNG-anlegg sammen med det Stavanger-baserte investeringsselskapet Celsius Invest og rederiet IM Skaugen	3 Årsrapport 2007	4
350	2007 Lyse Energi AS	Lyse Neo har sammen med Celius Invest AS stiftet Skangass med formål å etablere, eie og drive et LNG anlegg og tilhørende virksomhet.	3 Årsrapport 2009	72
351	2007 Lyse Energi AS	Vedtok å utvide gassnettet på Jæren skal sørover til Vigrestad.	2 Årsrapport 2007	10
352	2007 Lyse Energi AS	Besluttet å bygge LNG-anlegg (naturgass nedkjølt til flytende form) i Risavika i Sola kommune	3 Årsrapport 2007	11
353	2007 Lyse Energi AS	Satt ut nær 15 000 stk. laksesmolt i Årdalselven og om lag 4 000 aure i reguleringsmagasinet Lyngsvatn. Selskapets generalforsamling vedtok etiske retningslinjer for konsernet.	4 Årsrapport 2007	11
354	2007 Lyse Energi AS		4 Årsrapport 2007	13
355	2007 Lyse Energi AS	Gjennomførte sentral organisasjons-/ HR stab en medarbeidertilfredshetsundersøkelse for hele konsernet.	3 Årsrapport 2007	77
356	2007 Lyse Energi AS	Styret utarbeidet en egen melding til eierne der sentrale forhold knyttet til eierstyring og virksomhetsledelse ble trukket opp	3 Årsrapport 2007	77
357	2007 Lyse Energi AS	Inngikk en avtale om rett til å tre inn i Skinnansfjellet Vindpark.	3 Årsrapport 2007	79
358	2007 Lyse Energi AS	Har etablert et partnersamarbeid med Midt-Vest Bredbånd i Danmark.	2 Årsrapport 2007	95
359	2007 Lyse Energi AS	Inngått kontrakt om hovedsponsorat for Stavanger 2008.	2 Årsrapport 2007	92
360	2008 Lyse Energi AS	Lyse Infra bygger nytt 145 kV kabelanlegg fra Bærheim i Sandnes kommune til Sande i Sola kommune. Lyse erverver rett til å sende fotball på IP-TV i sesongene 2009 – 2011	1 Årsrapport 2008	4
361	2008 Lyse Energi AS	gjennom en avtale med Fotball Media AS .	1 Årsrapport 2008	4
362	2008 Lyse Energi AS	Lyse gir lys til 500 buss-skur i hele Rogaland.	1 Årsrapport 2008	5

363	2008 Lyse Energi AS	Ervervet 22 prosent av aksjene i svenske Fast TV AB som leverer ip-tv i svenske fibernett Lyse Produksjon har gjennomført overordnede ROS - analyser (risiko og sårbarhet) av alle anlegg i vassdrag. Herunder også miljøkonsekvens, iht. krav i Internkontrollforskriften til vannressursloven.	1 Årsrapport 2008	9
364	2008 Lyse Energi AS	Satt ut 14 300 laksemolt, 6500 yngel og 2400 aure regylerte elver og vann.	4 Årsrapport 2008	11
365	2008 Lyse Energi AS	Opprettet Lyse IT	4 Årsrapport 2008	11
366	2008 Lyse Energi AS	Lyse og sveitsiske EGL sendte søknad til Olje og Energidepartementet (OED) og EU-kommisjonen om å bygge og drive strømkabelforbindelse mellom Norge og Tyskland.	1 Årsrapport 2008	73
367	2008 Lyse Energi AS	Besluttet å utbygge av Jørpelandsvassdraget.	3 Årsrapport 2008	74
368	2008 Lyse Energi AS	Gikk inn i to biogassprosjekt; Sentralrenseanlegg Nord-Jæren (SNJ) og Hå Biopark. Har gjennomført et forprosjekt for Sira-Kvina kraftselskap på utvidelse av Tjørhom kraftverk.	2 Årsrapport 2008	77
369	2008 Lyse Energi AS	Inngår samarbeid med Signal Bredbånd AS om levering av Altibox til en rekke kommune i Nord Norge.	4 Årsrapport 2008	84
370	2008 Lyse Energi AS	Opprettet selskapet Altibox Danmark AS	1 Årsrapport 2008	94
371	2009 Lyse Energi AS	Går sammen med IVAR om å planlegge nytt biogassanlegg for husdyrgjødsel og organsik avfall fra næringsliv og husholdninger på Grødalaland på Jæren. Donerer 13 millioner til UiS. Pengene skal gå til forskning innen miljø og energi i samarbeid med et univesitet i Tyskland.	1 Årsrapport 2009	4
372	2009 Lyse Energi AS	Etablerer Vici Ventus sammen med AF Gruppen, Dr.techn. Olav Olsen. Selskapet skal levere ferdig monterte vindturbiner offshore.	1 Årsrapport 2009	4
373	2009 Lyse Energi AS	Kjøpte opp resten av aksjene i Viken Fibernett AS Foretok investeringer i Skagerak Fibernett AS, Hadeland og Ringerike Bredbånd AS, Dalane Bredbånd AS, Norwegian Energy Company ASA og Ventelo AS.	3 Årsrapport 2009	4
374	2009 Lyse Energi AS	Sammarbeider med UiS, Tesley og Laerdal Medical om et forskningsprosjekt; IS Home, som utvikler sensorteknologi som kan brukes i helsetjenesten med sikte på at eldre skal kunne bo hjemme lengre enn de ellers ville kunne gjøre.	1 Årsrapport 2009	7
375	2009 Lyse Energi AS	Samarbeider med Stavanger Kommune, UiS og SUS for å klarlegge mulighetene for bredbåndsnett innenfor helseområdet.	1 Årsrapport 2009	10
376	2009 Lyse Energi AS	Satt ut 17 000 laksemolt i Årdalselva.	3 Årsrapport 2009	11
377	2009 Lyse Energi AS	Vedtok å tilby alle ansatte influensavaksine.	4 Årsrapport 2009	11
378	2009 Lyse Energi AS	Ga Skangass AS et kortsiktig konvertibelt lån med låneramme på 350 millioner.	3 Årsrapport 2009	12
379	2009 Lyse Energi AS	Lyse Neo har ingått en samarbeidsavtale med en lokal bussaktør om et fremtidig samarbeid om gassbussar. Lye piketer seg til gjenkjøp av bussene dersom ,otparten selv ikke ønsker å overta disse bussene. Startet et prosjekt for å samordne og kostnadseffektivisere drift av konsernets eiendomsmasse.	3 Årsrapport 2009	13
380	2009 Lyse Energi AS	Tilsatte en egen direktør for Miljø- og Samfunnsansvar.	4 Årsrapport 2009	11
381	2009 Lyse Energi AS	Lyse Neo etablerte i samarbeid med IVAR Hå Biopark.	3 Årsrapport 2009	11
382	2009 Lyse Energi AS		5 Årsrapport 2009	12
383	2009 Lyse Energi AS		3 Årsrapport 2009	71
384	2009 Lyse Energi AS		1 Årsrapport 2009	77
385	2009 Lyse Energi AS		5 Årsrapport 2009	77
386	2009 Lyse Energi AS		3 Årsrapport 2009	86

387	2009 Lyse Energi AS	Tok en investeringsbeslutning sammen med IVAR om å bygge en ny forbrenningslinje for avfall på Forus. Dette vil gi økt volumer på spillvarme som igjen kan benyttes som fjernvarme på Foru og Jåttå.	3 Årsrapport 2009	86
388	2009 Lyse Energi AS	Sendte inn en forhåndsmelding til NVE på Utsira Vindkraftanlegg som består av både land og offshore turbiner.	4 Årsrapport 2009	91

Appendiks 4

Dataene er rangert etter størrelsen på gjennomsnittet.

Descriptive Statistics

Respondent	N	Minimum	Maximum	Sum	Mean		Std. Deviation	Variance	Skewness	
					Statistic	Std. Error			Statistic	Std. Error
M6B	50	0	4	106	2,12	,171	1,206	1,455	,488	,337
M5A	50	0	5	124	2,48	,229	1,619	2,622	-,143	,337
M3A	50	0	5	128	2,56	,174	1,232	1,517	-,178	,337
K4A	50	0	5	135	2,70	,243	1,717	2,949	-,065	,337
K3A	50	0	5	138	2,76	,180	1,271	1,615	,100	,337
M3B	50	1	5	140	2,80	,140	,990	,980	,684	,337
K5A	50	0	5	141	2,82	,219	1,548	2,396	,107	,337
M5D	50	0	5	141	2,82	,168	1,190	1,416	-,167	,337
0	50	2	4	141	2,82	,098	,691	,477	,253	,337
M6C	50	1	5	143	2,86	,174	1,229	1,511	,277	,337
MIN	50	0	5	143	2,86	,216	1,525	2,327	-,365	,337
gj.sn alle	50	1	5	147	2,95	,128	,902	,814	-,198	,337
K2A	50	0	5	150	3,00	,187	1,325	1,755	,000	,337
M	48	0	5	145	3,02	,192	1,329	1,766	-,153	,343
K4B	50	0	5	152	3,04	,204	1,442	2,080	-,115	,337
K5B	49	1	5	149	3,04	,143	,999	,998	-,084	,340
M5B	50	1	5	154	3,08	,151	1,066	1,136	,046	,337
M5C	50	0	5	155	3,10	,172	1,216	1,480	-,482	,337
M4B	50	1	5	156	3,12	,161	1,136	1,291	-,766	,337
M6A	50	0	5	159	3,18	,189	1,335	1,783	-,558	,337
M4A	50	0	5	163	3,26	,198	1,397	1,951	-,721	,337
M5E	49	1	5	160	3,27	,156	1,095	1,199	-,161	,340
M5F	49	1	5	164	3,35	,195	1,362	1,856	-,359	,340
M	50	1	5	184	3,68	,155	1,096	1,202	-,578	,337
Valid N (listwise)	46									